

Roger
Arnau

Marx- isme català

volum
1

i
qüestió
nacional 1930
catalana 1936

FRONTERA OBERTA

Edicions
Catalanes
De París

ROGER ARNAU

MARXISME CATALÀ
I
QUESTIÓ
NACIONAL
CATALANA
(1930-1936)

VOLUM I

TEXTOS DE DIRIGENTS I MILITANTS

© Editions Catalanes de París.

Portada dissenyada per A. FONS.

Edicions Catalanes de París

1974

FRONTERA OBERTA

Aquesta col·lecció publica
lliurement estudis i testimonis
sobre el passat de Catalunya
i l'actual problemàtica catalana.

**MARXISME CATALÀ
I QUESTIÓ NACIONAL
CATALANA (1930-1936)**

A la memòria de
Jaume Compte
i de
Manuel González Alba
i de tants altres patriotes catalans
—nascuts a Catalunya o immigrants—
que consagraren llur vida
a la lluita per l'emancipació del proletariat
i la instauració de la República Catalana,
morts en el combat.

NOTA EDITORIAL

Creiem que aquesta obra es pot qualificar d'important. Car, fins a la seva aparició, ni en la bibliografia catalana ni en l'estrangera no n'existia cap on fos exposat el pensament del marxisme català sobre la qüestió nacional catalana, malgrat que aquest és un tema d'una gran importància per comprendre la història del moviment nacionalista català i la història dels Països Catalans, així com d'un considerable interès en la història de les ideologies polítiques i obreres en general. L'exposició d'aquest pensament és l'objectiu d'aquesta obra. En ella per primera vegada és aplegat i transcrit un conjunt de textos —fins ara dispersos en llibres, opuscles, periòdics, alguns editats clandestinament, i fulls volants— alguns d'ells avui de molt difícil consulta, que presenten el pensament del marxisme català sobre la qüestió nacional de Catalunya, expressat durant el període que comprèn des de la caiguda de la Dictadura del general Primo de Rivera (1930) fins al començament de la guerra d'Espanya (1936).

L'obra es editada en dos volums. El primer inclou textos procedents de dirigents, militants i de periòdics marxistes catalans. El segon, textos procedents directament dels partits i organitzacions marxistes de Catalunya, i, a més, un apèndix documental i diversos annexes: un bibliogràfic, una relació de periòdics marxistes apareguts a Catalunya entre 1930 i 1936 i, finalment, una notícia biogràfica sobre els autors de textos dels quals es publiquen a l'obra.

INTRODUCCIO

En la bibliografia catalana gairebé no existeixen estudis sobre la història dels moviments marxistes als Països Catalans, llevat d'alguns treballs publicats en periòdics editats a l'exili i d'alguns opuscle. Tampoc no existeix encara cap obra publicada que presenti i estudiï el pensament del marxisme català d'avant-guerra sobre la qüestió nacional catalana, malgrat la gran importància que va tenir —i continua tenint— aquesta qüestió.

Per això creiem que la publicació d'aquesta obra que presenta per primera vegada un conjunt de textos sobre aquest pensament —apareguts durant el període que comprèn des de la caiguda del general Primo de Rivera (gener del 1930), moment en què es restablí dins l'Estat espanyol una relativa llibertat de premsa i d'associació, i els moviments marxistes catalans començaren a aparèixer públicament, fins al començament de la guerra d'Espanya (juliol del 1936)— serà molt ben rebuda per totes aquelles persones que tant s'interessen per la història del moviment català d'emancipació nacional, com per la del moviment obrer a Catalunya i Espanya.

A més, avui que, després de la terrible desfeta del 1939 i de la salvatge repressió de la postguerra, tornen a sorgir puixants, als Països Catalans depenents de l'Estat espanyol, tant el moviment obrer com el d'emancipació nacional, ambdós vençuts l'any 1939 pel feixisme espanyol, estem segurs que la lectura d'aquesta obra és del tot necessària per tal d'aconseguir un co-

neixement suficient de la història catalana, de cara a una correcta anàlisi, que permeti d'actuar encertadament en el present i construir el futur.

Aquest coneixement ens sembla que és especialment necessari a les noves generacions sorgides després de la conquesta i ocupació dels Països Catalans dependents de l'Estat espanyol pel feixisme espanyol, amb l'ajut decisiu del feixisme italià i del nazisme alemany. Perquè aquestes generacions han estat víctimes del silenci més absolut, imposat pel feixisme vencedor de la guerra del 1936 —en el seu intent de fer desaparèixer la memòria històrica col·lectiva dels catalans, per tal d'aconseguir llur alienació nacional— sobre la veritable història del moviment d'alliberació nacional de Catalunya i sobre la guerra nacional catalana i revolucionària dels anys 36-39. No és estrany, doncs, que la informació que aporta aquesta obra els hagi estat escamotejada del tot durant més de trenta anys, no solament a la premsa i bibliografia publicades sota la censura franquista, ans fins i tot a les aules d'història, de sociologia i de ciències polítiques de les universitats de Barcelona i València.

Ara, amb la publicació dels textos que comprèn aquesta obra, les noves generacions de Catalunya podran conèixer quina era exactament la posició i el pensament dels moviments marxistes de Catalunya davant la qüestió nacional catalana, una posició i un pensament, com hom podrà observar, totalment d'acord amb la doctrina marxista leninista sobre la qüestió de les nacionalitats i de la llengua i la cultura dels pobles dominats en un Estat plurinacional. Una posició en defensa de la qual tantíssims catalans —de naixença o immigrants— combateren i moriren, primer durant l'intent de proclamar la República Catalana el 6 d'Octubre 1934, com Jaume Compte, Manuel González Alba, Amadeu Bardina, Teresa Vives, per citar-ne només alguns, i, més endavant, durant la guerra del 1936-1939

i les lluites guerrilleres dels anys quaranta, enfront del feixisme espanyol, un dels objectius fonamentals del qual —cal recordar-ho— era precisament —i continua essent— la destrucció de la personalitat nacional de Catalunya i la desaparició de la llengua catalana com a idioma oficial i com a instrument de cultura i de comunicació de masses.

Fou el mateix general Franco qui, en unes declaracions fetes en plena guerra d'Espanya, manifestà que una de les causes fonamentals de l'alçament militar-feixista i de la guerra d'Espanya era acabar amb la qüestió nacional de Catalunya i amb la llengua i la cultura dels catalans. I era talment així que els combatents que lluitaven contra el feixisme —tant si eren catalans com no— foren designats pels feixistes espanyols amb la denominació oficiosa i oficial de «rojo-separatistas» (*).

Però, el feixisme espanyol vencedor de la guerra d'Espanya, gràcies a l'ajut decisiu de Hitler i Mussolini, malgrat la salvatge repressió dels anys quaranta, amb dotzenes de milers d'afusellats, d'exiliats, d'empresonats i de «depurats», que arribà fins i tot al segrest pels falangistes, en la França ocupada, del President de la Generalitat de Catalunya Lluís Companys i al seu afusellament al castell de Monjuïc de Barcelona, i, a despit de totes les prohibicions decretades contra l'ús públic de la llengua catalana, fins aleshores oficial a Catalunya-Principat, i a la destrucció d'innombrables llibres catalans i a la prohibició de publicar premsa en català, el feixisme espanyol —ho repetim— no aconseguí

(*) Per a conèixer la doctrina i l'actuació del feixisme contra la personalitat nacional de Catalunya i contra la llengua i la cultura catalanes, és imprescindible de consultar l'obra *Catalunya sota el règim franquista. Informe sobre la persecució de la Llengua i la cultura de Catalunya pel règim del general Franco*, E.C. de P., París 1973. (N. de l'E.)

d'acabar amb la resistència del poble català. El combat nacional dels catalans contra el feixisme espanyol opressor —malgrat la defecció d'una bona part de la burgesia catalana aliada amb l'imperialisme feixista espanyol— continuà i continua, com continua també el combat heroic del poble d'Euscadi des de fa més de trenta-cinc anys, a favor de la seva llibertat nacional i social.

Els marxistes de Catalunya, de qualsevol corrent, disposen en aquest combat d'un guiatge doctrinal bàsic: la doctrina marxista-leninista sobre la qüestió nacional i, a més, una història i doctrina autòctones, del tot fidels al marxisme-leninisme, que ja formen part integrant de la història gloriosa i a l'ensem tràgica del moviment obrer català. Aquesta doctrina i història asseguruen que en la qüestió nacional catalana no pugui prosperar la posició pseudorevolucionària d'alguns joves catalans universitaris de les generacions més recents, neòfits del marxisme, generalment fills de la burgesia i antics alumnes de les escoles més classistes del país, que per estar mancats d'una seriosa formació marxista-leninista confonen l'internacionalisme proletari amb el cosmopolitisme burgès, i que, alienats nacionalment pel franquisme, ni s'adonen ni senten l'opressió que sofreix llur poble per part de l'Estat feixista espanyol; i que tampoc no pugui prosperar l'actitud d'alguns joves marxistes universitaris espanyols que s'han instal·lat darrerament a Catalunya, que sovint ignoren o obliden els deures que tenen el proletariat i els marxistes que pertanyen al grup nacional que domina un estat plurinacional, de defensar amb tota claretat i energia els drets nacionals i la llengua i cultura del poble on han passat a viure, i d'acceptar i de predicar públicament el dret a l'autodeterminació nacional d'aquest poble. Aquests marxistes recents, que es declaren leninistes, no poden ignorar ni oblidar les conegudes paraules de Lenin: «El proletariat cal que

reivindiqui la llibertat de separació política per a les colònies i nacions oprimides per la «seva» nació. En cas contrari, l'internacionalisme del proletariat quedarà en un concepte buit i verbal; resultaran impossibles la confiança i la solidaritat de classe entre els obrers de la nació oprimida i de la nació opressora; quedarà sense desenmascarar la hipocresia dels defensors reformistes i kautskistes de l'autodeterminació, els quals no parlen mai de les nacions oprimides per la seva pròpia nació, de les nacions retingudes per la violència dins el seu propi Estat». Ens semblaria absurd que aquesta *hipocresia* tan clarament denunciada i condemnada per Lenin arribés a instaurar-se en el comportament d'alguns dels nous marxistes no catalans, que actuen en els medis universitaris dels Països Catalans, i encara més que s'introduís en la doctrina o en l'actuació d'alguns dels moviments o partits marxistes creats aquests darrers anys, de la postguerra en la clandestinitat.

I respecte a l'ús públic dels idiomes basc i català, voldríem recordar, per acabar, unes paraules de Jean-Paul Sartre, escrites en el pròleg d'un llibre dedicat al Procés de Burgos contra els militants de l'ETA del desembre de 1970. Són aquelles en què declara que quan un idioma és oprimat per l'Estat —com s'esdevé amb el basc i el català dins l'Estat espanyol franquista— el fet de parlar-lo en públic «c'est déjà un acte révolutionnaire». (Gisèle Halimi, *Le procès de Burgos*, Ed. Gallimard, Paris 1971, p. XIX) Costaria molt que els marxistes universitaris no catalans, instal·lats a Catalunya aquests darrers anys, no solament respectessin l'idioma català, ans s'esforcessin en aprendre'l i parlar-lo, realitzant així aquest «acte revolucionari» de què parla Sartre? (Cal dir que alguns professors de llinatge no català, marxistes o simplement liberals, des de fa anys es comporten a Barcelona, segons notícies que m'arriben ací a l'exili, amb una gran correcció en aquesta qüestió.) El marxisme no és un mer verbalisme

revolucionari: això és a casa nostra el lerrouxisme; el marxisme és una *praxis*. Resultaria certament escandalós que alguns d'aquests anomenats marxistes, que es declaren leninistes, per llur actitud de menyspreu envers l'idioma català manifestada públicament i per llur oposició a l'ús públic d'aquest idioma en reunions o assemblees universitàries, s'identifiquessin i s'aliessin amb els més repugnants feixistes que el poble de Catalunya ha hagut de sofrir i contribuïssin a servir un dels objectius fonamentals i essencials del feixisme: la desaparició de la llengua catalana com a instrument de cultura i de comunicació social de masses. Resultaria escandalós que a aquests marxistes l'esprit imperialista espanyol en el que han estat educats pel franquisme, els fés oblidar un dels principis més elementals i essencials de la doctrina marxista-leninista.

L'elaboració de l'obra que el lector té a les seves mans no ha estat una tasca fàcil; no podem oblidar que una bona part de la documentació sobre el tema es troba dispersa o perduda, a causa de les persecucions sofertes pels moviments obrers i nacionalistes catalans, de la repressió de la postguerra, amb la destrucció de les biblioteques i els arxius dels centres i dels militants obrers i nacionalistes, i de la dispersió de l'exili, etc. Tanmateix, ens sembla que hem pogut arribar a consultar un nombre suficient de documents per poder presentar avui en aquesta obra, que no pretèn d'ésser exhaustiva, un conjunt de textos, procedents de tots els camps del marxisme català, sense excloure'n cap —acompanyats com el lector podrà observar d'alguns textos procedents del camp social-demòcrata, molt pocs i precisament els menys radicals també en la qüestió nacional catalana— que formen un ampli panorama del tema. Els llibres, opuscles i periòdics que han estat objecte d'examen consten en un apèndix.

L'abundància de textos ens ha obligat a limitar aquesta obra al període republicà de la preguerra i al

territori de Catalunya-Principat. Més endavant esperem publicar un altre volum amb els textos corresponents al període de la guerra (1936-1939).

Els textos que publiquem són reproduïts en la versió lingüística que hem tingut al nostre abast, i de tots citem la font d'on han estat transcrits.

Aquesta obra, evidentment, no ha pogut ésser editada a Barcelona. Per això és editada lliurement a París.

Mèxic, 26 de gener de 1973

R. A.

TEXTOS
DE DIRIGENTS I MILITANTS

SOBRE ELS MOVIMENTS D'EMANCIPACIO NACIONAL (*)

1. Els moviments d'emancipació nacional: la importància del problema i els seus elements essencials.

El problema de l'emancipació de les nacionalitats oprimides, particularment agreujat després de la guerra imperialista del 1914-1918, que destruï el monstruós imperi plurinacional austro-hongarès a canvi de la balcanització d'Europa, plena de perills i d'amenaques per a la pau del món, ofereix un interès indiscutible per al moviment obrer, que no pot desentendre's de cap dels aspectes de la lluita emancipadora dels homes i dels pobles, i, molt especialment, per al d'aquells països que, com el nostre, el té plantejat d'una manera tan viva.

(*) Recordem que en aquesta mateixa col·lecció ha estat reeditada íntegrament l'obra fonamental d'Andreu Nin sobre aquest tema: *Els moviments d'emancipació nacional*, que va ésser publicada, en primera edició, l'any 1935, per Edicions Proa, de Badalona. Els fragments d'aquesta obra que es publiquen en aquest llibre són reproduïts de l'edició de 1935. (N. de l'E.)

La revolució social no es desenvolupa en línia recta, no és el *Grand soir* que somiaven els revolucionaris ingenus del segle passat, l'esfondrament espectacular del règim capitalista, com a conseqüència d'un acte de força breu i decidit, i la substitució gairebé automàtica del vell ordre de coses per una societat més justa i més humana, sorgida en un tancar i obrir d'ulls, amb tots els atributs d'un mecanisme perfecte i regular.

Per sorprenent que pugui semblar, i malgrat l'experiència decisiva dels últims anys, aquesta concepció ingènua i falsa encara sobreviu als nostres dies en la consciència de nombrosos militants del moviment obrer, la qual cosa els impulsa a rebutjar totes aquelles accions que no comportin d'una manera immediata aqueixa «revolució» meravellosa que ha de realitzar la transformació catastròfica i radical de la societat en vint-i-quatre hores. Gairebé no cal dir que els «revolucionaris» d'aquesta categoria consideren amb altívol menyspreu o amb indiferència absoluta problemes com és ara el de l'alliberament de les nacionalitats oprimides.

I, tanmateix, els moviments nacionals fan un paper d'enorme importància en el descabdellament de la revolució democràtico-burgesa, arrossegueu masses populars immenses a la lluita i constitueixen un factor revolucionari poderosíssim que el proletariat no pot deixar de tenir en compte; sobretot en un país com el nostre, on la revolució esmentada, malgrat la caiguda de la monarquia, encara no s'ha realitzat. Girar-se d'esquena a aquests moviments, adoptar enfront d'ells una actitud d'indiferència, és fer el joc al nacionalisme opressor i reaccionari, encara que es vulgui cobrir aquesta actitud amb la capa de l'internacionalisme.

Andreu NIN: *Els moviments d'emancipació nacional*, pp. 7-8.

2. Les revoltes obreres i els moviments d'emancipació nacional i colonial.

La guerra de 1914-1918, en obrir la crisi del capitalisme, determinà la iniciació d'una època revolucionària que encara no s'ha clos i que no es clourà més que amb la transformació radical del sistema de producció existent. La primera explosió es produí a Rússia i l'incendi s'estengué ràpidament per tot Europa: el 1918, revolucions austríaca i alemanya, que ensorraren dos imperis, revolució obrera a Finlàndia; el 1919, insurrecció espartaquista a Berlín, proclamació de la república soviètica a Hongria i Baviera; el 1920, ocupació de les fàbriques pels obrers a Itàlia; el 1921, insurrecció proletària a l'Alemanya central; el 1923, insurrecció a Bulgària i crisi revolucionària a Alemanya; el 1924, insurrecció obrera a Estònia; el 1926, vaga general a Anglaterra; el 1927, insurrecció a Viena. I citem únicament els esdeveniments més importants. Durant tots aquests anys el moviment obrer prengué proporcions amenaçadores per a la burgesia en quasi tots els països. Els grans conflictes socials del 1929 a Alemanya, França, Polònia, Txecoslovàquia, Estats Units, per no enumerar sinó els de més relleu, demostren que el moviment obrer és més viu que mai i que és ell, en definitiva, el que pot dir l'última paraula.

El senyor Cambó no s'ha adonat d'aquests esdeveniments. El més sorprenent encara és que hagi passat desapercebut per al líder d'un partit nacionalista un dels fets més característics dels nostres temps: els moviments d'emancipació colonial i nacional.

De la guerra mundial ençà la lluita dels pobles colonials i semicolonials per la seva independència ha pres proporcions grandioses. 1920 veié la revolució nacional burgesa triomfant de Turquia; 1921 i 1925 veieren les insurreccions del Marroc i de Síria; a l'Àsia, centenars de milions d'homes sotmesos a una

explotació i a una opressió iníquies s'han alçat ardida-ment a Xina, a Corea, a Indonèsia, a l'Índia, contra l'imperialisme, i l'han fet trontollar. Les gestes heroiques de Sandino a Nicaragua han donat un impuls vigorós a la lluita dels pobles de l'Amèrica llatina contra l'imperialisme dels Estats Units.

I el senyor Cambó considera els progressos del cinematògraf com un tret característic de la nostra època més digne d'ésser consignat que aquestes lluites heroiques de la majoria de la humanitat contra un grapat de magnats del capital financer internacional.

Però l'autor de *Les Dictadures* no sols no s'adona, o no es vol adonar, dels grans esdeveniments que tenen per escena les terres llunyanes d'Àfrica, d'Àsia o Amèrica, ans encara no remarca que a Europa mateix el problema de les nacionalitats, després de la «guerra d'alliberació» de 1914-1918, és més viu que mai.

(...)

L'omissió d'aquests dos factors importantíssims, el moviment d'emancipació del proletariat i els moviments d'emancipació colonials i nacionals lleva tot valor a l'esquema del senyor Cambó.

Andreu NIN: *Les dictadures dels nostres dies*, pp. 12-15.

3. La lluita per l'emancipació nacional, factor revolucionari.

Cuando la creación de los grandes Estados ha correspondido al desenvolvimiento capitalista, ha constituido un hecho progresivo. Alemania, para citar sólo uno de los casos más típicos, nos ofrece un ejemplo elocuente de ello. Cuando la formación de los grandes Estados precede al desenvolvimiento capitalista, la unidad resultante es una unidad regresiva, despótica, de tipo asiático, que contiene, en vez de favorecer, el

desarrollo de las fuerzas productivas. Los ejemplos más característicos de este tipo de unidad los hallamos en los ex imperios ruso y austrohúngaro y en España. Por ello, en estos países la lucha por la emancipación nacional ha adquirido caracteres tan agudos y una importancia tan enorme como factor revolucionario.

Andreu NIN (De *El marxismo y los movimientos nacionalistas*, a «Leviatán», nº 5 (IX-34), p. 40.)

4. Internacionalisme i nacionalisme.

I

Si el proletariat no reconegué el dret a l'autodeterminació, el seu internacionalisme fóra una paraula buida, i la solidaritat de classe entre els treballadors de les nacions oprimides i de les nacions dominants fóra impossible.

«El fet que la lluita contra un Govern imperialista per la llibertat nacional pugui, en circumstàncies determinades, ésser explotada per una altra «gran potència» per als seus fins igualment imperialistes no pot obligar la socialdemocràcia a renunciar al reconeixement del dret de les nacions a l'autodeterminació» (*), com el fet que la burgesia utilitzi les reivindicacions republicanes per a enganyar les masses no pot impel·lir els socialistes a mantenir-se indiferents davant la qüestió de la forma de govern. I no cal dir que és ridícul de rebutjar la fórmula del dret a l'autodeterminació sota el pretext que pressuposa la «defensa de la pàtria», subordinada, com tot, als interessos generals del progrés

(*) Les citacions són de Lenin. R.A.

humà. Els marxistes revolucionaris rebutjaran la defensa de la pàtria en la guerra imperialista, però admeten les guerres de caràcter progressiu, com, per exemple, la de la Gran revolució francesa o dels garibaldins».

Andreu NIN: *El moviments d'emancipació nacional*, pp. 158-159.

II

Hi ha un «internacionalisme imperialista» real, al qual ha d'oposar-se l'internacionalisme proletari. L'opressió nacional, que és un producte directe del règim d'explotació actual, ha de trobar en el proletariat —la classe més progressiva de la societat contemporània— el més implacable enemic, i els moviments d'emancipació dels pobles, el més decidit i ardent defensor. Considerar la qüestió nacional com un prejudici burgès —com ho fan alguns sectors diguem-ne revolucionaris— i adaptar la tàctica a aquesta concepció fóra no solament un error, sinó un crim.

Andreu NIN: *El moviments d'emancipació nacional*, p. 42.

III

La defensa del dret de les nacions oprimides a la independència, doncs, no es troba pas en contradicció amb la consigna: «Proletaris de tots els països, uni-vos!», ans n'és una conseqüència.

Andreu NIN: *El moviments d'emancipació nacional*, p. 44.

5. Contra l'opressió idiomàtica. El dret a la llengua pròpia.

Es evident que els interessos de la vida econòmica, la necessitat de facilitar les relacions, obliguen els habitants de les nacionalitats que formen un Estat «mentre vulguin viure junts» a aprendre l'idioma de la majoria. Basant-se en aquesta necessitat, no pocs socialistes i comunistes arriben a la monstruosa conclusió que cal impedir el desenvolupament de les llengües nacionals i imposar l'ús de l'idioma oficial de l'Estat, que sempre és el de la nació dominadora. Aquests socialistes i comunistes, tot i cobrir-se amb la bandera de l'internacionalisme, en realitat són uns xovinistes. Llur punt de vista és més a prop de l'imperialisme que del marxisme. «Perquè les diverses nacions puguin viure juntes lliurement i en pau o, quan els convingui, puguin separar-se constituint Estats separats, cal un democratism complet, sostingut per la classe obrera. Ni un privilegi per a cap nació ni per a cap idioma! Ni la més petita vexació ni la més ínfima injustícia envers la minoria nacional!; heus aquí els principis de la democràcia obrera.» (*) Tota disposició que violi la igualtat de drets de les nacions ha d'ésser declarada il·legal, i «qualsevol ciutadà de l'Estat ha de tenir el dret d'exigir l'abolició d'aquesta disposició com a anticonstitucional i el càstig dels qui la portin a la pràctica».

Si els drets de les nacions són respectats, si cap d'elles no gaudeix de privilegis, si llur igualtat és absoluta, si els principis veritablement democràtics són observats, les necessitats mateixes de la vida econòmica determinaran —sense necessitat de privilegis ni vexa-

(*) Les citacions són de Lenin. R.A.

cions— l'idioma l'ús del qual resultarà més avantatjós per a la majoria de la població.

Andreu NIN: *El moviments d'emancipació nacional*, pp. 155-156.

6. La burguesía industrial y la pequeña burguesía en la lucha nacional.

En el transcurso de las revoluciones burguesas del siglo XIX, los países capitalistas más importantes de Europa resolvieron su problema nacional; pero éste subsistió en los Estados plurinacionales que no habían realizado todavía su revolución democraticoburguesa. En los movimientos de emancipación nacional las distintas clases sociales actúan con las mismas características que las distinguen en la lucha general por las reivindicaciones democráticas, de las cuales aquéllos no son más que un aspecto.

Los intereses de la economía capitalista impulsan a la burguesía a luchar contra las reminiscencias feudales que constituyen un obstáculo a su avance triunfal; pero esta lucha se desarrolla en condiciones históricas muy distintas de las que caracterizan a las épocas de las revoluciones burguesas anteriores. La burguesía era entonces todavía una fuerza progresiva, cuya consolidación coincidía con los intereses generales de la Humanidad. Hoy es una fuerza regresiva, cuya persistencia constituye un peligro para dichos intereses, con los cuales se halla en abierta contradicción. Entonces la burguesía realizaba su misión histórica, con la ayuda directa de las masas obreras y campesinas, sin la cual le hubiera sido imposible triunfar. Hoy, el proletariado tiene una conciencia de clase incomparablemente más elevada, numéricamente es mucho más fuerte, y si bien tiene un interés vital en resolver los problemas funda-

mentales de la revolución democraticoburguesa, considera esta revolución como etapa indispensable para seguir avanzando en el sentido de las realizaciones de carácter socialista y no está dispuesto a lanzarse al combate en provecho exclusivo de la dominación burguesa. En cuanto a los campesinos, los términos del problema han variado asimismo fundamentalmente. La cuestión de la tierra, como es sabido, puede ser considerada como la piedra angular de la revolución burguesa. En el período anterior, la burguesía capitalista podía atacar, sin consecuencias para su propia dominación, el derecho de propiedad de los grandes terratenientes, cuyo poderío tenía interés en destruir. Hoy, ante el miedo de que ese ataque estimule la ofensiva proletaria contra el derecho de propiedad privada en general, se vuelve precavida y su actitud ante el problema de la tierra se convierte en conservadora y regresiva.

La burguesía, pues, en las circunstancias históricas actuales, no puede resolver los problemas fundamentales de su propia revolución, y, por consiguiente, el de la emancipación nacional, y en los momentos decisivos, cuando entran en acción grandes masas populares, aterrorizada ante las posibles consecuencias de la misma, retrocede y se apresura a pactar con los elementos semifeudales. En la mayor parte de los casos, esta defección de la gran burguesía provoca una reacción popular que determina el desplazamiento de la dirección del movimiento nacional hacia la pequeña burguesía. Su fraseología pomposa y radical, sus actitudes exteriormente revolucionarias, su intransigencia verbal, le atraen la simpatía y la confianza populares. Pero las fallas fundamentales de esa clase no tardan en manifestarse. Clase vacilante e indecisa, como reflejo de la situación intermedia que ocupa en la economía capitalista, su revolucionarismo se deshinchaba rápida y lamentablemente; presa de pánico ante las consecuencias y

las responsabilidades de un alzamiento nacional, se agarra ansiosamente a la primera fórmula conciliatoria que se le ofrece, y el movimiento nacional, bajo la dirección de la pequeña burguesía, corre la misma suerte que la revolución democrática en general.

Andreu NIN (De *El marxismo y los movimientos nacionalistas*, a «Leviatán», nº 5 (IX-34), pp. 40-42.)

7. ¿Cuál debe ser la actitud del proletariado?

Queda otro factor: el proletariado. Esta clase, por su naturaleza y por la misión que la Historia le reserva, está llamada a realizar lo que ni la gran burguesía ni la pequeña son capaces de hacer: la revolución democraticoburguesa. Sólo él puede, por consiguiente, resolver radicalmente el problema nacional. Pero para ello es preciso que adopte una actitud clara y definida ante él. La tradición del marxismo le señala, en este sentido, una orientación precisa.

Marx y Engels subrayaron repetidamente el papel progresivo de los movimientos de emancipación nacional y, muy particularmente, la inmensa importancia revolucionaria de la lucha de Polonia e Irlanda. La indiferencia ante esos movimientos representaba, a su juicio, un apoyo directo al *chauvinismo* opresor, fuente del poder de clase de la burguesía de la nación dominante. Por esto —afirmaba Marx— «la victoria del proletariado sobre la burguesía es al mismo tiempo la victoria sobre las rivalidades nacionales que actualmente oponen a unos pueblos contra otros. La victoria del proletariado sobre la burguesía es al mismo tiempo la señal de la emancipación de todas las naciones oprimidas».

Andreu NIN (De *El marxismo y los movimientos nacionalistas*, a «Leviatán», nº 5 (IX-34), p. 42.)

8. El proletariat ha de sostenir, sense reserva, els moviments d'emancipació nacional.

Tots els moviments nacionals tenen un contingut democràtic que el proletariat ha de sostenir sense reserves. Una classe que combat aferrissadament totes les formes d'opressió no es pot mostrar indiferent davant l'opressió nacional; no pot, sota cap pretext, desentendre's del problema. La posició pseudo-internacionalista, que *nega* el fet nacional i preconitza la constitució de grans unitats, sosté pràcticament l'absorció de les petites nacions per les grans i, per tant, l'opressió. El proletariat només pot tenir una actitud: sostenir activament el dret indiscutible dels pobles a disposar lliurement de llurs destins i a constituir-se en Estat independent si aquesta és llur voluntat. «Cap privilegi per a cap nació, cap privilegi per a cap idioma! Cap opressió, cap injustícia envers la minoria nacional! Heus aquí el programa de la democràcia obrera. (*).

Andreu NIN: *Els moviments d'emancipació nacional*, p. 18.

9. El dret a l'autodeterminació, dret fonamental dels pobles.

¿Cal substituir el «dret a l'autodeterminació» pel «dret a la federació» o a l'autonomia? El «dret a la federació» no té cap sentit, per tal com la federació és un contracte bilateral. El dret a l'autodeterminació és infinitament més democràtic, per tal com parteix exclusivament de la voluntat de la nació oprimida. «Els marxistes no poden, doncs, incloure en llur programa la defensa del federalisme; d'això, ni se'n pot parlar.» (*)

(*) Les citacions són de Lenin. R.A.

Quant a l'autonomia, no la defensen com un dret, sinó en ella mateixa, com a principi general dels Estats democràtics de composició nacional heterogènia. Reconèixer el «dret de les nacions a l'autonomia fóra tan absurd com el dret a la federació». «L'autonomia com a reforma es diferencia fonamentalment de la llibertat de separació com a mesura revolucionària. Com tothom sap, però, en la pràctica la reforma sovint no és sinó un pas cap a la revolució. L'autonomia permet a les nacions retingudes per la força dins les fronteres d'un Estat de constituir-se definitivament com a nació, d'aplegar, conèixer, organitzar les seves forces, d'escollir el moment oportú per a declarar... a la manera *noruega*: nosaltres, parlament autònom de la nació o de la regió tal, declarem que l'emperador de Rússia ha deixat d'ésser rei de Polònia, etc., etc.».

Andreu NIN: *Els moviments d'emancipació nacional*, p. 161.

10. Crítica de l'obra d'Andreu Nin «Els moviments d'emancipació nacional».

La cuestión nacional ha pasado después del triunfo de la revolución rusa a ocupar un lugar preferente en el pensamiento socialista. Lenin comprendió la extraordinaria importancia de este problema y supo ligarlo a la revolución.

El triunfo de la Revolución rusa fue debido a la convergencia de tres factores primordiales: obrero, campesino y de liberación nacional. Sin esa triple concordancia, el movimiento revolucionario no hubiese triunfado. El proletariado fue el eje indiscutible, pero sin la cuestión agraria y la nacional —que los bolcheviques supieron comprender y solucionar—, no hubiese habido insurrección victoriosa de octubre. Esto es indiscutible.

La socialdemocracia, si bien se planteaba —y se plantea— formalmente los problemas agrario y nacional, lo cierto es que, en realidad, no hacía más que bordearlos. La daban miedo. No los comprendía.

Una defensa pseudo-izquierdista de las esencias socialistas hacía que la socialdemocracia considerara que tanto la cuestión agraria como la nacional eran de «carácter» burgués y, en nombre de un socialismo nominal, las dejaba de lado.

Lenin llevó a cabo una corrección transcendental. La revolución obrera será burguesa, democrática en su primera fase. Y el proletariado tomando el Poder debe llevar a cabo aquellos aspectos de la revolución burguesa que la burguesía no ha realizado. Una revolución socialista «pura» no existe. El que la espere es un iluso. El proletariado necesita encontrar aliados incluso en los propios medios burgueses. Haciéndose suyos los problemas nacional y agrario, lo conseguirá.

El socialismo y la libertad están íntimamente enlazados. Mejor dicho: son una misma cosa. No puede haber socialismo sin libertad, ni tampoco libertad sin socialismo.

Desde el momento, pues, que la liberación nacional es un problema de libertad, automáticamente corresponde al socialismo.

Y prueba evidente de ello es que hoy sólo el comunismo hace suyo el problema nacional, distinguiendo bien cuando tiene un sentido libertador y cuando, por el contrario, es retrógrado, reaccionario.

♦♦

El libro del camarada Nin dedicado a estudiar los movimientos de emancipación nacional tiende a dar a los trabajadores españoles una idea clara de cuál debe ser su posición delante de la cuestión nacional.

Nin estudia el problema nacional en relación con

el movimiento obrero en sus diferentes aspectos: la posición de Marx y Engels, la de Bakunin, la de la Primera y la Segunda Internacionales, para pasar luego a analizar el pensamiento de Lenin y su cristalización práctica al constituirse la Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas.

A la luz de la experiencia política de lo ocurrido en Rusia y en el resto del mundo, Nin pone de relieve de una manera incontrovertible que la posición de Lenin era la única justa y la que, por lo tanto, deben adoptar hoy todos los marxistas.

El estudio de Nin es oportunísimo para nuestro movimiento obrero. El problema nacional se halla planteado, ya que la República no le ha dado solución alguna. Más tarde o más temprano, la cuestión nacional adquirirá nuevamente entre nosotros un carácter agudo.

El proletariado español, desgraciadamente, no ha sabido comprender el alcance de la cuestión nacional. Los anarquistas lo han mirado siempre como una manifestación completamente burguesa reaccionaria.

Los socialistas no han ido más allá que los socialdemócratas del resto de Europa.

Han considerado el problema nacional como una simple particularidad, pero nunca como movimiento libertador. La posición doctrinal falsa les ha llevado, por ejemplo, en Vasconia durante largos años, a mantener un divorcio irreductible entre el movimiento socialista y el de liberación nacional, que, a causa de eso, caía en manos reaccionarias.

Cierto que entre los socialistas ha habido un ligero progreso a este respecto durante los últimos años, pero falta todavía mucho camino que recorrer.

Los comunistas oficiales se han planteado la cuestión nacional de una manera mecánica, estereotipada. Han hecho en este dominio lo que en todas partes. Querer aplicar clisés, fórmulas, frases desplaza-

das la mayor parte de las veces. El Partido Comunista ni ha entendido el problema de Cataluña, ni el de Vasconia, ni el de Galicia, ni el de Marruecos. Creyendo que la posición verdaderamente revolucionaria, comunista cien por cien, era en todo momento la posición más extremista, la estridencia, se ha colocado siempre al margen de la realidad, apareciendo, por consiguiente, como algo artificioso con ribetes de provocación. Claro está, los efectos que ha conseguido han sido completamente nulos.

Nuestro núcleo ha sido una cosa aparte. Ha sabido actuar por lo general en todo momento, de acuerdo en la línea justa que corresponde a los marxistas que han estudiado a Lenin y no sólo lo han comprendido, sino que lo han asimilado.

**

Nin ha prestado un excelente servicio al movimiento obrero ofreciéndole un estudio concienzudo de uno de los aspectos tan interesantes de la revolución como es la cuestión nacional.

No hay duda de que la lectura de esta obra documentada, pensada, escrita con toda responsabilidad, será de una utilidad extraordinaria para la justa orientación teórica del proletariado en lo que se refiere a la cuestión nacional.

Lástima que una parte del libro no esté dedicada a estudiar el problema nacional en nuestro propio país.

Pero Nin hace una promesa. Y es la de que esto será más adelante el objeto de otro volumen. Esperémoslo en bien de la causa del socialismo y del derecho de los pueblos a disponer de sus destinos.

Joaquim MAURIN («La Batalla», nº 208, 12-VII-35, p. 4.)

11. Els obrers i la pàtria en el «Manifest Comunista».

No per això perd interès l'individu tocat d'aquesta noble passió d'estimar les coses de la terra, i més particularment quan s'escap d'ésser un naufrag en les platges de la fortuna, un treballador assalariat. Quan llegirà que els obrers no tenen pàtria se sentirà estamordit, però és justament aquesta afirmació rotunda la que més pot fer-lo meditar en la gran suma de veritats exposades en el *Manifest Comunista*. Perquè que els obrers no tinguin pàtria no vol dir de cap manera que no n'hagin de tenir. Quan una nova organització social haurà elevat les seves condicions l'obrer podrà decidir quina quantitat d'afecció pot comprometre en l'obra de crear i recrear pàtries i comunitats nacionals, aquesta funció alterna de l'esperit que sempre ha estat i serà una deu molt fecunda de la cultura humana. Mentrestant l'obrer és un *apatride*, i la brutal realitat ens diu amb més eloqüència que el *Manifest Comunista* fins a quin punt és certa aquesta declaració que els obrers no tenen pàtria.

M. SERRA I MORET: Introducció a la versió catalana del *Manifest del Partit Comunista* de Marx i Engels, pp. 11-12.

12. El sentiment nacional dels pobles.

En quant fa referència al sentiment nacional dels pobles, no representa cap obstacle a l'evolució econòmica i jurídica de la societat en conjunt. No s'ha descobert encara en la història un cas concret d'antagonisme nacional que no tingui un fonament econòmic. L'establiment d'una llei econòmica universal posa fi a les rivalitats dels pobles. L'etnicisme i l'etnografisme no són termes de competència, sinó fruits incontrolables de la

natura que mai no han portat els homes a una lluita, sinó a un esforç de superació de les seves pròpies condicions nacionals, per tal de trobar un pla comú d'universalitat i de camaraderia. El Socialisme no està en pugna amb cap manifestació de personalitat col·lectiva, car representa un punt de coincidència, el plasma que circula a través d'obstacles i fronteres per a dir als homes que per damunt de la diversitat etnogràfica existeix el sentiment i la llei de germanor i de solidaritat humanes.

M. SERRA I MORET: Introducció a la versió catalana del *Manifest del Partit Comunista*, de Marx i Engels, pp. 31-32.

13. Nació i lluita de classes.

Per al nacionalisme burgès la nació ho és tot, i a la nació —burgesa, naturalment— han de subordinar-se els interessos de les classes socials, sense tenir en compte per a res els antagonismes profunds que les divideixen.

Per al marxisme revolucionari, al contrari, els interessos de la revolució proletària i la solidaritat obrera internacional estan per damunt de tot. Al principi de la unitat nacional de les classes oposa el de la lluita de classes, i en el fons considera el problema de les nacions oprimides com un aspecte d'aquesta lluita. L'obrer revolucionari se sent infinitament més lligat als obrers dels altres països i, per tant, als de la pròpia nació dominadora, que no pas a les classes explotadores del propi país a les quals té declarada una guerra a mort. No oblidem, d'altra banda, que la primacia de la nació per damunt dels interessos de classe en realitat no és, per a la burgesia, sinó una bandera que fa voleiar als ulls del proletariat per tal d'enlluernar-lo i obscurir

la seva consciència de classe. Per damunt de tot posa els seus interessos de casta explotadora. Quan aquests estan en perill no vacilla a aliar-se amb enemics «nacionals». L'actitud de la nostra burgesia industrial, representada per la «Lliga», durant tota la seva actuació no ens deixarà mentir. En aquest sentit —i citem, entre molts, l'exemple més recent —és prou eloqüent la seva política en relació amb la lluita al voltant de la Llei de Contractes de Conreu».

Andreu NIN: *Els moviments d'emancipació nacional*, pp. 41-42.

14. La nació i el procés històric.

La nación responde a un proceso histórico necesario. Antes de que el mundo haga su unidad definitiva, antes de que desaparezcan completamente las fronteras —gran idea socialista—, la nación es un peldaño, una parte de ese grandioso movimiento de integración en el espacio y en el tiempo. Pero lo que no tiene razón de ser, lo que se hunde inevitablemente en un momento de crisis, es toda estructuración artificial opuesta al rumbo progresivo de la Historia. Se deshizo el Imperio austrohúngaro; quedó descuartizado por la guerra porque allí también, como en España, el Estado hacía imposible la libre coordinación nacional. A España, que, en suma, es lo que queda de un viejo imperio, le está reservado un fin semejante, siguiendo el proceso de desmoronamiento, si no se tritura el Estado para hacer sobre sus ruinas una estructuración enfocada hacia adelante y no hacia atrás, como ocurre ahora.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, pp. 39-40.

octubre

quest número ha passat per la censura

les víctimes de la "Commune de Paris" Octubre! Tasca Urgent

LA FUGIDA DEL REI Borbó, criminal d'Estat i delent comú ha fugit amb tota la rapidesa del pànic

ALTA TENSIO

Independència Catalana, Revolució Marxista

ACUSEM

Tenim proves, tenim les el dia 4 de Setembre de 1931, davant de Policia de Barcelona

NOSTRA FESTA

El 1. de Maig

l'hora

Fulla d'avangada

Barcelona 19 Abril 1931

LA FUGIDA DEL REI

Borbó, criminal d'Estat i delent comú ha fugit amb tota la rapidesa del pànic

ALTA TENSIO

Per a ésser federa abans s'ha d'ésser sep

LA GUILLOTINA

Enveja, vidua i verga.

LA GUILLLOTINA

Enveja, vidua i verga.

Catalunya Droja

ORGAN DEL PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA (ADHERITS I SÍNDIC)

Barcelona 9 de Setembre de 1932

El Partit Comunista de Catalunya devant les eleccions al Parlament Català

El governador Moles contra el Partit Comunista de Catalunya

SOBRE LA QUESTIO NACIONAL CATALANA

1. El socialisme i Catalunya.

(...)

El socialisme, però, és encara, a Catalunya, una veritable planta exòtica. S'hi ha d'aclimatar, s'ha de donar a conèixer, s'ha de divulgar i propagar amb insistència. Sobretot, i malgrat el seu caràcter essencialment internacionalista, s'ha de crear el Socialisme català, amb totes les modalitats, condicions, aspectes i característiques de l'ànima catalana. Que aquí radica, precisament, el secret de què Catalunya, malgrat el desenrotllament de la seva indústria, malgrat el seu avenç econòmic, malgrat el grau d'intel·ligència i cultura de la seva nombrosíssima classe obrera, sigui una vergonyosa excepció en el concert socialista del món civilitzat. (...)

¿Com pot oposar-se, la democràcia socialista, al reconeixement d'una personalitat col·lectiva, com pot ésser enemiga àdhuc del separatisme si el seu ideal és la múltiple varietat de les modalitats lliures dintre d'una internacional única? (...)

Anhelem que les idees socialistes ho envaeixin tot, que influeixin en tots els ordres de la vida intensa

de Catalunya, que transformin la nostra economia, la nostra cultura, els nostres costums, la nostra moral, les nostres lluites totes. Anhelem socialitzar íntegrament, totalment, definitivament el cor i el cervell de Catalunya. Anhelem, en fi, sentir pels carrers i places, ciutats i viles, a pla i a muntanya,, les estrofes vibrants de «La Internacional» cantada en català (...).

Josep RECASENS I MERCADER: *Què és socialisme?* Reus 1931, pp. 16-17, 162, 187

2. Catalanisme reaccionari i proletaris catalanitzats.

Era cosa prevista en la lenta agonia de la dictadura que així que la censura no fos tan restringida, i que la paraula tingués una mica més de llibertat, tot allò que la primera dictadura havia perseguit amb un furor ininterromput rebrotaria amb més força que abans, sobretot en sobres manifestacions externes i propícies a crear un abrandament sentimental en les gents, el qual engendraria un confusionisme nefast.

Ara, després de cinc mesos que funciona una segona dictadura amb un caràcter més tolerant que l'anterior, però amb la mateixa finalitat que la primera —conservar, sense modificar, la Constitució de 1876 i la monarquia— observem fa setmanes el confusionisme desorientador que hem assenyalat.

El desplaçament general de l'opinió pública cap a l'esquerra agreuja, pel que fa referència als obrers, la situació actual.

Limitem-nos a estudiar dintre de Catalunya —que pel fet d'ésser la nacionalitat d'Ibèria en què ha pres caires més virulents el problema de la llibertat col·lectiva— aquest estat de confusionisme, ja que és la contrada peninsular on van més desorientades les masses obreres.

El problema català, negligit fins avui per les

entitats de classe, féu que aquest, acaparat per les nostres dretes pairals, prengué una significació eminentment reaccionària als ulls dels treballadors. Hom confonia lamentablement el catalanisme polític, representat per la «Lliga», l'«Acció Catalana», etc., amb la catalanitat. Catalanisme i reaccionarisme eren sinònims per a la immensa majoria dels nostres obrers que, influenciats per un absurd internacionalisme que parlava en castellà, mirava despectivament el catalanisme, el qual solament veien a través de les conxorxes i turpituds electoreres.

Gràcies a la dictadura, el catalanisme —la catalanitat en acció— ha bifurcat els seus camins. Per raó de les persecucions sofertes —abans del 1923, el catalanisme, l'explotaven les dretes davant del govern central per obtenir privilegis econòmics que solament beneficiaven els nostres explotadors— els obrers s'han sentit ferits en la seva catalanitat, que tenien adormida per reacció al catalanisme reaccionari. En aquests anys d'opressió acarnissada, una part del nostre obrerisme s'ha integrat al moviment català.

D'altra banda, aquelles minories obreres que ja actuaven dintre del catalanisme i creien encara en una acció conjunta de burgesia i proletariat per a resoldre —com un problema previ a l'acció de classe— la qüestió catalana, han sofert un desengany saludable en veure que la gran burgesia catalana no es llançava a una acció decidida contra l'Estat espanyol.

I aquests dos corrents: els obrers catalanistes que s'han sentit proletaris i la dels proletaris que s'han catalanitzat, han format, durant la dictadura, el fogar encès d'un ideal únic d'igualtat i de llibertat —en sentit econòmic i polític— que resol el problema de justícia social; el de la llibertat individual i col·lectiva.

Caiguda la dictadura, caldrà orientar convenient-

ment aquests dos corrents que han convergit, perquè segueixin una línia de conducta recta que pugui servir d'orientació —eficaç en l'actuació— a les masses obreres de Catalunya.

Cal delimitar exactament els camps. Cal combatre en nom de la ciutadania universal dels treballadors explotats, solidaris per damunt de les fronteres, el nacionalisme català reaccionari, el qual, sota la capa del neutralisme, intenta aplegar, servint-se del nom de Catalunya, dretes i esquerres, anteposant la qüestió catalana a la qüestió social.

No. El problema no es planteja com voldrien els nostres confusionistes de la dreta i que actuen frenèticament en notar que se'ls en va de les mans el moviment català que fins ara havien controlat. La qüestió catalana, al nostre entendre, ha de formar part, com a problema de llibertat col·lectiva, del problema d'igualtat i de llibertat del proletariat d'Ibèria.

Si fins avui les dretes tenien la direcció del moviment de reivindicació de Catalunya, la dictadura ha posat al descobert el fet que la burgesia catalana, a través del fet català, pledegés davant de Madrid miserables interessos de la classe capitalista en detriment dels seus conciutadans.

D'ara endavant, hi haurà del catalanisme dues interpretacions. La dels burgesos que volen la llibertat de Catalunya per suprimir les traves del govern d'Espanya damunt l'economia catalana i la llibertat de continuar explotant ells sols els nostres obrers, i la dels proletaris que volen la llibertat de Catalunya com un objectiu més del seu programa de reivindicacions socials, per portar el proletariat català a una ampla federació amb el proletariat de les altres nacionalitats peninsulars dintre de la futura «Unió de Repúbliques Socialistes d'Ibèria».

Jordi ARQUER («Treball», nº 17, 21-IV-30, pp. 1 i 2.)

3. Nosaltres i la qüestió catalana.

De tot allò que la dictadura volgué matar, la qüestió catalana i la qüestió obrera, el temps ens ha demostrat que, ensems que fou una equivocació dels dictadors, fou l'al·licient continu que esperonà el revifament d'aquests dos problemes, que constitueixen dues realitats pregonas per a tota consciència digna i intel·ligent.

Si les extralimitacions de sis anys d'il·legalitat han vitalitzat el catalanisme, de manera paral·lela l'esperit d'associació entre els treballadors no ha pas minvat, com ho demostra l'entusiasme amb què acudeixen a les convocatòries de la C.N.T. Ara bé: aquests sis anys han ensenyat moltes coses i han estat tan fecundes en esdeveniments i se'n treuen tantes conseqüències de les seves ensenyances, que la classe obrera sent una tan alta responsabilitat del seu funcionalisme i del paper que pot tenir en la vida ultrasindical, que la intervenció en els afers públics de la ciutat i àdhuc en els del país l'obligaran al compliment de deures ineludibles en el camp de la política, del qual, per un absurd abstencionisme, tant havia fugit. I si la intervenció en els afers polítics és l'imperatiu d'aquesta etapa nova que avui comencem, així que sortim al carrer ens haurem de trobar a Catalunya davant del problema nacionalista, el qual ha constituït la preocupació primera de tots els governs de Madrid de vint-i-cinc anys ençà.

¿Com ens ha d'interessar, al proletariat, la qüestió catalana? Hem de tenir en compte que ens trobarem davant d'una qüestió delicadíssima i que tota lleugeresa fóra imperdonable i d'ací endavant se'ns presentarà a cada pas, i a cada moment, mentre no estigui resolt.

A la classe obrera, li ha d'interessar, alhora que com a defensa d'un principi de llibertat, com a mitjà de renovació política de la vida i de l'estructuració de l'Estat espanyol, renovació necessària que permetrà la

intensificació de l'industrialisme en la societat espanyola, etapa per la qual ha de passar el proletariat abans no ascendeixi a funcions de govern. Tota abstenició, tocant al problema de Catalunya, ensems que injusta, fóra inhàbil.

A la llarga, la classe serà sol·licitada per col·laborar a la solució del problema català. Entretant, però, la nostra posició de militants de l'obrerisme no deixarà lloc a dubtes ni a confusions que implicarien una inhibició que no escauria a la seriositat i eficàcia de la nostra intervenció en la política general del país.

En fixar la nostra posició respecte al problema de Catalunya, entenem que la qüestió lingüística no és pas cosa fàcilment negligible. Avui el català ha pres tal volada que és tan apte per a expressar les idees com qualsevol llengua europea, i, allò que li manca en àrea d'extensió, ho compensa amb la seva àrea de cultura. Podrà haver-hi llengües més riques i esteses que la catalana, però, com s'ha dit manta vegada, no n'hi ha cap de més nostra i més fàcil per a nosaltres. I la facilitat d'expressió facilita la comprensió, que és si més no allò que hem de voler els treballadors.

Els homes que fem TREBALL, capacitats i convençuts de l'absurd que suposa expressar-se en un llenguatge diferent d'aquell en què hom pensa, redactem aquest full en català perquè el fem a Catalunya.

No obstant això, no farem d'aquest setmanari un clos tancat per a les veus castellanques que s'adrecin a nosaltres i que continguin un interès real per a la causa obrera, car aspirem que l'internacionalisme se senti de debò a Catalunya. Però entenguin bé tots aquells a qui pugui sorprendre la nostra declaració que, a l'Internacional, s'hi va des d'un punt de partida.

Nosaltres, doncs, partim des de Catalunya.

Amadeu BERNADO («Treball», nº 8, 19-IV-30, p. 1.)

4. Qüestió nacional catalana i el leninisme.

Cal que mirem la qüestió nacional amb un criteri leninista. Hem de donar al moviment d'alliberació de la nostra personalitat col·lectiva una empremta proletària. En aquesta qüestió el mot d'ordre per a les masses treballadores ha d'ésser: «La revolució social donarà la veritable llibertat als pobles oprimits».

Jordi ARQUER: *De Pi i Margall al Comunisme.*

5. Sobre l'evolució de Francesc Cambó.

Sin embargo, desde 1923, Cambó ha evolucionado mucho. Es, indiscutiblemente, el político español para quien los años de la dictadura han sido más fértiles, más henchidos de realizaciones. El Cambó de 1930 ya no es simplemente el abogado de la industria textil. Se ha trocado en un capitán de la finanza internacional. La *Chade* le ha dado una representación en el mundo del capitalismo financiero. La visión de los problemas en Cambó es en 1930 completamente distinta de lo que era hace diez años. Antes del golpe de Estado, cuando la situación política le obligaba a plantearse el problema: ¿República o Monarquía?, Cambó entonces hallaba su salida por la tangente. Hoy, cambiando el orden de factores: ¿Cataluña o Monarquía?, la contestación, si no en palabras, en hechos, sería en favor de la última. La Monarquía para Cambó, como para Sánchez Guerra, es en España un mal necesario o un mal menor. Su derrumbamiento significaría el comienzo de un cataclismo social de consecuencias incalculables.

La evolución del pensamiento de Cambó, engendrado por su emplazamiento en el mundo de los

affaires, se manifiesta de un modo principal en la cuestión catalana. Su opúsculo *Por la Concordia* es un grito de alarma frente a la propaganda de las ideas separatistas y una defensa de la unidad ibérica. El catalanismo de hace diez, de hace veinte años, ha sido arrojado por la borda. Cataluña, de un objetivo que era, ha pasado a ser una simple trinchera, un punto de partida.

Joaquim MAURIN: *Los hombres de la dictadura*, pp. 130-131.

6. El Partit Comunista contra tots els sectors burgesos.

(...) nosaltres, comunistes, aixequem, ben alta i ben dreta, la pròpia bandera de les màximes reivindicacions: Llibertat de les nacionalitats oprimides per l'Estat espanyol! Igualtat econòmica dels productors!

Aquestes dues divises: revolució nacionalitària que alliberi els pobles i revolució social que alliberi els homes, seran l'obra de les masses obreres explotades de tots els pobles hispànics que sota el guiatge del Partit Comunista edificaran damunt del sòl de la península la UNIO DE REPUBLICUES SOCIALISTES D'IBERIA.

Jordi ARQUER («L'Hora», nº 12, 18-III-31, p. 6.)

7. La història d'Espanya és la història de les lluites separatistes.

La historia de España, desde el siglo XVI, es la historia de las luchas separatistas. Flandes, el Franco Condado, el Rosellón, el Milanesado, el reino de Nápoles, Portugal, Cataluña, América, con sus luchas por

separarse, constituyen el eje de la vida política de España durante los siglos XVI, XVII, XVIII y XIX.

(...)

La lucha separatista no se detiene, sin embargo, en la separación de América. Las guerras carlistas, que durante una gran parte del siglo XIX absorben toda la actividad de España, en el fondo no son más que movimientos separatistas deformados por la intromisión de los residuos del feudalismo. Las guerras carlistas tuvieron su centro principal en Cataluña y en Vasconia, que es donde la cuestión nacional estaba viva.

Terminadas las guerras carlistas, inmediatamente surgió el separatismo de Cuba y Filipinas, que ocupó el final del siglo XIX. La separación de los últimos restos coloniales constituyó un golpe de muerte para la Monarquía, para el Estado semifeudal.

El proceso separatista no se interrumpe un momento. Ha sido la ley histórica. Así que Cuba y Filipinas desaparecen, empieza a manifestarse la cuestión catalana. El problema de Cataluña se agranda progresivamente desde comienzos de siglo. Y a su vez se manifiesta con caracteres violentos el separatismo de Marruecos.

(...)

La cuestión catalana ha desempeñado un papel importantísimo en la caída del régimen. Ha sido un constante motivo de inseguridad, de inestabilidad para el Estado.

Cada separación debilitaba el Estado. La cuestión catalana, desde 1714, había ido descendiendo en importancia, y no volvió a adquirirla hasta después de la pérdida de Cuba y Filipinas. El rudo golpe experimentado entonces por el Estado favoreció el desarrollo del nacionalismo catalán y de sus deseos de independencia. El Estado se vio acosado constantemente por dos frentes nacionales: por el de Marruecos y por el de

Cataluña. La convergencia de esta lucha con otros factores históricos —crisis económica, impulso de las clases trabajadoras— dio al traste con la Monarquía.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, pp. 118-120.

8. L'aparició del moviment nacionalista català una etapa important del procés revolucionari.

Existe una tendencia, muy difundida, a considerar el 14 de abril de 1931, fecha de la proclamación de la República, como el coronamiento de una revolución que ha llegado a su fase definitiva. En realidad, el 14 de abril no ha sido más que una etapa —ciertamente importantísima— del proceso revolucionario que ya desde el siglo pasado se está desarrollando en nuestro país y que, empleando una frase de Karl Liebknecht, puede ser considerado como «un largo malestar». Las etapas más importantes de este proceso han sido las guerras civiles, los alzamientos revolucionarios del siglo XIX, la aparición del movimiento nacionalista en Cataluña, la «semana trágica» en 1909, la tentativa de huelga general revolucionaria de 1911, la constitución de las Juntas de defensa, la revolución frustrada de 1917.

Las causas de ese largo malestar, de esas agitaciones y esos movimientos crónicos tienen su origen en el hecho de que España no ha realizado todavía su revolución democrático burguesa. Esta ha sido la causa fundamental de la crisis aguda del país, que no ha podido ser resuelta en el marco del régimen económico y político dominante.

Andreu NIN: *El proletariado español ante la revolución*.

9. La proclamació de la República Catalana el 14 d'abril del 1931.

Si el día 12 de abril hubiera ganado las elecciones de Barcelona la Lliga —posible solamente continuando la abstención política obrera— la República no se hubiese proclamado el día 14. Los cronistas de las horas de agonía de la Monarquía han contado cómo el Gobierno Aznar-Berenguer y el rey en persona esperaban con inquietud el resultado electoral en la capital catalana. Su vida o muerte dependía de lo que hubiera ocurrido al pie del Tibidabo. Si Barcelona se mantenía en la pasividad, si triunfaban los elementos al servicio de la Monarquía, ésta podía aún prolongar su existencia. La «neutralidad» de Barcelona le hubiese dado ánimos para hacer un último esfuerzo agudizando el régimen de fuerza.

(...)

La clase trabajadora, el día 14 de abril, se dispuso a terminar lo que había comenzado. Las dos poblaciones que primeramente proclamaron la República fueron Eibar y Barcelona, dos centros obreros.

(...)

El movimiento nacionalista catalán se trocó en poderoso factor revolucionario. La proclamación de la República catalana fue la carga final que hizo saltar hecho trizas el andamiaje monárquico.

La bandera republicana se izaba en las capitales de provincia a medida que llegaba la noticia de que el movimiento había triunfado en Barcelona.

El grito republicano de Barcelona provocó la sublevación general. Pero lo que en Madrid, en las esferas oficiales y en las zonas conspirativas de lo que fue luego el Gobierno provisional, determinó el paso definitivo, no era tanto la proclamación de la República como el que se tratara específicamente de la República catalana. Esto engendró el pánico. La conjunción

de los movimientos separatistas y republicano producía una explosión formidable. Por otra parte, la República catalana naciente se apoyaba en las masas trabajadoras. Y esto hacía presagiar una posible transformación fulminante del movimiento revolucionario. El carácter de la revolución era, pues, de mal augurio para toda la burguesía. Precisaba obrar con la mayor rapidez.

Las negociaciones entre el antiguo equipo y el que había de sustituirlo, entre el Gobierno Aznar-Berenguer y el de los jefes republicanos, duraron unas horas. El espectro de una República catalana, posiblemente roja, zarandeaba sin compasión a los ministros que caían y a los que iban a surgir. Urgió apresurarse. Unos minutos podían perder la tan difícilmente preparada «transmisión pacífica de poderes».

(...)

La transmisión de poderes se había hecho sin sobresalto. La revolución había sido evitada. La burguesía española podía dormir tranquila.

Joaquim Maurín: *La revolución española*. pp. 79-83.

10. La proclamació de la República Catalana: l'acte més revolucionari del 14 d'abril.

Es indiscutible que la proclamación de la República catalana, que precedió a la de la República española de Madrid, fue el acto más revolucionario realizado el 14 de abril. Un gobierno auténticamente democrático debería haber reconocido sin reservas un acto que contaba con la aquiescencia indiscutible de la mayoría aplastante del pueblo catalán. El nuevo poder central se ha levantado contra la joven República y ha dado la prueba de un espíritu chovinista, absorbente,

asimilista, que no tiene nada que envidiar al del poder central monárquico desaparecido.

Andreu NIN: *El proletariado español ante la revolución*, p. 23.

11. La República Catalana.

Macià havia proclamat la República Catalana. El fet feia estremir de joia les multituds. Castellans i valencians i murcians cantaven *Els Segadors* a cor amb la multitud catalana, amb el poble desbordat al carrer. La història desentumia els membres i intentava sortir de l'anquilosament. Barcelona parlava amb la llengua que entenen les masses, que entén el poble, la llengua de les seves necessitats i dels seus somnis. Barcelona llançava un crit de federalisme al qual responia Bascònia, responia Galícia, responia Andalusia...

A Madrid aquests crits sonaven a liquidació, no pas de règim, sinó de sistema. Els homes del Pacte s'esglaiaren perquè ells no venien a esquarterar l'Estat feudal, sinó a conservar-lo, a airejar-lo, perquè no se'l mengessin les arnes. I allò era una crida de liquidació! Era la història que tenia pressa a passar comptes!

«Ah, no! En això, no hi havíem quedat, a Sant Sebastià!»— digueren els Maures, els Alcalá Zamores, el Lerrouxos. I agafaren el tres petits burgesos més típics: Nicolau d'Olwer, Domingo, Fernando de los Ríos, perquè anessin en avió— calia donar-se pressa a parar els peus a la història! —a desfer aquella República Catalana que oferia una cartera a la C.N.T. i que commocionava amb el seu exemple la pau i la tranquil·litat d'Ibèria.

L'Esquerra claudicà! Claudicà en uns moments en què la petita burgesia no tenia enemics, que fins les

rates de les cases dels reaccionaris s'havien amagat als llocs més foscos i més introbables.

(...)

Les tres premisses de la Revolució Democràtica restaven inassolides. La República del 32 era igual que la del 73. No s'havien alliberat les nacionalitats ibèriques. Bascònia, Galícia, Andalusia, estaven oprimides pels tentacles del pop castellà feudal. Catalunya constata el fracàs sorollós d'un Estatut atorgat com un desgreuge honorífic als insults verbals del Decret de Nova Planta.

(...)

Els problemes nacionalitaris d'Ibèria quedaren també sense solució.

Els nacionalismes minoritaris i anticolonialistes, que, considerats en abstracte, són sempre progressius, puix que s'originen en un principi alliberador d'una col·lectivitat ben definida absorbida per una altra de més potent en mitjans aliens a la personalitat estricta, tenen, en llur majoria, una fase inicial que, mesurada en raó dels fenòmens que engendra en la vida social, és reaccionària. A Catalunya podem dir que aquesta fase, iniciada pel principi alliberador de la determinació de la personalitat lingüística i psicològica, està constituïda (perquè se n'aprofità la burgesia) pels trenta-tres anys de catalanisme lliguer.

Tenen després una fase democràtica, d'evolució. El principi alliberador, que ha estat burlat i vexat, passa a mans de les forces democràtiques (l'Esquerra en el nostre cas), quan la Revolució Democràtica fa acte de presència en l'escenari de les realitats i dels conflictes socials. Ve després la fase de la finalitat socialista, definitiva. El principi alliberador, mofat novament i vexat de nou, passa a mans del proletariat, quan aquest es disposa a resoldre d'una vegada els problemes propis i els que planteja la Revolució Democràtica.

El fet nacional de Catalunya, per no estendre'ns en els altres, ha tingut en la història d'Espanya un paper importantíssim.

(...)

Aquesta fase del catalanisme lligaire es desenvolupa i evoluciona paral·lelament al desenvolupament de la indústria lleugera a Catalunya. Un gràfic de la intensitat del catalanisme de la Lliga seria idèntic a un altre gràfic de la marxa de la indústria tèxtil catalana i dels seus mercats exteriors. La Lliga se servia de l'espantall del catalanisme per a aconseguir una política duanera favorable a la seva indústria. Potser perquè els partits agraris s'adonaren d'aquesta possibilitat havien enviat l'agitador Lerroux perquè en fes de les seves a Catalunya, a sou, naturalment, d'Espanya. No s'ha d'oblidar que Alfons XIII i Lerroux «coincideixen» en l'espanyolisme.

Després és la petita burgesia que pren la bandera del nacionalisme. Aquesta l'acaba d'encendre en els seus caires maximalistes, sense que en tingui la voluntat. La seva única intenció és fer servir el catalanisme per a pressionar el Govern central i per a tenir una personalitat més acusada. Companys, per exemple, s'ha «tornat» catalanista d'ençà que l'Esquerra guanyà les eleccions del 32.

La classe obrera és la darrera a interessar-se en el fet nacionalitari, i ho fa a l'ombra de les forces dirigents de la democràcia i perquè s'acostuma a veure'l adscrit entre els postulats d'aquesta força. Una educació universalista agafada en bloc i sense anàlisi i el fet que també els partits grans burgesos es diguin nacionalistes, fa que el proletariat se senti recelós davant d'aquest fet. A poc a poc, però, les realitats l'empenyen i acaba comprénent el paper que el nacionalisme pot tenir en la Revolució Democràtica i que té, certament, en el socialisme.

Els fets obliguen el proletariat, primer, a coad-

juvar a l'adveniment de la democràcia, empenyent avant les forces populars, que temen, per naturalesa, el fet revolucionari i que davant d'ell senten, gairebé sempre, vel·leïtats de tornar enrera. I els fets l'obliguen després, quan la pusil·lanimitat de les forces populars els obliga a abandonar la lluita, a prendre'n la direcció i portar-la endavant fins a cobrir d'un salt allò que no ha fet la democràcia i allò que històricament li pertoca a ell de fer.

Hem tocat els ensenyaments de la primera fase del problema nacionalitari a Catalunya. El resultat n'ha estat, en síntesi, aquella sentència del Tribunal de Garanties declarant inconstitucional la llei de Contractes de Conreu. O sigui que el catalanisme reaccionari de la Lliga s'ha dreçat contra el catalanisme de les forces populars, tan aviat com aquest s'ha fet ressò d'una necessitat social de la pagesia pobra de Catalunya.

Des de l'abril del 1931 —la baralla per aconseguir-la s'esdevingué durant la dictadura— la bandera de l'alliberament nacional ha estat hissada a la façana del Partit representant de les grans masses populars de Catalunya. Devem a Macià, si més no, la popularització de l'amor a Catalunya. Per primera vegada en la història dels quatre-cents anys darrers, a Castella: Avila, Toledo i Madrid, les masses populars el reberen amb crits de «!Viva Catalunya! !Viva Macià!». Tant com sota la prometença d'una major justícia social, les masses obreres i populars s'han aplegat entorn de l'Esquerra sota l'advocació d'un més o menys ampli alliberament nacional. I això no s'ha d'oblidar ni desfigurar mai.

Angel ESTIVILL: 6 d'Octubre. *L'ensulsiada dels jacobins*, pp. 69-71, 75-77.

12. Els nacionalismes ibèrics i la República espanyola.

El derrumbamiento de la monarquía ha planteado a la República la tarea de resolver el problema de las nacionalidades ibéricas centralizadas y subyugadas por el Estado español.

Y entre las diferentes aspiraciones nacionalistas, la que más inquieta es la de Cataluña que ya bajo la monarquía era constantemente objeto de preocupación por parte de los Poderes públicos. El problema catalán viene siendo desde principios de siglo, motivo de zozobra constante para los partidarios de la mal llamada unidad nacional española.

Jordi ARQUER: *Los comunistas ante el problema de las nacionalidades ibéricas*, p. 3.

13. Per la llibertat de Catalunya.

En el número passat de L'HORA hem dit que el partit d'*Estat Català* no era un partit revolucionari, ni en la seva doctrina ni en els seus mitjans, i ara ho podem argumentar a la llum dels esdeveniments actuals.

El separatisme del partit de Macià ha estat cristal·litzat amb aquests factors d'ordre sentimental: exaltació del sentiment català, amor a la terra catalana, defensa de la llengua i de la cultura catalana, defensa de totes les tradicions, àdhuc si aquestes són d'un caire reaccionari, entre moltes altres el manteniment en el dret català dels privilegis feudals de l'*hereu*. En l'ordre polític es recolza sobre el dret a l'autodeterminació. En l'aspecte econòmic no compta més que amb una cànvida ficció: la il·lusió de la petita burgesia que la independència de Catalunya podria obrir nous mercats a l'economia catalana.

¿Quina valor tenen tots aquests factors per a fonamentar un partit revolucionari? Absolutament cap, i anem a demostrar-ho.

Tots els factors d'ordre sentimental perden tota llur eficàcia davant aquesta gran realitat: els antagonismes d'interessos entre les classes. La burgesia catalana no podrà aliar-se ni amb el proletariat ni amb la pagesia de Catalunya, si aquesta aliança posa en perill els seus interessos materials. La *Lliga*, partit polític de la gran burgesia catalana, molt més realista que els idealistes sentimentals d'*Estat Català*, va ajudar la dictadura, que va ésser l'expressió més opressora del poder central contra els anhels i els sentiments de Catalunya, perquè la dictadura defensava els seus cabals contra el perill d'una revolució proletària.

La burgesia catalana no pot ésser separatista. Ella sap que la independència de Catalunya la privaria per molt temps del mercat de la resta de la península, el qual, per represàlia, es proveiria de teixits de l'estranger. Sap tanmateix que Catalunya, independent, cauria immediatament sota les urpes dels imperialismes econòmics americà, anglès o francès. Les declaracions fetes aquests dies per una delegació patronal catalana al ministre de la Governació queixant-se de la forta disminució de les comandes del mercat espanyol a la indústria catalana posen en evidència l'estat d'esperit de la burgesia catalana, disposada, ara, com en el moment de la dictadura, a vendre la llibertat de Catalunya, per la promesa de poder continuar el seu petit negoci.

El partit d'*Estat Català* havia de saber, en fer l'anàlisi de les forces socials de la política catalana, que ni la gran burgesia representada per la *Lliga* ni la mitjana agrupada entorn d'*Acció Catalana* no podran mai ajudar un moviment separatista, ans al contrari, seran l'obstacle més fort que trobi el separatisme a Catalunya.

Així, doncs, l'*Estat Català*, comptant amb l'hostilitat d'aquests dos sectors, els més importants de la burgesia catalana, que no dubtarien a aliar-se amb les forces repressives del poder central, s'havia de recolzar únicament en les forces del proletariat i de la petita pagesia. Per a portar a cap el moviment en aquestes condicions, tenint al davant enemics tan formidables com són les forces del poder central i les de la burgesia catalana, el partit d'*Estat Català* havia de confiar únicament l'èxit del seu moviment a la força organitzada de les masses, formant un exèrcit revolucionari capaç de defensar amb eficàcia la llibertat de Catalunya, destruint totes les forces que el poder central té arrelades a Catalunya, i en primer terme la burgesia catalana.

El partit de Macià ha tingut aquesta única ocasió i no l'ha sabuda aprofitar els primers dies que seguien el 14 d'abril. L'enderrocament de la monarquia va desarticular d'un cop tota la força del poder central a Catalunya. Les masses populars haurien obeït unànimement el partit de Macià si aquest partit en els moments decisius les hagués cridades i les hagués armades. ¿Per què no ho va fer el partit de Macià? ¿Per què varen renunciar a la independència de Catalunya quan ja havien proclamat la República Catalana? Macià i el seu partit varen renunciar a la independència de Catalunya únicament per por de la guerra civil.

La independència de Catalunya no podia conquistar-se pacíficament. La destrucció de l'aparell d'Estat del centralisme espanyol, amb tota la trama d'interessos entrelaçats entre la burgesia espanyola i la catalana, no podia portar-se a cap sense la creació d'un altre aparell ofensiu i defensiu, la qual cosa forçosament hauria d'ocasionar la revolució social, la guerra de classes. La retirada de Macià davant la ineluctabilitat de la guerra civil demostra que el seu

partit no era realment revolucionari ni separatista. Havien de saber que avui tota guerra civil a Europa pren forçosament un caire de guerra de classes.

Dintre el sistema capitalista, la llibertat de Catalunya és impossible. Si la burgesia catalana no estigués lligada al poder central de la burgesia espanyola, s'aliaria a qualsevol altre imperialisme per tal de continuar dominant les altres classes oprimides de Catalunya.

Unicament una república dels obrers i pagesos catalans, després d'haver suprimit els privilegis econòmics i polítics de la burgesia, pot trobar el camp lliure per a aliar-se amb els obrers i pagesos de la península ibèrica, perquè entre treballadors no hi pot haver antagonismes d'interessos que dificultin la federació amb els altres pobles tractant d'igual a igual.

La claudicació del partit de Macià en hipotecar la independència de Catalunya al que acordin les Constituents espanyoles prova que només nosaltres, els comunistes, podem donar la llibertat completa a Catalunya.

Hilari ARLANDIS («L'Hora», nº 19, 17-V-31, p. 8.)

14. L'anarquisme i Catalunya.

(...) En cambio, de índole distinta son las causas del desarrollo del anarquismo en Cataluña. Dijimos antes que éstas son de orden económico y político. Para comprenderlo así mejor no olvidemos que lo más fundamental del anarquismo es el anti-Estado.

En Cataluña, existe desde antiguo una economía industrial floreciente que la singulariza del resto de España. Contrariamente, la economía española es esencialmente agraria, y el Estado español fue regido siempre por los agrarios andaluces, manchegos, caste-

llanos, gallegos, etc., etc. Esa política agraria, que en general hería los intereses industriales de los catalanes, avivó los sedimentos ya históricos de divorcio entre Cataluña y el Estado español.

Por otra parte, este divorcio existente entre ambas economías, hizo desarrollar en Cataluña un sentimiento político: el autonomista o federalista o separatista, según el fervor más o menos extremo de cada oponente.

Si se tiene, pues, en cuenta que el anarquismo es fundamentalmente autonómico y federalista, tendremos una potísima razón del por qué arraigó tanto en Cataluña. No es que los catalanes se dejaran convencer por las ideas antiestatales del anarquismo; pero como quiera que también las capas burguesas estaban descontentas de un Estado que no les servía a su guisa, en el fondo, todos coincidían: unos, en contra de un Estado, y otros en contra del Estado. Tendremos ocasión de ver algún día como los catalanes defienden con más tesón y energía que otras regiones el suyo. Entre tanto, ya hemos visto el pronunciado divorcio que se ha establecido entre la F. A. I. y su aliados y colaboradores de ayer, los hombres más representativos de la Cataluña autónoma.

Rafael VIDIELLA (*Psicología del anarquismo español*, «Leviatán», nº 1 (V-1934), p. 50.)

15. Els anarquistes i les nacionalitats oprimides.

Quan nosaltres diem que l'anarquisme és una doctrina confusa i molt propensa a les infiltracions petitburgeses, els companys anarquistes, que en la gran majoria són proletaris, s'aixequen indignats i ho prenen com un insult. Tanmateix, entre molts d'altres, prenem un cas concret on apareix la mentalitat anarco-sindicalista fortament saturada de la ideologia burgesa.

El manifest de la C. N. T. i els articles de Buena-casa i de Peiró, respecte el problema de la llibertat de Catalunya, reflexen netament aquella desviació burgesa, en plena contradicció amb ço que sempre s'ha considerat com fonamental en l'anarquisme: la llibertat completa de l'individu i dels grups socials dintre de les col·lectivitats humanes.

La tesi mantinguda pels capítostos anarquistes de la C. N. T. es pot resumir així: «la llibertat de Catalunya portada fins el reconeixement del dret de separació, o sigui d'autodeterminació, es condemnable perquè tendeix a crear noves fronteres i les fronteres són un obstacle per la fraternitat universal. Doncs la C. N. T. s'oposarà per la vaga general i àdhuc per la insurrecció armada, a tot intent d'independència de Catalunya. El règim que convé a Catalunya i a tot Espanya, diuen ells, és el d'una República federal.»

Aquesta observació dels anarquistes és tan absurda que no cal esforçar-se gaire per descobrir tota la seva feblesa dialèctica i tot el reaccionarisme que conté.

En primer lloc examinem la qüestió de principi. Els pactes socials, com els pactes entre individus, no poden ésser lliures si no es recolzen amb la igualtat de condicions, ço que nosaltres, els comunistes, hem dit sempre i que els anarquistes intel·ligents han repetit manta vegada. Aquest principi, tan universalment acceptat per tots els revolucionaris, ¿com el poden desconèixer els anarquistes en oposar-se, amb l'amenaça de la insurrecció, als anhels de la independència de Catalunya? ¿Com podria pactar Catalunya amb els altres pobles hispànics si aquesta es troba sotmesa al poder central de Castella per tot l'aparell de força de l'Estat dominador, manera de tributació, tribunals, policia, guàrdia civil, burocràcia d'Estat, exèrcit? I si Catalunya no acceptés les condicions imposades per l'Estat espanyol, més nombrós, per l'assimilació que Castella ha exercit sobre tots els pobles hispànics en cinc segles

d'opressió i disposant de les forces armades de mar i terra, ¿on estaria la llibertat de Catalunya per pactar? ¿I si a Catalunya li convingués més federar-se amb altres nacions, ço que és improbable avui en règim capitalista? Llavors, davant tots aquests casos els anarquistes ja ens diuen quina seria llur actitud: prendrien les armes per ajudar el poder central a ofegar els esforços per la llibertat de Catalunya.

Els anarquistes, que no disposen del mètode marxista d'anàlisi, prenen molt sovint els efectes per les causes. Quan ells diuen que la causa de les guerres i dels antagonismes entre els pobles és degut a l'existència de les fronteres, incorren en aquest lamentable error. No tenen en compte que el factor més important de les guerres és l'imperialisme absorbent dels diversos capitalismes. Durant la guerra mundial hem pogut constatar que malgrat l'existència de molts milers de fronteres, els pobles de races més heterogènies i de continents més llunyans, lluitaven sota la mateixa ensenya, segons les combinacions dels imperialistes aliats o dels imperis centrals. I el lligam que unia un negre del Senegal a un anglès o americà no era precisament la comunitat de fronteres, sinó el poder inexorable d'un mateix imperialisme capitalista que tenia esclavitzats uns i altres.

Els anarquistes de la C. N. T. han oblidat ja l'actuació d'aquella generació formada pels capdavanters anarquistes com (*manca un fragment*) Malatesta i Reclús, que protestaven indignats contra Rússia, el Japó, Anglaterra i Alemanya, i defensaven la llibertat de Finlàndia, de Polònia, de Corea i d'Irlanda. Han abandonat ja llur ideari de llibertat individual i col·lectiva i s'han incorporat a aquesta tendència imperialista: arribar a la universalització per l'absorció, ço és, per l'imperialisme, imposant, sense cap llibertat de pacte, la fórmula federalista que la nació més forta històricament (capitalísticament) li convingui elaborar.

Contra aquesta concepció burgesa i imperialista,

nosaltres creiem, però, que la única forma de federació revolucionària i viable consisteix en la igualtat de condicions per pactar, ço és, en la plena llibertat d'autodeterminació.

Hilari ARLANDIS («L'Hora», nº 21, 21-V-31, p. 1.)

16. Las tres etapas de la cuestión nacional.

Nunca como ahora la cuestión nacional catalana había revestido una importancia tan fundamental. Fue la proclamación de la República Catalana la que determinó el triunfo republicano en toda España. Este primer gran aldabonazo puede ser seguido de otros no menos importantes. El problema catalán es hoy día un poderoso factor de la revolución democrática.

Hay que distinguir, sin embargo, en la cuestión catalana, la evolución dialéctica para saber situarse delante de ella debidamente. Un marxista no puede considerar los problemas planteados más que en movimiento, en transformación continua.

La cuestión catalana tiene tres etapas.

En la primera fase, el problema catalán está monopolizado por la gran burguesía catalana del que se sirve como de instrumento de *chantaje* para arrancar concesiones al Gobierno de Madrid. El poder de la Lliga, como partido industrial catalán, está fundado en la utilización de la cuestión catalana como gonzúa para abrir todas las puertas.

Pero nada hay eterno. Todo cambia... La evolución general de las fuerzas económicas y el martilleo incesante de la lucha de clases hacen que la cuestión catalana pase de manos de la gran burguesía a las de la pequeña burguesía.

Es la fase actual.

La pequeña burguesía, empujada por la avalancha

popular, busca una solución. ¿Cuál? No lo sabe exactamente. Los objetivos no están bien definidos. Una república federal, dice, sería suficiente.

Pero una república federal significa un armisticio entre los dos bandos beligerantes, el reconocimiento de una igualdad de fuerzas.

Y, no obstante, este equilibrio está muy lejos de existir. La burguesía panespañola se halla totalmente vinculada a todas las tradiciones de opresión. No piensa ni remotamente en hacer concesiones de ninguna especie. Se cree hoy fuerte y dominadora como ayer.

El proyecto de Constitución que acaba de esbozarse como la ponencia casi oficial del Gobierno provisional es totalmente contundente. En ese proyecto, el problema de Cataluña no existe ni por asomo.

El plan de la burguesía panespañola no ha variado en lo más mínimo en los últimos meses por lo que hace referencia a la cuestión de las nacionalidades. En la república piensa y actúa como hacía durante la monarquía. Y es que el Estado monárquico, Estado semifeudal, no ha experimentado modificación alguna. Es el mismo de ayer: el Estado opresor, unitario, completamente reaccionario.

Mientras un Estado no sea completamente destruido mediante una revolución triunfante, no habrá posibilidad de que Cataluña, Vasconia, Galicia, etc., disfruten de libertad completa. El Estado semifeudal luchará contra Cataluña de igual modo que en otros tiempos quiso impedir la liberación de los Países Bajos, Portugal, América, Peloponeso, Cuba.

La etapa actual de la revolución nacional está caracterizada por un período de negociaciones entre la pequeña burguesía catalana y la gran burguesía española. Mientras tienen lugar esas negociaciones, la burguesía panespañola se prepara para obtener la parte del león. No está dispuesta a hacer concesión alguna. Cuando esas negociaciones hayan fracasado, cuando el

intento de resolver el problema catalán por medio de unas Constituyentes se haya disipado, entonces entraremos en la tercera y última etapa de la revolución nacional. La clase obrera se hará suyo en totalidad este problema y marchará a resolverlo de una manera revolucionaria. Romperá brutalmente la falsa unidad ibérica, quebrantando así el poder del Estado.

Nosotros no podemos hacer la defensa de la separación de Cataluña, colocados en un ángulo exclusivamente catalanista. Al mismo tiempo que la separación de Cataluña queremos la de Vasconia, Galicia, Aragón, Castilla, etc.

La liberación de los pueblos ha de ser general, y es gracias a esa desarticulación completa de España que el Estado semifeudal que nos oprime perecerá. Entonces, y sólo entonces, es cuando podrá hacerse la verdadera Unión Ibérica de Repúblicas Socialistas.

Impulsaremos la revolución para entrar rápidamente en esta tercera etapa que será la decisiva.

Los obreros darán la libertad a Cataluña y a las demás nacionalidades.

Seamos el gran movimiento libertador.

Joaquim MAURIN («La Batalla», nº 50, 16-VII-31, p. 1.)

17. Los problemas de la Revolución. La cuestión de las nacionalidades.

Precisa crear en España un movimiento de carácter nacional. Hasta ahora sólo ha existido el «catalanismo», y usufructuado por la burguesía. Hay que trocar la cuestión nacional en problema revolucionario. Y esto sólo podrá hacerse si la clase trabajadora arranca a la burguesía la dirección del movimiento por la independencia nacional.

En la Revolución rusa ayudó al triunfo de los bolcheviques, tanto como la insurrección de los obreros y campesinos, la insurrección de las nacionalidades. El Estado zarista, que no había roto la revolución de marzo, era desarticulado, con el reconocimiento del derecho de los pueblos a disponer de sus destinos.

En nuestra Revolución hay un problema agrario, cierto. Pero la cuestión nacional desempeña solamente un papel en una parte de España, en Cataluña. La llamada «cuestión catalana» ha sido un motivo importante de las vacilaciones políticas durante los últimos veinticinco años. El separatismo catalán ha contribuido más que el republicanismo clásico al hundimiento de la monarquía.

En España ha habido, desde que la burguesía empezó a ser una fuerza importante, una oposición continua entre el Estado y la nación, entendiéndose por nación la clase que históricamente estaba llamada a desempeñar el poder.

La nación era burguesa, y el Estado, feudal todavía. En 1873 la burguesía tomó el poder, pero siguió subsistiendo el Estado feudal. A la postre, el Estado acabó con la República.

Ahora ocurre lo mismo. El poder se halla en manos de un gran bloque burgués. Sin embargo, el Estado no ha sufrido alteración fundamental alguna. El Estado republicano es el mismo Estado monárquico, semifeudal, de hace tres meses. «Esto matará aquello.» El Estado monárquico acabará por imponerse. La evolución que va viéndose en el sentido de un gobierno Lerroux, Maura, Sanjurjo, Azaña, es el triunfo del Estado monárquico. La Revolución burguesa será ahogada por el Estado semifeudal.

La aparición de un movimiento nacional revolucionario en toda España, en Cataluña, en Vasconia, Galicia, Andalucía, etc., ayudará grandemente a desar-

ticular el Estado. El proletariado y los campesinos, fuerzas motrices de la Revolución, encontrarán un refuerzo considerable en el frente de lucha.

Decir que nosotros, comunistas, no debemos fomentar el separatismo es una vergonzosa capitulación ante los prejuicios socialdemócratas. Los que así dicen estarán seguramente de acuerdo con Largo Caballero cuando se opone al reparto de las tierras porque esto fomenta el espíritu burgués de los campesinos.

El problema agrario, como el problema de las nacionalidades, debe ser enfocado como proceso dialéctico. En el primer momento, los campesinos al asaltar las tierras llevan a cabo la revolución agraria burguesa. Pero la revolución no se detiene. Después del reparto de las tierras llega la hora de la colectivización agraria, la etapa actual de la Revolución rusa. Para que fuese posible crear la unidad socialista fue preciso hacer el fraccionamiento primero.

De idéntica manera en la cuestión nacional. La verdadera unidad rusa, la Unión Soviética, no ha podido ser hecha más que gracias al derecho previo de separación. Lenin resumía la tesis sobre la libre separación diciendo: «Separación en interés de la unión».

El movimiento campesino en su fase actual, en España, tiene una base burguesa en el sentido de que lo que le anima es el hambre de tierra. Por eso nosotros decimos: «La tierra para el que la trabaja». Fomentamos la insurrección campesina como factor revolucionario que viene en ayuda del proletariado.

La cuestión nacional hay que colocarla en el mismo plano. ¿Puede el movimiento libertador nacional ser un refuerzo revolucionario? ¿Sí? Pues en ese caso hay que fomentarlo.

El movimiento separatista revolucionario irá dirigido contra el Estado semifeudal imperante.

Es evidente que la separación nacional no implica

lo mismo en el movimiento obrero. La clase trabajadora debe permanecer unida por encima de todas las fronteras nacionales.

Sólo la toma del poder por el proletariado podrá rehacer la verdadera unidad peninsular constituyendo la Unión Ibérica de Repúblicas Socialistas.

Joaquim MAURIN («La Batalla», nº 56, 3-IX-31, p. 1.)

18. L'Estat espanyol contra Catalunya.

Mientras que el Estado no sea completamente destruido mediante una revolución victoriosa no habrá posibilidad de que Cataluña, Vasconia, Galicia, etcétera, disfruten de la libertad que como naciones les corresponde. El Estado semifeudal luchará contra Cataluña de igual modo que en otros tiempo quiso impedir la liberación de los Países Bajos, Portugal, América, Filipinas, Cuba.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, p. 122.

19. Independència o submissió.

En la cuestión catalana, o se está por Cataluña, y en ese caso hay que ser separatista con todas sus consecuencias, o contra el separatismo y por la sumisión de la nacionalidad al Estado español. Esa es la lógica.

Joaquim MAURIN: *Los Hombres de la Dictadura*, p. 132.

20. L'independentisme català no és un moviment artificial.

Es un hecho indiscutible que durante los últimos treinta años el movimiento de secesión de Cataluña —el Portugal del Este— ha tomado gran incremento. Parecía que con la República este separatismo latente quedaría desvanecido, ya que la República cabía esperar que fuera federal. Mas la no alteración de las bases del Estado ha dado, por el contrario, nuevos bríos al separatismo catalán. Sería ridículo pretender que este movimiento es artificial. No. Responde a una realidad histórica. El separatismo es la respuesta que abajo se da al Estado cesarista, al Estado unitario y gendarme. Las razones que hace tres siglos determinaron la separación de Portugal y la insurrección de Cataluña harán que mañana, si la política española no sufre una transformación radical, Cataluña se separe y después Vasconia, Galicia, las Baleares...

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, p. 39.

21. Les raons per què el proletariat no ha conquerit l'hegemonia política catalana.

El proletariado de Cataluña no ha conquistado la hegemonía en la política catalana por las razones siguientes: Primera, porque no se ha emprendido hasta hace poco la labor ardua, en sus comienzos, de dar a los trabajadores de Cataluña una conciencia de clase, una educación marxista. Segunda, porque el proletariado ha dejado que, demagógicamente, los partidos pequeño-burgueses usufructuaran como palanqueta —exactamente igual que hizo antes la Lliga— la cuestión nacional, que existe y que, por lo tanto, hay que

contar con ella. Tercera, porque el proletariado no ha sabido enfocar debidamente el problema agrario en un país en donde la mayoría de los campesinos están explotados no como jornaleros, sino como pequeños burgueses.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, p. 179.

22. Sobre el separatisme. Polèmica de Nin amb Maurín.

(...)

Lo mismo se puede decir del problema de las nacionalidades. En nuestro país no se plantea el problema de la revolución nacional, sino de un movimiento de emancipación de las nacionalidades, que asimismo no es más que un aspecto de la revolución democrático burguesa.

(...)

Al tratar de la sedicente «revolución nacional», Maurín hizo una declaración que produjo estupor, no entre los intelectuales del Ateneo [de Madrid], como él pretende, sino entre los comunistas. «Voy a hacer una afirmación —dijo poco más o menos— que acaso causará asombro: La Federación Comunista Catalano-balear es separatista.»

El estupor de los comunistas no podía ser más justificado.

El movimiento de emancipación de las nacionalidades oprimidas constituye un factor revolucionario de primer orden y desempeña un papel de extraordinaria importancia en la revolución democrático burguesa. El comunismo no puede en ningún modo adoptar una actitud de inhibición ante este movimiento, considerando desdeñosamente que «es cosa de la burguesía» o combatirlo en nombre de un internacio-

nalismo abstracto, que, en realidad, no sirve más que de cubierta al imperialismo, a la defensa del centralismo despótico. El comunista, que es enemigo acérrimo de toda opresión se pronuncia decididamente por el reconocimiento del derecho de los pueblos a disponer libremente de sus destinos, incluso por el de separarse del Estado de que formen parte, si ésta es su voluntad. Sobre este punto no puede haber el menor equívoco. Pero, ¿significa esto que el comunista deba declararse partidario de la independencia? De ningún modo, al menos por lo que se refiere a los comunistas de las naciones oprimidas. El deber del comunista consiste en combatir el chovinismo local, que tiende a fundir la lucha de clases en la unidad nacional, y en colocar por encima de las diferencias nacionales la solidaridad de clase del proletariado de todos los pueblos.

Maurín no hubiera adoptado una orientación fundamentalmente errónea en esta cuestión importantísima, si en vez de volverse de espaldas a la Revolución rusa hubiera bebido directamente en las fuentes de la teoría y la práctica del partido bolchevique. Lenin nos ha legado una doctrina perfectamente estructurada sobre la cuestión nacional. En ella hubiera debido inspirarse Maurín, renunciando a su tentativa estéril de crear una teoría absurda de «revolución nacional».

Andreu NIN («Comunismo», nº 4, IX-1931.)

23. En torno de la cuestión nacional.

En la conferencia que pronunció hace un mes en el Ateneo de Madrid nuestro camarada Maurín hizo una defensa abierta del separatismo como factor revolucionario.

Una tal afirmación produjo en el medio intelectual cierta estupefacción.

Maurín dijo:

«Somos separatistas. Pero no separatistas de España, sino del Estado español. En España hay una pugna entre el Estado y las nacionalidades oprimidas. Hay que desarticular el Estado, romperlo, quebrantarlo. Sólo cuando el Estado semifeudal esté destrozado podrá formarse la verdadera unidad ibérica, con Gibraltar y Portugal incluso.»

Andrés Nin, viendo que este radicalismo en la cuestión nacional no era del agrado absoluto del auditorio, en la conferencia que pronunció al día siguiente, quiso apuntarse un éxito rebatiendo la teoría expuesta por Maurín.

Dijo: «El separatismo defendido por Maurín es una herejía marxista. Los comunistas no podemos fomentar un movimiento separatista. Si existe, lo aceptamos, pero no debemos crearlo». Y en apoyo de sus afirmaciones aportó citas más o menos abstractas.

Nin parece ser que tuvo aplauso cerrado al rechazar la doctrina separatista. Había logrado su objetivo.

Sin embargo, se da el caso de que Nin, trotskista, no está de acuerdo con Trotski en esta cuestión.

Leemos en «La Vérité», de París, en una carta que Trotski ha dirigido a un amigo suyo de Madrid:

«No hay que olvidar un solo instante que España entera y Cataluña, como parte integrante, se hallan dirigidas ahora no por los nacionalistas-demócratas catalanes, sino por los burgueses imperialistas españoles en alianza con los propietarios agrarios, los viejos burócratas y generales, con el apoyo de los nacionalistas-socialistas españoles. Toda esa banda está, de un lado, por continuar subyugando las colonias españolas y, por otra parte, por aplicar al máximo de centralización burocrática en la misma España, esto es, por el aplastamiento de los catalanes, de los vascos, etc., por la burguesía española. En el estadio actual del desenvolvimiento actual de las fuerzas sociales, el

nacionalismo español es un factor reaccionario imperialista, *el nacionalismo catalán un factor revolucionario democrático. El comunista español que no comprende esta diferencia, que la ignora, que no la coloca en el primer plano, sino que por el contrario disminuye su importancia, corre el peligro de convertirse en un agente inconsciente de la burguesía española y de estar perdido para la causa de la revolución proletaria.*»

Se ve que Nin, trotskista, no había leído esa opinión de Trotski...

Nosotros no tenemos la culpa de que Trotski, en contra de Nin, reconozca que nosotros tenemos razón al decir que el separatismo es un factor revolucionario.

Si Nin no buscaba más que un éxito al hacer la crítica del separatismo, lo consiguió fácilmente. Si quería sentar cátedra de leninista... eso ya es otra cosa. Trotski le da una lección.

(«La Batalla», nº 48, 4-VII-31, p. 4.)

24. Los sindicatos y el problema de Cataluña, Vizcaya y Galicia.

(...)

Pero una cuestión se plantea en primer lugar. ¿Qué es lo que divide a la clase obrera? ¿Es la lucha por la liberación nacional o la misma opresión nacional a la cual está sometida la clase obrera de las grandes regiones industriales como Cataluña y Vasconia?

Sería infantil el creer que el proletariado, porque es explotado por el capitalismo, no siente, no sufre la opresión y la explotación nacional; al contrario, son las masas populares las más explotadas, las más sometidas a las injusticias sociales, que sienten más fuertemente toda forma de opresión y de explotación nacional o colonial.

Los grandes banqueros, los grandes industriales

de Cataluña y de Vasconia, no sienten de ninguna forma, como la clase obrera y la masa de campesinos y de la pequeña burguesía laboriosa, la opresión nacional. Ellos no han pensado nunca seriamente en una lucha revolucionaria para liberar Cataluña y Vasconia, se han contentado con hacer un chantaje sobre el Gobierno de Madrid para obtener ciertos privilegios para sus intereses de capitalistas, pero no para la masa trabajadora.

Mientras exista una opresión nacional, las masas trabajadoras lucharán contra esta opresión, y si las organizaciones obreras no comprenden que es su deber no solamente en Cataluña, en Vasconia y en Galicia, sino aún y sobre todo en el resto de España de ponerse a la cabeza de esta lucha, el proletariado de estas regiones y nacionalidades oprimidas irá al remolque de las organizaciones de la pequeña burguesía como en Cataluña, o de burgueses clericales como en Vasconia, que llevan la lucha contra la opresión nacional. Esta es la política nacional falsa de la U.G.T. y de la C.N.T. que ha permitido al partido pequeño-burgués de Macciá en Cataluña y al partido nacionalista clerical de Vasconia de arrastrar a la clase obrera, fuera de la lucha, en la vía del nacionalismo y de la lucha contra la opresión nacional bajo la dirección de los partidos de la burguesía y de la pequeña burguesía.

El deber de las organizaciones de la clase obrera y de los sindicatos en primer lugar es, al contrario, unir estrechamente la lucha de clase de toda la clase obrera de España a la lucha de las masas trabajadoras de Cataluña, de Vasconia y de Galicia para su libertad nacional y sus derechos a disponer de ellas mismas. Si eso hubiera sido hecho, no tendríamos en Vizcaya sindicatos nacionalistas agrupando millares de obreros revolucionarios con algunos patronos clericales reaccionarios practicando la colaboración de clases para desarrollar la lucha de liberación nacional.

La unidad y la solidaridad de la clase obrera serán tanto más fuertes cuanto el proletariado español en su conjunto y particularmente el proletariado del resto de España luche por el derecho de Cataluña, de Vasconia y de Galicia a disponer de su suerte hasta la separación; la unidad y la solidaridad de la clase obrera de la península serán tanto mayores si la clase obrera de Cataluña, Vasconia y Galicia dejan de ser oprimidas nacionalmente y puede en plena libertad e igualdad nacional con la clase obrera del resto de España dedicarse enteramente a la lucha de clase.

(...)

Entonces, cuando la lucha común y fraternal haya derrocado el imperialismo español, su opresión nacional y su explotación social, la clase obrera podrá realizar su grande y sublime ideal de internacionalismo, de unidad y de solidaridad proletaria por la *Unión Federativa de las repúblicas obreras y campesinas* libres e iguales de toda la península.

PABLO («Frente Unico», nº 2, 16-VII-31, p. 4.)

25. Catalanisme i burgesia.

(...)

Los catalanistas, pues, los hombres que quieran la libertad de Cataluña, no deben luchar con la burguesía que los traicionará, sino contra ella. Solamente la clase obrera, que no necesita explotar a nadie, puede dar la libertad a los pueblos; solamente un partido netamente de clase, determinado, el B.O.C. puede hacer posible esta libertad. Todo lo que sean mezcolanzas, vaguedades, el no saber en qué campo situarse, es obra en vano. O con los obreros contra la burguesía, o con la burguesía contra los trabajadores y contra Cataluña.

Maria RECASENS («La Batalla», nº 89, 1-V-32, p. 4.)

26. Catalunya i Andalusia.

La burguesía catalana es siempre vencida por el feudo andaluz. Cataluña sale derrotada invariablemente. El largo ejercicio del Poder ha dado a los boyardos andaluces una gran destreza para ejercer el mando. Por otro lado, el peso específico de la agricultura ha hecho que la industria fuera a remolque.

El proletariado catalán no ha podido substraerse tampoco a esta influencia del agro andaluz. Nuestro anarquismo tiene su vivero principal en las provincias andaluzas, cuyo campesino piensa hoy lo mismo que hace cincuenta años. Bakunin vive aún, y muy intensamente, en el mediodía de la península.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, p. 150.

27. Cal la plena independència per poder pactar federacions.

(...)

Volem que Catalunya, que és una nacionalitat ben definida, arribi a assolir la seva plena independència, condició necessària per a pactar federacions o concentracions amb altres pobles lliures. Els que redactem ALTA TENSIO no hem regatejat el nostre concurs per als treballs revolucionaris que precediren la implantació de la República, i hem col·laborat a la campanya pro estatut, perquè el nostre radicalisme no és aquell radicalisme eixorc que refusa entregues a compte encastellant-se en el seu misticisme.

(...)

Acceptem, com una transacció, la república burgesa i l'Estatut d'Autonomia, i cooperarem a la seva defensa contra els seus enemics reaccionaris;

contra els monàrquics recalcitrants i contra els unitaristes a ultrança. Però no renunciem a treballar per a guanyar noves fites. (...)

Editorial d'«Alta Tensió», nº 1, 15-IX-31, p. 2.

28. El lerrouxisme contra el Moviment d'alliberament nacional de Catalunya.

Lerroux fou enviat a Catalunya per Moret amb el doble objecte de desbaratar el proletariat i d'evitar que les masses obreres s'integressin al moviment catalanista.

Cal reconèixer que aquest doble objecte que el centralisme espanyol encarregà al confident Lerroux, fou assolit.

Lerroux, amb un llenguatge extremista i de tons anarquitzants, aconseguí d'atraure's els obrers agrupats a l'entorn de les societats professionals i de les caixes de resistència, i els integrà a una acció demagògica que culminà en els fets de 1909 (dels quals Lerroux n'estigué absent) i que són seguits d'una llarga estela de repressions.

El «Partido Republicano Radical» —que de tot ha tingut menys de republicà i de radical— acabadillat per Lerroux aconseguí tenir una força política amb la qual el Govern de Madrid podia justificar a tothora l'«espanyolisme» de Catalunya i dir que el catalanisme era un moviment reaccionari sostingut per agents pertorbadors i justificar així les persecucions contra les coses de Catalunya, alhora que enlluernades les masses obreres per les frases llampants de llur agent, vivien desviades del propi camí de classe i no resultaven un perill pel feudalisme governamental, sinó que, indirectament, en encarar-les contra el catalanisme, sostenien la seva política.

Per a portar a terme l'obra que li encarregà

Moret, Lerroux, sota l'etiqueta anarquista, organitzà grups en els quals hi infiltrà agents de policia. D'altra banda, amb la consigna d'espanyolisme, formà altres grups entre l'oficialitat de l'exèrcit. Tots ells els feu coincidir, a desgrat de llur divergència, en el seu odi contra el catalanisme presentant-lo als ulls dels obrers com a reaccionari, i com a separatista als ulls dels militars monàrquics i unitaris.

Pot dir-se que el període de terror de les bombes —Rull era mogut per la policia— fou obra de Lerroux. Com també és ell, l'autor moral de la crema pels militars del «Cu-Cut!» i «La Veu».

La «Solidaritat», que sorgí com a protesta d'aquests fets vandàlics, recolzats per les autoritats centralistes, tingué sempre enfront les hordes bàrbares del lerrouxisme.

La «Solidaritat» marca la primera fita en la devallada de la política funesta de Lerroux.

Més tard, en descobrir-se que les organitzacions terroristes eren mogudes per funcionaris públics, policies, militars i guàrdia civil, féu reaccionar el poble. La classe obrera es desentengué, desenganyada, de la política, i tornà a les societats obreres. La classe mitjana a poc a poc s'integrà al catalanisme.

Aquest divorci entre catalanisme i obrerisme, fruit del lerrouxisme, fou funest per a Catalunya, car el catalanisme, en mans de les dretes, era una cosa tancada i no prenia, enfront del govern imperialista espanyol, l'aspecte d'un moviment general del poble. Aquest divorci féu possible que durant la guerra, i després d'ella, els grans moviments sindicals fossin combatuts pels homes de la «Lliga» en nom del catalanisme, tot col·laborant amb el Sometent a la repressió social. La «Lliga» feia de suport a Anido-Arlegui, «Sindicato Libre», etc.

Fou necessari la vinguda de la Dictadura de Primo de Rivera —recolzada per la «Lliga» —perquè amb la

seva doble repressió contra el catalanisme i contra el moviment obrer, aquestes dues corrents que motius anecdòtics els feien separar, convergissin en la lluita contra l'Estat i la burgesia. Contra l'Estat imperialista espanyol que féu ajuntar els lluitadors d'ambdues causes en els patis de les presons i els camins de l'exili. Contra la burgesia —la catalana especialment— perquè enfront de la dictadura, aplaudí, i quan Primo es girà contra Catalunya, s'esporguà i abandonà en mans de la classe obrera el moviment reivindicatiu de la llibertat catalana.

Ni sota les banderes de Prats de Molló, ni en el fet de Garraf, no hi havia cap burgès. Foren *únicament* els obrers, que en els moments de perill defensaren la causa de Catalunya. I cal reconèixer que entre les tendències obreres, els que més s'hi han distingit, han estat els comunistes.

Caiguda la monarquia, el moviment obrer i el catalanisme diversificat han tingut una actuació paral·lela. El catalanisme burgès, de la «Lliga» i «Acció Catalana» han quedat gairebé anul·lats com a força preponderant. La massa obrera sindicalista, fugint del seu apoliticisme suïcida, ha votat per l'Esquerra Republicana acabada per Macià...

Però encara queda el llast del lerrouxisme, que cal acabar. Si bé Lerroux políticament ja no representa res a Catalunya, queda encara dintre del moviment obrer residus de la seva obra, que cal extirpar. Avui Lerroux, cap d'un partit conservador nacional espanyol, premi als serveis que prestà a la burgesia panespanyola desviant el moviment obrer català i enfrontant-lo amb el catalanisme, ja no és un perill..., però la seva mala llei no ha estat del tot arrencada.

Sota aspectes característics no massa dissemblants del lerrouxisme, el «Partido de Extrema Izquierda Federal Revolucionaria», dirigit per l'aventurer Jiménez, comandant de l'exèrcit, cerca de crear un confu-

sionisme en el camp obrer. Parla també un llenguatge de demagògia anarquitzant i sol·licita el vot dels treballadors. En les eleccions de segona volta, s'anava a votar en nom de l'anarquia!

Dintre la C.N.T. a Catalunya, es nota encara el llast del lerrouxisme en la resistència de certs elements a catalanitzar l'organització. La seva premsa, manifestos, cartells, etc., tot és encara en castellà. La F.A.I. és l'expressió més autèntica del lerrouxisme dintre de la C.N.T.

La posició de la C.N.T. declarant que s'aixecaria en armes contra tot moviment separatista, és encara la veu del lerrouxisme contra la llibertat.

Cal acabar per sempre amb el llast del lerrouxisme, catalanitzant la C.N.T., per una banda, tot reforçant, per l'altra, el Bloc Obrer i Camperol com organització política de classe del proletariat.

Jaume COMPTE (*El llast del lerrouxisme*, a «L'Hora», nº 41, 16-X-31, p. 2.)

29. Internacionalisme obrer.

(...)

El nostre separatisme nacional no enterboleix en el més mínim el nostre internacionalisme obrer.

El nostre separatisme és internacionalisme.

Volem reivindicar la nostra condició de catalans avui sotmesa a l'Estat espanyol, per ingressar com a poble lliure a les files internacionals.

Volem anar a la internacional —hem dit i repetim— com a *catalans* i no com a espanyols.

El delit, però, de trencar el jou imperialista espanyol no encega la nostra condició d'obers, ni ens pot fer sentir enemics de cap company d'altres terres explotat com nosaltres pels mateixos tirans imperia-

listes i per la mateixa burgesia nefasta i avorrida tant d'Espanya com de Catalunya.

Voler reivindicar la nostra llibertat com a catalans no ha d'ésser causa —no ho és ni ho serà mai per part nostra— de minorament en les relacions socials amb els obrers ibèrics que, conscients de llur condició de classe, sàpiguen acceptar el fet de llibertat a què tenen dret totes les nacionalitats del món, i entre aquestes —naturalment— la catalana.

Lluitant per la llibertat de Catalunya, no defugirem pas mai la ferma unió que exigeix la causa obrera, ni ens allunyarem pas de l'internacionalisme obrer que perseguim, i fidels a les paraules de Rosa Luxemburg (*sic*), «Obrers de tot el món, uniu-vos», avui, primer de maig, festa del treball, festa internacional, festa de reivindicació proletària, plau-nos de fer constar una vegada més el nostre esperit d'unió i germanor envers tots els obrers del món, entonant tots junts, amb ver esperit de llibertat, el cant pòstum de l'obrer:

Amunt els damnats de la terra! Amunt els damnats de la fam!

Visca la Internacional obrera!

J. R. i B. («El Carril», nº 12, 1-V-32, p. 1.)

30. Estat Català no és el B.O.C.

Hi ha algú que encara no sap quina és exactament la posició d'*Estat Català*. En algun setmanari, en reunions i penyes de militants i de diverses organitzacions revolucionàries, s'ha manifestat aquesta ignorància i àdhuc s'ha arribat a dir que res no separa *Estat Català* del partit que actua sota el nom de «Bloc Obrer i Camperol».

Els qui això diuen no han comprès, evidentment, la nostra posició en el terreny de la lluita político-social. Si a nosaltres no ens separés cap diferència del

B.O.C., conscients que som de com és bàsic el principi de Marx («Treballadors de tot el món, uniu-vos»), no hauríem creat una força més que marqués una escissió del proletariat. Per tant, la diferència ha d'existir forçosament.

Intentarem d'exposar-la novament. *Estat Català*, que fins ara era una organització separatista o nacionalista obrera-democràtico-liberal-burgesa, es constitueix en una força o partit polític per actuar sota les consignes de la III^a Internacional. Per actuar-hi, però, partint del fet de la personalitat ètnica de Catalunya. Per actuar-hi, però, com a catalans definits, i no pas com a súbdits de l'Estat espanyol que confonen la seva personalitat dins la mentalitat revolucionària del moviment proletari hispànic. Súbdits materials o jurídics que encara som de l'Estat imperialista, volem, però, que l'aspecte espiritual de la lluita revolucionària de Catalunya tingui totes les característiques de la nostra personalitat com a poble. Per això no és desencertada la definició que som una força nacional-proletària.

Es veritat que el «Bloc» accepta el dret d'autodeterminació dels pobles i àdhuc llur separació de l'Estat dominador. Aquest dret, però, l'accepta com a factor revolucionari, no pas amb la idea d'aquell desinterès que una mentalitat perfectament deslliurada de prejudicis burgesos tindria. Una cosa és sentir la llibertat del poble per raó natural i inalienable, i l'altra sentir-la per allò que pot tenir d'interès en pro i benifet dels objectius perseguits.

Volem provar, amb la ploma mateix del seu líder, com el B.O.C. sent la llibertat de Catalunya segons aquest últim sentit. A l'efecte, transcrivim a continuació un paràgraf que es troba en el llibre —interessantíssim— que Joaquim Maurín fa poc que ha publicat sota el nom *La Revolución Española*. Diu Maurín, el líder del B.O.C. (pàg. 127): «La qüestió nacional deu ésser

col·locada en el mateix pla (...factor revolucionari que ve en ajuda del proletariat). ¿Pot el moviment alliberador nacional ésser un reforç revolucionari? Si? Doncs en aqueix cas cal fomentar-lo».

Aquest paràgraf és revelador i marca perfectament la diferència que separa *Estat Català* del B.O.C. i, per tant, de la «Federació Comunista Ibèrica». La F.C.I. accepta la qüestió nacional com a factor revolucionari que ve «en ajuda del proletariat». No pas per la injustícia històrica que representa la submissió d'un poble al poder imperialista de l'Estat. Si «el moviment alliberador nacional és un reforç revolucionari, EN AQUEIX CAS, cal fomentar-lo». I si no ho és? —preguntem nosaltres. Llavors cal que continuï la injustícia pels segles dels segles?

Ningú més que els catalans no pot vetllar per l'esperit i la personalitat de Catalunya dins el concert de tots els pobles del món, com és de dret individual, en la comunitat humana, que un hom no vulgui fer un paper secundari en la vida ni confondre's en el ramat gregari de les multituds que necessiten pastors. Per això *Estat Català* es constitueix en garantia, a Catalunya, dels seus drets abans i després de la revolució social.

Estat Català és, per tant, un partit classista català, contràriament al B.O.C. que és la filial a Catalunya de la «Federació Comunista Ibèrica». Per això, tal com «L'Humanité», escrita en francès, és l'òrgan dels marxistes revolucionaris francesos i tal com «La Battalla», escrita en espanyol, junt amb «Frente Rojo» i «El Soviet», és l'òrgan dels marxistes revolucionaris espanyols, L'INSURGENT, escrit en català, vol així mateix ésser-ho dels marxistes revolucionaris catalans. Per això, encara, donada la posició autòctona revolucionària d'*Estat Català*, hem vist ja que alguns militants catalans del B.O.C. que han sabut comprendre la diferència existent entre E.C. i la F.C.I. s'han plaçat convenientment dins els nostres rengles.

Creiem haver exposat ben clarament la nostra posició político-social i que s'haurà esvaït el confusio-nisme que feia creure una mateixa cosa el B.O.C. i E.C. Queda ben clar, doncs, que la «Federació Comunista Ibèrica» —tal com el seu nom indica —és un partit espanyol i que *Estat Català* — com també indica el seu nom —és un partit català.

(«L'Insurgent», nº 12, 24-VI-32, p. 4.)

31. Contesta del B.O.C. a Estat Català.

En el número 12 de *L'Insurgent* apareix un article de redacció titulat «Estat Català no és el B.O.C.». Repetides vegades, en el vostre òrgan, i en notes a la Premsa, us cal aclarir i precisar la vostra posició. Amics: ¿no us fa pensar això que tenen raó els qui diuen que sou uns confusionistes?

La nota a la qual ens referim, però, embulla les coses en comptes d'aclarir-les. Diu, per exemple: «Estat Català, que fins ara era una organització separatista o nacionalista obrero-democràtico-liberal-burgesa, es constitueix en una força o partit polític per actuar sota les consignes de la III^a Internacional».

Ara bé: per a ésser comunista, no n'hi ha prou amb una simple declaració. Els qui ahir eren «separatistes», o sigui obrero-democràtico-liberals-burgesos, avui són ja comunistes 100 per 100. ¿Com s'ha esdevingut aquesta meravellosa metamorfosi? Hem seguit pas a pas el vostre moviment i alguns dels vostres homes destacats d'aquests últims temps. Llegint la col·lecció de «L'Insurgent» les contradiccions són flagrants, evidents. Seguint l'actuació d'aquests homes que al·ludim, només s'hi pot veure una manifesta inconsistència política, un «maniobriste» ple d'equilibris poc edificants. ¿Us direm res de nou, per exemple, si afirmem

que el company Domènec Ramon durant tota la Dictadura —juntament amb altres companys nostres— havia procurat apartar de la influència d'E.C. els obrers? ¿Es que vosaltres ignoreu que el company citat, juntament amb Botella, Bernadó, Roca, etc., intentaren de fer arrelar a Catalunya aquella cosa absurda que es digué «Izquierda Revolucionaria y Antiimperialista»? I tots aquests canvis han estat fets sempre amb una rapidesa esparveradora i sempre tenint la pretensió que seguien una línia comunista justa. Fins una vegada es feren seva amb un punt de grotesc evident aquella sentència de Lenin: «Es poden cedir terres, però no principis!».

Ara bé: vosaltres, en la nota on, innecessàriament, volem assenyalar una línia divisòria entre E.C. i el B.O.C., dieu que essent nosaltres la F.C.I. som marxistes espanyols, car —dieu— fem «La Batalla» en espanyol, i vosaltres sou catalans. Això és ridícul. No tingueu por que els obrers ens confonguin. Uns i altres som força coneguts.

A més, i per no allargar més aquesta nota, cal dir dues coses als obrers d'E.C.

1ª Dieu que sou la secció catalana de la IIIª Internacional. Bé; llavors us caldrà combatre aferrissadament la intromissió del «Partido Comunista de España» en la política interior de Catalunya. Els vostres cars camarades de «Las Masas» són d'aquests vituperables obreristes que actuen en castellà a Catalunya. ¿Us ha autoritzat ja la I.C. per a això? Una pregunta que mereix una resposta.

2ª En el número 10 de «L'Insurgent» apareix un article que signa Bepus, titulat *A propòsit d'un article de «Las Masas»* i en el qual es diu: «De moment podem afirmar que la nostra posició davant la qüestió de les nacionalitats ibèriques té bastants punts de diferència amb la tesi trotskista, menys amb la de la F.C.C.B., i menys encara amb la de la S.E. de la I.C.»

Si Bepus llegeix les resolucions dels Congressos de la I.C., en què s'ha tractat de la qüestió nacional, ja ens explicarà quines diferències hi ha entre la I.C. i la tesi de la nostra F.C.C.B. A més, un home que parla així suposem que deu estar assabentat de les crítiques agres que la I.C. ha adreçat als dirigents del P.C. de E. per la seva incomprensió davant la qüestió de les nacionalitats hispàniques i *estranyem que no sàpiga* que la S.E. de la I.C. (Partido Comunista de España) mai no ha publicat cap tesi sobre aquesta qüestió. Si n'hagués publicada alguna, li agrairíem que ens ho digués, per a orientació dels qui, comunistes com nosaltres, hem estat excomunicats per la I.C.

COMISSIO D'ESTUDIS NACIONALITARIS DEL BLOC OBRER I CAMPEROL

(«Front», nº 2, 16-VII-32, p. 7.)

32. Doctrina i posició. No volem ésser una escissió...

Convençuts que la política tradicional fa fallir els més bons anhels encaminats a acabar amb la secular explotació de què una gran majoria de la humanitat és objecte per part d'una minoria que *[mitja ratlla censurada]*... desenganyats de la democràcia burgesa que, quan li convé, en prescindeix amb tot impudor i aplica lleis draconianes per tal de mantenir els privilegis socials de les classes benestants; veient que els exèrcits, que la policia i que totes les forces de seguretat i de repressió no serveixen els pobles en comú, sinó que estan al dictat del gran capitalisme, que és el qui mou tots els titelles governamentals fidels servidors de l'ordre social que perpetua les classes; no oblidant tampoc la traïció consumada per la IIª Internacional, nosaltres, militants d'Estat Català des de la seva fundació, no abdicant ni un sol moment de la nostra personalitat col·lectiva de catalans, hem abraçat

l'ideari de justícia social eixit del nostre 1r. Congrés celebrat el mes passat.

El nostre Partit Proletari d'Estat Català actuarà en el successiu sota el mètode i la tàctica del marxisme-leninisme. Res de col·laboració burgesa que no sigui tot allò que reforci la nostra posició de socialistes revolucionaris. Lluita legal, lluita il·legal, pertot on sigui possible d'actuar per tal d'afeblir, de contradir i de desemmascarar la hipocresia burgesa, els homes d'Estat Català Partit Proletari aniran amb l'esguard fix vers la plasmació definitiva de la nova societat sense classes i, per tant, sense privilegis ni tiranies. Tots els nostres esforços convergiran a atansar l'hora del xoc violent de les dues classes antagòniques, a fer triomfar la Revolució Social, a l'establiment de la passatgera Dictadura del Proletariat fins a la destrucció total de tot reducte i de tota mentalitat burgesa *[un mot censurat]*...

Sabem que el triomf de la Revolució proletària portarà la més ampla llibertat pertot. Homes, pobles, consciència, pensament, tot es desenvoluparà amb magna desclosa. El triomf de l'U.R.S.S. ha tornat la llibertat a més de cent cinquanta nacionalitats sotmeses de segles al poder del tsarisme. El triomf nostre, així mateix, representarà també la llibertat total de Catalunya com a poble.

No fórem bons socialistes revolucionaris si nosaltres volguéssim anar a la Revolució Social per l'egoisme d'alliberar Catalunya i així donar satisfacció als nostres sentiments patriòtics. No ho fórem, tampoc, si volguéssim Catalunya lliure per implantar-hi el nou règim social prescindint dels altres pobles de la terra, veïns o llunyans. Cal que en aquesta lluita titànica que cal fer no ens desentenguem del moviment internacional de la guerra de classes.

Però, això sí, en aquesta entesa, en aquesta solidaritat amb tots els pobles, no podem abdicar ni mica

la nostra personalitat col·lectiva. Els russos varen fer la seva Revolució; els alemanys, els francesos, els americans, tots els pobles coneguts, es preparen també per seguir Rússia. Nosaltres, catalans, tenim l'obligació de fer-ho també així, com a catalans. Si els pobles d'Espanya i de Catalunya tenen un mateix Estat que els tiranitza poden avenir-se i anar junts per enderrocar l'enemic comú. Podem fer totes les enteses que calguin per lligar els interessos comuns al triomf de la Revolució; podem crear un Comitè Permanent d'Enllaç que tingui cura de la coordinació dels moviments. Però tots, els pobles d'Espanya i de Catalunya, han de sostenir la seva natural personalitat.

Fidels al principi de Marx (treballadors de tot el món, uniu-vos) i al de Lenin (unitat d'acció, llibertat de crítica), comprenem la necessitat d'unificar la lluita. Es així com E.C.P.P. estudia, ara, la manera de coordinar la seva acció de lluita amb la del proletariat revolucionari mundial organitzat.

Per la Unió de Repúbliques Socialistes Mundials.

S. ROCA I ROCA («L'Insurgent», nº 20, 10-XI-32, p. 2.)

33. Per l'alliberació de Catalunya.

Al Partit Comunista de Catalunya, li interessa la campanya demagògica de la burgesia i grans propietaris de la terra quan arrossega masses d'obriers i pagesos. Desgraciadament, la demagògia burgesa ha tingut la possibilitat de sembrar un cúmul formidable d'il·lusions democràtiques. Però hem de preguntar-nos: ¿Es que aquestes il·lusions que tenen un efecte negatiu per a les masses continuen essent les mateixes que fa 18 mesos, un mes o una setmana? Es indubtable que no. Res millor que els fets demostren les paraules (les vagues i els moviments camperols a Catalunya). Al mateix

temps que, als obrers, els parlaven de llibertat i millorament en les seves condicions, els trepitjaven porcament en les seves lluites per a la conquesta de les promeses fetes.

Tot això ha succeït mentre els qui prometien l'«oro y el moro» pastaven les normes de doblada explotació pels obrers i pagesos catalans. Amb l'ajuda dels homes de l'Esquerra, el Govern central ha volgut enganyar les masses catalanes atorgant-los una «àmplia autonomia». Però cada dia és més evident que l'autonomia de Catalunya no és altra cosa que una transacció entre el Govern central imperialista espanyol i la gran burgesia i propietaris catalans reforçada tan sols amb el fi exclusiu de poder engrillonar encara més els treballadors i poder esclafar d'una vegada el moviment revolucionari de Catalunya.

Aquest és l'objectiu de l'Estatut i el fi de les Corts Catalanes. Però això constitueix un fet concret i crearà una situació nova, o sigui que destruirà la resta d'il·lusions democràtiques infantades per la burgesia. Macià i la seva Esquerra es presentaran amb tot llur caràcter d'agents al servei de l'imperialisme espanyol, lluitaran obertament pels interessos de la contrarevolució i tractaran i faran els possibles per esclafar el moviment revolucionari de Catalunya.

En aquest aspecte, el procés revolucionari de les masses prendrà un increment formidable.

El P.C. de C. indiscutiblement s'ha de posar al davant de totes les lluites dels obrers i camperols per llurs reivindicacions, per l'alliberació social i nacional.

Les il·lusions democràtiques, no sols les forja la burgesia i els grans terratinents. Ara mateix, quan les possibilitats disminueixen per a ells, utilitzaran amb la més acurada diplomàcia de la política burgesa els mateixos elements que estan lligats amb els treballadors. Els compromisos i les traïcions dels obrers per part dels líders anarquistes i anarcosindicalistes, la seva

resistència al Front Únic de lluita de les masses, la seva oposició sistemàtica a la Unitat Sindical, sobre la base de lluita de classes, no són més que procediments de sotamà que la burgesia porta a la pràctica pels seus agents dins el camp obrer amb el fi de restar la força motriu de la revolució. Per altra banda, tenim una altra mena de gent que sota la capa del comunisme són els seus aferrissats enemics. Aquesta mena de traïdors i contrarevolucionaris no són altres que els dirigents del B.O.C., que volen deslligar els obrers sincerament revolucionaris de la resta dels comunistes de Catalunya, d'Espanya i del món, és a dir, sembrar el confusionisme enmig dels obrers i pagesos que vénen conscientment al camp de la revolució per posar-lo, així, en mans de la burgesia republicana.

El P.C. de C., en l'organització i direcció del moviment de masses, deu atraure tots els elements que estan disposats a lluitar per les reivindicacions dels obrers i camperols i d'aquesta manera anar a la conquesta de la classe proletària.

L'imperialisme espanyol continuarà exercint el domini de Catalunya i utilitzarà els procediments més criminals contra les masses explotades i supeditades. Per tant, l'àmplia organització de les masses pageses, portant-les a la lluita per a les conquestes immediates, per a la presa de les collites i la terra dels grans propietaris i per a l'organització de la resistència, als terratinents, guàrdia civil, etc., i defensa armada de la terra arrencada als grans propietaris. Es deu fomentar i organitzar la revolució agrària creant els comitès de pagesos, capaços de lluitar contra la burgesia i els grans terratinents, contra l'imperialisme central i el seu servent, el Govern de la Generalitat. Sols així Catalunya es veurà lliure i sobirana en república socialista soviètica, en la unió a la resta de repúbliques a Ibèria.

Ramon CASANELLES («Catalunya Roja»,
nº 3, 26-XI-32, p. 4.)

liberal i antidictatorial de les masses populars, sortien dient que el caràcter de la Revolució espanyola havia ultrapassat les fronteres democràtiques i era totalment socialista. Fruit d'aquesta concepció fou el llançament al carrer, com qui llença un fetus, d'aquella consigna de «Dictadura del Proletariat» que tingué la meravellosa virtut de fer antipàtic a les masses tot allò que de prop o de lluny feia olor de comunisme. Recordem també els cèlebres «Soviets», en nom dels quals es demanava el Poder i que encara s'han d'engendrar a Ibèria en tant que Soviets estrictes.

I aquesta antipatia no es demostrava solament en les capes agràries, tan vastes a Espanya, sinó en el cor mateix de Barcelona. Ens recordem bé de com reberen les masses enardides les banderes roges quan hom les féu onejar a la Rambla i al Paral·lel, i quin to tenia, als llavis de la multitud, la frase despectiva: «Són comunistes!».

Quant al fet nacionalista, la Internacional, durant els temps de la dictadura i després del 14 d'abril, no s'ha diferenciat gaire, en la seva concepció, de la que han mantingut, amb massa orbesa malauradament per a ells, els anarquistes de la F.A.I., o els sindicalistes, o el mateix partit Socialista. Ben cert que aquests últims temps s'ha rectificat.

Però deia A. Kumar, amb molta raó, que aquestes posicions, aquestes consignes, han de tenir la propietat de no tenir regust de cosa compromissària, ni de pura tàctica oportunista. I, malauradament, tenim sospites vehements, encara, de la sinceritat i del dinamisme intern d'aquestes posicions ultranceres de darrera hora.

Cal remarcar aquests dos paràgrafs d'A. Kumar. Li preguntàrem nosaltres quina era la posició del grup Man Roy davant el Congrés, i ens contestà:

«Nosaltres ens sostinguérem al Congrés en una posició aferrissada esperant que el procés de descomposició s'accelerés i amb la intenció de recollir-ne les

masses. Aquesta tàctica i una posició oberta i revolucionàriament dúctil enfront del moviment nacionalista que nosaltres lligàvem amb les consignes proletàries, ens valgué un prestigi i una influència considerables que avui es mantenen íntegres en plena clandestinitat i sense mitjans de propaganda, amb tot el pes d'una repressió brutal.»

I en preguntar-li quins havien estat els errors del Partit Comunista Oficial responia:

«El primer de tots el de sobrevalorar la pròpia força i creure que el Partit Comunista, en les circumstàncies actuals, es basta per si sol, fent abstracció de totes les altres forces populars que fan en aquesta fase històrica un paper més o menys revolucionari, per encarrilar, dirigir i portar a terme una revolució social a l'Indostan. I, segonament, com a derivatiu d'això, subvalorar el paper dels camperols, de la massa petitburgesa revolucionària i per sobre de tot el fet nacional. I per acabar de complicar aquest error un extremisme —un sectarisme, més ben dit— de caire industrial ha sobrevalorat el paper de l'obrer industrial, com si actués en un país 100 per 100 industrial, i amb una evolució capitalista estricta.»

Exactament igual que Ibèria! «El Partido de la Revolución» és igual a l'Índia, que a Xina, que a Catalunya. El sectarisme li ha anat corsecant totes les posicions. No ha evolucionat fins que els fets, «els fets tossuts» de què parlava Lenin, no li han demostrat que la revolució és quelcom més complet que un *putsch* qualsevol i que els dogmes i les veritats inabordables queden bé dins els sistemes, tancats i barrats, de les religions, però que són criminals quan s'apliquen a la ciència social. El marxisme és i serà, afortunadament, un mètode d'investigació i d'anàlisi històrica, i és precisament la primera anàlisi que un marxista fa, quan esdevé marxista, que li demostra que no és la consciència dels homes la que determina la realitat,

sinó que la realitat és la que determina llur consciència. I aquesta primera anàlisi, aquest «primer exercici de l'alumne marxista», li diu també que la manera de producció de la vida material constitueix l'estructura econòmica de la societat i que és damunt aquesta estructura que descansen totes les altres superestructures jurídiques, polítiques i de consciència humana.

Anàlisi dels fets, ductilitat davant les realitats, tàctica i estratègia, això és el que ha mancat fins ara als Partits adscrits a la Tercera Internacional. En comptes d'avançar-se als fets mitjançant el mètode analític, han estat els fets consumats els que han fet rectificar les accions dels partits, i d'ací n'han provingut llur esterilitat i llur impotència.

Els grans fets socials, les grans onades de la història humana, tenen sempre un principi i una orientació vers un fi d'equilibri, determinat per canvis en l'estructura econòmica. Res no s'aparta al món d'aquest principi distintiu de la vida, que és l'evolució. Allò estàtic no existeix en res que s'enquadri en el pla dels dominis biològics. Ni el nacionalisme. Ni l'amor. Ni l'Art, ni la Cultura. Ni totes les conquestes de la civilització que Marx i Engels destrien com a passos fets per l'home en el camí lluminós que l'allunya de l'animalitat.

Els nacionalismes minoritaris i anticolonialistes, que considerats en abstracte són sempre progressius, puix que s'inicien en un principi alliberador d'una col·lectivitat ben definida absorbida per una altra de més potent en mitjans aliens a la personalitat estricta, tenen, en llur gran majoria, una fase inicial, que mesurada en raó dels fenòmens que engendra en la vida social són reaccionaris. A Catalunya podem dir que aquesta fase, iniciada pel principi alliberador de la determinació de la personalitat lingüística i psicològica, són (perquè se n'aprofita la burgesia) els 33 anys de catalanisme lliguer.

Tenen després una fase democràtica d'evolució. El principi alliberador que ha estat burlat i vexat passa a mans de les forces democràtiques (l'Esquerra en el nostre cas), quan la Revolució Democràtica fa acte de presència en l'escenari de les realitats i dels conflictes socials. Ve després la fase socialista, definitiva, de finalitat. El principi alliberador, burlat novament, i vexat de nou, passa a mans del proletariat, que li donarà força efectiva, quan la Revolució Socialista es presenta a recitar el seu paper en aquest drama sublim de les lluites socials.

Això és el que no ha sabut comprendre la Internacional i que cal que compreguin tots els partits proletaris del món.

Angel ESTIVILL («L'Hora», nº 16, 11-VIII-34, p. 3.)

36. La burgesia republicana i la socialdemocràcia espanyoles, enemigues de la llibertat nacional de Catalunya.

La dos fuerzas políticas más importantes son: la gran burguesía y la socialdemocracia. Ambas se oponen completamente a todo intento de descentralización. Que el Poder sea ejercido por la una o por la otra es lo mismo desde el punto de vista nacional. Las dos encarnan la tradición absorbente, imperialista, del viejo Estado. La cuestión nacional subsistirá igualmente. Si antes el opresor era la Monarquía, ahora serán la burguesía republicana y la socialdemocracia.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, p. 123.

37. L'Esquerra Republicana de Catalunya i el moviment d'alliberament nacional català.

El caso de la pequeña burguesía catalana ha sido ejemplar. Su partido, la Esquerra, en medio de un gran caos ideológico y orgánico, representaba, no obstante, el deseo unánime del pueblo catalán, partidario de la ruptura con el Estado monárquico para pasar a una estructuración revolucionaria. Si los campesinos de Andalucía y Extremadura, los que asaltaban cortijos y dehesas, eran el exponente intuitivo de la revolución agraria, la Esquerra representaba el movimiento de liberación nacional. Pero fue sobornada con la promesa de un trato especial para Cataluña. En el instante en que la Esquerra se desinteresó del problema, aceptando una solución parcial, la revolución quedaba truncada en este dominio.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, pp. 40-41.

38. Comentarios a un artículo de «El Socialista». La clase trabajadora ante la cuestión nacional.

En el número del último domingo de «El Socialista», Antonio Ramos Oliveira, joven escritor marxista, publica un interesante artículo titulado *La verdad socialista sobre el problema catalán*. Interesante porque es un artículo bien pensado, porque hay ideas justas y porque contiene equivocaciones teóricas de bulto.

Ramos Oliveira construye su artículo en torno a la doctrina errónea que sobre la cuestión nacional ha sostenido la socialdemocracia. Afirma que el problema nacional, tanto en Cataluña como en Vizcaya, lo ha originado el gran capitalismo por motivos de chantaje económico.

Y, sin embargo, la cuestión nacional en Cataluña como en Vasconia ha existido antes que naciera el capitalismo en dichos países. Cuando Cataluña se insurreccionaba a mediados del siglo XVII y a comienzos del siglo XVIII, aún no existía Cambó, a quien el camarada Ramos Oliveira considera como el autor responsable del problema catalán. Hace un siglo, Vasconia luchó durante siete años contra el poder central. Lo que dio vida a las guerras carlistas fue, más que el aspecto dinástico, el problema nacional de Vasconia. Y entonces tampoco vivían Sota y los grandes industriales vascos, fomentadores, según R.O., del nacionalismo en aquel país.

Este punto de vista tradicional en la socialdemocracia es fundamentalmente equivocado.

La socialdemocracia no ha sabido comprender nunca el problema nacional. Lo ha considerado en todo momento como ficticio o como una simple creación de los enemigos de la clase trabajadora.

El problema nacional existe. Y existe no sólo en España, sino en todo el mundo. Querer situarse ante él mecánicamente, creyendo que el proletariado está al margen, es socialdemócrata, sí, pero antimarxista.

El problema nacional no puede ser valorizado de una manera absoluta, con arreglo a un canon preestablecido como hacen los socialdemócratas. Será un factor positivo o negativo, progresivo o regresivo, según sea la actitud de la clase trabajadora.

El problema nacional ayudó al triunfo de la Revolución rusa. Sin este frente de lucha —Lenin lo dijo—, la Revolución rusa no hubiese obtenido la victoria. En Rusia, lucharon contra el zarismo no solamente los obreros y campesinos, sino también las nacionalidades: Polonia, Finlandia en primer término. Que en Polonia y en Finlandia hubo Cambós y Sotas

que se aprovecharon del sentido nacional para hacer presión sobre el Gobierno de San Petersburgo es natural. Pero no fueron ellos los que crearon el problema.

El problema nacional no está en oposición al socialismo como opinan los socialdemócratas. La tendencia histórica es, en efecto, hacia la unidad económica, sin que esta unidad económica exija, necesariamente, una unidad política inmediata.

La unidad política es el fascismo quien la busca. Pero la clase trabajadora debe aspirar a una cristalización social muy diferente. Junto con la unidad económica puede subsistir una amplia variedad de nacionalidades, sino como una interdependencia, como un proceso de integración general de todas las naciones del orbe. La consigna más justa en estos momentos, por ejemplo —consigna que no esgrimen ni socialistas ni comunistas—, es la de «Estados Unidos Socialistas de Europa», esto es, una Confederación de nacionalidades europeas. ¿Que dentro de cien años, de mil, la integración de la humanidad habrá adoptado formas superiores? Es seguro. Pero un marxista ha de pisar terreno firme. Ha de pensar no apoyándose en un pasado mañana lejano, sino en un presente real y concreto.

**

En una determinada fase de evolución del problema nacional, el capitalismo reaccionario trata de apoderarse de él con objeto de utilizarlo. Esto es cierto. Fue el período, en Cataluña, de los años 1906-1909 y el actual en Vizcaya. Pero no hay que ver el problema nacional haciendo abstracción de la lucha de clases. La clase trabajadora es quien con su acción u omisión puede hacer que el problema nacional sea progresivo o retrógrado, que vaya contra el capitalismo o se convierta en un auxiliar suyo.

Si el punto de vista de la socialdemocracia hubiese triunfado en Rusia, no habría revolución. Si en Cataluña el partido socialista hubiese tenido una gran fuerza, dada su posición equivocada con respecto a la cuestión nacional, hubiera reaccionado exactamente igual que en Vasconia, esto es, menospreciando el problema y haciendo que la clase trabajadora se desinteresara. Y entonces la Lliga de Cambó hubiera continuado usufructuando el problema catalán. No es aventurado suponer que, en ese caso, aún estaría en pie la monarquía, ya que a su derrumbamiento contribuyó en gran manera la cuestión nacional. No hay que olvidar que la proclamación de la República catalana precedió a la toma del poder por los republicanos, en Madrid.

**

El problema nacional ha de hacerlo suyo la clase trabajadora, para convertirlo en un frente de combate que venga a fortalecer el de los obreros y campesinos.

Actualmente, en Cataluña, es la pequeña burguesía quien tiene el monopolio de la cuestión nacional. Pero esto toca a su fin. Lo reconoce el propio Ramos Oliveira en el siguiente párrafo: «¿Puede la Esquerra, partido de pequeña burguesía, sin medios económicos, vencer a la Lliga? Indiscutiblemente la ha vencido ahora. Mas ésta es una victoria de transacción, temporal que acaso dure uno o dos años a lo sumo. Hay que contar, no se olvide, con dos factores de suma importancia: la Esquerra gobierna y opera con intereses capitalistas, sin dar satisfacción al proletariado, y la Lliga no gobierna y controla toda la vida económica de Cataluña. El señor Companys podrá hacerse la ilusión de que quien la controla es él. También se la hacían la mayoría de los republicanos en el bienio.

«En resumen: que el porvenir próximo es de la Lliga. ¿Qué tendría que suceder para que esto no

sucediera? Hasta ahora sólo Rusia ha acertado en el sistema. Mientras exista el gran capitalismo los triunfos de la pequeña burguesía y el proletariado son efímeros. Lamento no poder ofrecer una fórmula más explícita.»

El escritor socialista reconoce, con acierto, que los días de la Esquerra están contados, que su posición es precaria. Pero la afirmación terminante de que el porvenir próximo pertenece a la Lliga revela el pesimismo de la socialdemocracia, fruto natural de su incapacidad para sumar los tres frentes de lucha: nacional, campesino y obrero.

El porvenir inmediato pertenece a la Lliga, indiscutiblemente, si se mantiene la posición de la Esquerra y la de la socialdemocracia, que quiere que la clase trabajadora esté al margen de la cuestión nacional.

Pero después del fracaso de la Esquerra, inevitable, las perspectivas no se abrirán en dirección hacia la Lliga, sino hacia el proletariado, si la clase trabajadora, en vez de inhibirse, se hace suya la cuestión nacional, ligándola a los problemas generales de la revolución. En este sentido la consigna que ha lanzado y que propaga el B.O.C.: «República Catalana, como primer paso hacia la Unión Ibérica de Repúblicas Socialistas» es justa, es revolucionaria y es marxista. Negarse a tomar una posición firme es, en efecto, ayudar al triunfo próximo de la Lliga.

Joaquim MAURIN («La Batalla», nº 191, 30-VI-34, p. 1.)

39. Catalanisme i socialisme.

Afirmàvem en el nostre article anterior la necessitat d'arraconar d'una vegada de les fileres del Socialisme català el sentit unitarista espanyol, que ha estat

la nosa secular que s'ha oposat al desenvolupament de les organitzacions socialistes catalanes.

Aquest sentit unitarista espanyol, en el nostre camp, ha estat representat pel P.S.O.E. No volem pas tirar-li-ho en cara. Fins i tot arribarem a concedir que potser tenia mitja raó a actuar com ho feia, pel fet que durant molt temps el catalanisme va estar en mans dels nostres enemics únicament. Sí, però, que volem consignar que, actuant d'aquesta manera, si bé a Catalunya feia tasca antiburguesa, de cara a Espanya afermava els puntals del centralisme, convertint els socialistes catalans en uns buits provincians. De tot això, ara en patim les conseqüències, que no són altres que, en molts dels antics militants del P.S.O.E., hi trobem, més que no pas socialistes, afiliats; més que no pas convençuts i assabentats del que és el Socialisme, gent entestada en aquell unitarisme del qual parlàvem abans, que consideren —amb la més gran fe— que qui no milita en el P.S. espanyol no té res de socialista.

No dubtem pas que amb el temps els fets els faran veure llur error. Remarquem, només, els resultats que ens ha donat aquesta actuació funesta que, en nom de la tàctica i la disciplina, no ha fet altra cosa que menar estimats companys al confusionisme més ignorant.

Des del moment que acceptem i reconeixem la diferència ètnica, lingüística, psicològica i econòmica que hi ha entre Catalunya i Espanya, hem d'actuar d'acord i de cara a aquesta realitat. L'ortodòxia marxista així ens ho assenyala, i les necessitats del socialisme a Catalunya així ens ho imposen. Fer altrament és aturar la marxa que vers els organismes socialistes ha emprès el proletariat català i desaprofitar el moment potser únic que vivim i que coincideix amb la desmembració i l'enrunament estrepitosos de les organitzacions i doctrines que fins ara havia seguit.

La realitat de la diferència entre Catalunya i Espanya, avui reconeguda en el terreny polític d'una manera inicial —al Socialisme li correspon de completar-la— imposa als socialistes catalans el manteniment i l'organització del partit polític, de l'organisme sindical i del cooperativista, essencialment catalans.

No podem mirar enrera. Tenim l'obligació de mirar endavant, de cara a la Unió de Repúbliques Socialistes —ibèriques o el que siguin—, en la qual nosaltres volem ingressar amb personalitat pròpia. Es per això que hem d'organitzar-nos i preparar-nos tal com som. Es aquesta la raó del nostre catalanisme, que com més accentuat i intransigent serà més aviat ens portarà —com digué el malaguanyat camarada Jean Jaurès, en el seu famós *Discurs a la Joventut*— «a la pau Socialista definitiva, que en l'acord i tot de les nacions no esborrarà pas les pàtries que servaran llur profunda originalitat històrica, llur funció pròpia en l'obra comuna de la humanitat reconciliadora».

J. CASES I BUSQUETS («Justícia Social»,
nº 165, 1-IX-34, p. 2.)

40. El que no veuen els socialistes castellans.

He parlat ja tantes vegades del mal que ha fet a la nostra terra la polarització dels nostres intel·lectuals entorn d'un problema d'ordre polític —com el plet de les nostres reivindicacions col·lectives —que gairebé em dol haver d'insistir. Però ho exigeix la transcendència socialista de l'hora present. La majoria dels nostres companys de terres castellanes —i molts dels mateixos capdavanters del P.S.O. d'Espanya— no han comprès encara que l'autonomia de Catalunya era una condició prèvia per a l'expandiment del socialisme català. No s'han adonat encara que a casa nostra —on

tantes coses fallen terriblement— tenim, en la massa del nostre proletariat, una matèria primera plena d'iniciatives, amarada d'esperit col·lectiu i amb un sentit formidable de la pròpia dignitat, és a dir, de qualitats excepcionalment favorables per a l'esponerós arrelament de la democràcia social. No han vist encara que (així com la *faca sevillana* és coneguda a França amb el nom de *couteau catalan*, per l'atzar de la frontera d'introducció) el pretès *comunismo libertario* de Catalunya és una monstruosa fruita exòtica; és —com el tracoma— un producte importat per infeliços *déclassés* i manobres de pic i pala, procedents de les zones hispàniques més endarrerides i depauperades. No han entès encara que la caòtica situació de la nostra organització obrera només troba una explicació suficient i total en la subsistència del nostre problema polític: d'una banda, per la multiforme acció intoxicadora del terrible crac social de terroristes i agents provocadors, facturats des de Madrid amb patents de corsari per ofegar amb criminals i insensates agitacions de caràcter social el dinamisme polític de Catalunya, que els homes del vell règim sabien incompatible amb els interessos dinàstics. De l'altra, per l'absència —deguda al mateix problema polític— d'un estol d'homes de professió espiritual, prou nombrós per a projectar la pròpia consciència sobre les masses treballadores, per tal de donar una generosa traducció humana a llurs informats impulsos, de guiar-les vers les pròpies virtuts i de posar en valor aquest inesgotable tresor de bondat i d'abnegació que estotja el cor del poble. No s'han fet càrrec encara —després d'una experiència de trenta anys terriblement allçonadora— d'aquesta veritat elemental: que, igual que passa a tots els altres pobles de la terra, el socialisme de Catalunya ha d'ésser obra de nosaltres mateixos.

Rafael CAMPALANS: *Política vol dir pedagogia*, pp. 20-21.

41. Els socialistes i el problema de Catalunya.

Un estimat company de la joventut em deia, dies passats, que seria necessari que aquesta fixés clarament el concepte que té dels problemes nacionalistes i, més concretament, del problema de Catalunya.

Aquest aspecte tan important per al triomf del socialisme a casa nostra és, de molts anys ençà, el cavall de batalla que ens separa dels nostres companys del Partit Socialista Obrer Espanyol.

Ja no cal dir, doncs, com ens ha d'interessar sempre la claredat en aquest problema de doble importància per a nosaltres; i em penso que fins ara la posició de la Joventut i de la U.S.C., en aquest aspecte, és ben diàfana. No crec que necessiti més claredat.

No és pel simple fet de guanyar-se les simpaties dels obrers catalans —cosa que també compta—, sinó per ésser un dels punts fonamentals del programa socialista l'alliberació nacional dels pobles oprimits, que nosaltres mantenim, intransigents, la nostra posició, posició que altrament veiem aprovada per l'experiència. Crec fermament que és avui més necessari que mai persistir en el mateix camí.

A Catalunya han fracassat i fracassaran totes les temptatives que s'intentin per formar un partit espanyol. I ha d'ésser així, perquè aquest propòsit no solament està en pugna amb els sentiments de les masses populars catalanes, sinó que també està contra les reivindicacions socialistes.

A causa d'això darrer, ens trobem que són precisament les forces més reaccionàries d'Espanya les que, amb més força, s'oposen al lliure desenvolupament de Catalunya. Per això mateix ens trobem, també, que són les forces més reaccionàries de Catalunya les que traïxen els sentiments del poble català.

I per això ens trobem que les reivindicacions catalanes van lligades amb els moviments demòcrates

d'esquerra. L'acció de les forces reaccionàries en la qüestió catalana facilita una magnífica plataforma perquè les esquerres puguin fer-se seu tot el magnífic moviment de les masses nacionalistes de Catalunya.

Nosaltres, que sabem, com diu Lenin, que dins cada nació ni ha dues nacions, que hi ha dues classes d'interessos contraposats, irreductibles, no podem ignorar que vindrà dia —i molt aviat— que aquestes masses nacionalistes veuran estancats, impeditos, per aquests mateixos partits esquerrans i burgesos, no sols llurs sentiments de llibertat nacional, sinó també llurs reivindicacions de classe.

Nosaltres, que tenim l'exemple de l'U.R.S.S., únic país on les nacionalitats han trobat plena satisfacció i solució de llurs problemes, no podem romandre palplantats, mirant com la burgesia es fa seu un moviment que essencialment ens pertany a nosaltres, menyspreant, ensems, una força que sols amb el socialisme trobarà plena satisfacció dels seus anhels.

No podem restar indiferents. Lenin diu que hem d'ésser nosaltres els qui hem de controlar i marcar els objectius, en tots els moviments populars.

Avui precisament que el leninisme s'ha obert camí entre un sector important del P.S.O.E., particularment entre la joventut, hem de demanar-los que repassin les idees de Lenin i més particularment les de Stalin, seguidor seu en el que es refereix als problemes nacionalistes.

Diu Lenin: «El dret dels pobles a disposar d'ells mateixos comprèn la lluita pel complet alliberament nacional, per la completa independència, contra les anexions, i els socialistes, si no volen deixar d'ésser socialistes, no poden refusar de prendre part en aquesta lluita en totes les seves formes, comprnent-hi la insurrecció i la guerra».

Diu també Lenin: «Els socialistes hauran d'explicar a les masses que els socialistes anglesos que no

demanin la llibertat de separació de les colònies i d'Irlanda; els socialistes alemanys que no demanin la llibertat de separació dels alsacians, dels polonesos, dels danesos, que no eixamplin llur propaganda revolucionària i l'acció revolucionària de les masses fins al terreny de la lluita contra el jou nacional, que uns socialistes així actuen com a xovinistes, com a lacais, que es cobreixen amb la sang i el fang de la monarquia i de la burgesia imperialista».

Diu també Lenin: «Nosaltres som partidaris de llur fusió, però hom no pot pas passar d'una fusió per la violència, de les anexions, a una fusió voluntària, sense el dret de separació». (*)

I això no han estat pas paraules: ha estat realitzat pels soviets a Rússia; ells han donat a les nacionalitats llibertat completa, fins a l'extrem que en la seva Constitució hi tenen un article que «permet a cada nacionalitat adherida a l'U.R.S.S. de sortir-ne en qualsevol moment».

Això que han realitzat els socialistes russos, hem de realitzar-ho nosaltres ací, si no volem que les masses nacionalistes ens facin el buit, impedit que a Catalunya s'obri pas el Socialisme, quan ell precisament (i, d'això, n'estem convençuts) serà l'únic règim que donarà satisfacció completa als anhels de llibertat i de justícia social del poble català.

Nosaltres hem vist amb gust la publicació a Barcelona d'un setmanari bilingüe, de la Joventut Socialista. Això ens assenyala un xic de comprensió, que no voldríem que fos simplement oportunisme. De tota manera, sigui com sigui, ens alegra que es compregui que ací no es pot fer res si no es lluita d'acord amb la psicologia del poble català.

Nosaltres no hem pas de rectificar en aquest sen-

(*) *El Comunisme i la qüestió Nacional i Colonial.* Lenin, Stalin i Bukharin. Traducció de Jordi Arquer.

tit i tenim confiança que els companys del P.S.O.E. comprendran el nostre problema, facilitant així la unitat socialista ibèrica, primer pas per a l'establiment a Espanya d'una Unió de Repúbliques Socialistes Ibèriques.

M. BOCHACA («Justícia Social», nº 37
(4ª època), 14-XII-35, p. 3.)

42. El problema de Catalunya i la Federació Catalana del P.S.O.E.

Diem per endavant que en la part d'atac que en el manifest de la Federació Catalana del P.S.O.E. hi ha contra altres tendències obreres, sabem que no hi va res per a nosaltres, ja que ens uneixen amb la Federació Catalana relacions cordials.

Per això mateix hem de fer patent la nostra disconformitat amb certs extrems de l'esmentat manifest que es refereixen al problema nacional català.

I no és que nosaltres critiquem que el P.S. s'estengui per l'àrea de totes les terres dominades per l'Estat espanyol. Ho trobem just per l'eficàcia del moviment obrer, ja que un sol és l'Estat contra el qual cal lluitar; perquè la burgesia de les diverses nacionalitats que l'integren fa el front únic contra tot el moviment obrer i se serveix dels moviments nacionalitaris per a dividir-los, i les seves divergències són en relació a la classe d'interessos que representen i mai pel fet nacional; perquè és només si el proletariat de totes les nacionalitats hispàniques s'uneix que es podrà enderrocar l'Estat imperialista panespanyol, alliberar els pobles oprimits i donar vida a la Unió Ibèrica de Repúbliques Socialistes.

Es per totes aquestes raons fonamentals que creiem encertada l'expansió dels partits obrers per totes les terres de l'Estat espanyol, i per això el

P.O.U.M., igual que el P.S.O.E., va estenent-se arreu, ja que creiem contraproduent l'existència d'un mosaic de partits obrers, limitats a Catalunya, o Bascònia, o València, o Galícia, etc., que farien pràcticament impossible una revolució victoriosa no ja general, sinó ni en una d'aquestes nacionalitats, car l'Estat sostingut per totes les burgesies l'esclafaria.

Ara bé: d'això a subvalorar els problemes nacionals, a tenir una política nacionalitària equivocada o simplement no tenir-ne cap i obrar en cada cas d'una manera oportunista en benefici del partit, hi ha una gran diferència.

Aquesta és la diferència que ens separa: mentre el P.S.O.E., a part uns principis programàtics fossilitzats, no ha tingut una política nacionalitària clara, el P.O.U.M., hereu en aquest aspecte de la política encertada del B.O.C., no l'ha deixada de tenir mai.

I la Federació Catalana del P.S.O.E. ha seguit en un tot les equivocacions del seu partit, quant a la qüestió catalana.

¿Cal recordar, per exemple, aquella resolució, o el que sigui, de la Federació Catalana, quant al problema de l'ensenyança a Catalunya, i l'actitud del qui fou conseller de la Generalitat Vidal Rossell? No. Aquestes posicions no són justes ni socialistes.

Quant al P.S.O.E., ha subestimat sempre el problema català. No ha fet pràcticament res per prendre'l de les mans de la petita burgesia. El manifest que comentem esmenta el fet que si l'Estatut fou possible va ésser gràcies als vots de la minoria socialista.

I bé: cal dir que durant la discussió de l'Estatut és quan es posà més al viu, per part del P.S.O.E., a través de la seva minoria parlamentària, la incomprensió que tenien del problema català. Car, si l'Estatut fou possible gràcies als vots dels parlamentaris socialistes, cal preguntar: quin Estatut? Car la seva posició seria bona si avui poguessin dir davant Catalunya: «Nosaltres,

socialistes, respectuosos com a tals del dret dels pobles a disposar de si mateixos, reconeixent que Catalunya és una nació i, per tant, que els catalans tenen dret, si els plau, a dotar-la de la superestructura jurídica del propi Estat, respectàrem la voluntat del poble català expressada en l'Estatut de Núria plebiscitat pel poble i votàrem íntegrament la vostra carta constitucional».

Però, dissortadament, no fou així, companys de la Federació Catalana del P.S.O.E. I, si és vàlid de poder dir que el migrat Estatut que l'Estat espanyol acordà a Catalunya fou gràcies als vostres vots, ningú no podrà negar que, per desgràcia, fou culpa dels mateixos vots que sortís un Estatut tan miserable.

Seria prolix, ara, d'enumerar totes les esmenes presentades o sostingudes per la minoria socialista per tal de minimitzar l'Estatut de Catalunya i l'actitud d'homes representatius com Prieto i Largo Caballero a les Corts constituents quan s'hi discutia. N'hi haurà prou de dir que fou Prieto qui s'entestà a fer una valoració ridícula dels serveis d'Obres Públiques; que fou per l'oposició de Largo Caballero que el nostre Parlament no tingué facultats legislatives en matèria de treball; que fou per culpa de la minoria socialista que no es donaren les prerrogatives que calien a l'idioma català dintre Catalunya i que fou també culpable que no s'obtingués que a les escoles primàries de l'Estat a Catalunya s'ensenyés en la llengua materna i que no es creés la Universitat Unica Catalana pagada per l'Estat, tal com els socialistes belgues han votat per als flamencs a Bèlgica.

El vostre criteri de les realitats geogràfiques és absurd. Rússia era «Rússia» en temps del tsarisme, quan Rússia era una presó de pobles. Avui els qui parlen de «Rússia» cometem almenys una manca de bona aplicació de la terminologia jurídica estatal. Dir «Rússia» equival als qui ací diuen «Espanya» com un tot nacional. Rússia, companys socialistes, no existeix, ha

passat ja al museu de les antiguitats històriques. No us sembla que és innegable l'existència de l'U.R.S.S.?

Igual passarà aquí. Amb el mot i la cosa: Espanya. Existiran en el futur les repúbliques socialistes de Catalunya, Bascònia, Castella, Portugal, Galícia, etc., i totes juntes formaran la Unió Ibèrica de Repúbliques Socialistes... I Espanya —mot i cosa— haurà passat, com «Rússia», al museu de les antiguitats històriques.

**

Tot això, us ho diem, companys, cordialment, sense ànim de ferir-vos. Igual que vosaltres sabeu bé que el nostre partit no ha implorat tampoc als poders públics perdó ni hem hagut d'entonar el «mea culpa», car estem orgullosos del nostre comportament i de la nostra història política.

Tenim dret, en dir-vos el que considerem equivoccat en vosaltres, en nom del dret de crítica, substancial en el marxisme revolucionari, que va ara de cara a la recerca de la veritat, la qual, deia Lenin, no s'ha d'amagar mai als obrers, i perquè us creiem susceptibles de rectificar aquests errors assenyalats... [*una ratlla censurada*] perquè no us creiem com Vila Cuenca, Comorera i altres, que quan aquests dos us motejaren de «lerrouxistes» en un míting de presentació de candidats en les eleccions del novembre del 1933 a la Casa del Poble, no protestaren ni Serra i Moret, Fronjosà, Folch i Capdevila, Viladomat, etc., que eren a la presidència...

Jordi ARQUER («Front», 2ª època, nº 4, 28-XII-35, p. 1.)

43. El catalanisme dels nostres socialistes.

Arran de l'ingrés a les Joventuts Socialistes de Barcelona d'un grup d'ex-companys del P.O.U.M., s'ha

parlat molt del contingut nacionalitari que ha informat fins a la data la posició de l'esmentada Agrupació.

Com a marxistes, les esmentades Joventuts Socialistes calia que defensessin tot el que significava un avenç en el camí de l'emancipació de Catalunya i de tots els altres grups ètnics d'Ibèria. Calia que votessin l'Estatut tal com l'aprovà el poble català en tant que això era ajudar al desmembrament de l'Estat espanyol. Calia sostenir la impantació de l'ensenyança catalana. Calia, en un mot, contribuir amb tot el seu esforç a fer que Catalunya comptés amb el màxim de llibertats. Això era marxisme revolucionari i no altra cosa.

El nostre Partit, des dels seus orígens, ha portat una política de cara a Catalunya. Ha corregut per totes les comarques a sembrar les idees comunistes i a desvetllar l'obrer i el camperol del seu marasme consuetudinari.

El Partit Socialista, en canvi, tot i ésser creat a Barcelona, no ha comprès mai fins avui el problema català i no s'hi ha pogut adaptar mai. Ha hagut d'ésser fora de Catalunya que ha crescut i s'ha desenrotllat. Tothom coneix el zel amb què defensaven els diputats socialistes, els dos anys primers de república, la integritat de la carcassa de l'Estat centralista. El socialisme espanyol no havia assimilat Lenin pel que es referia als problemes nacionals.

I les Joventuts a Catalunya seguien el mateix camí, potser pitjor.

Adjunt publiquem el text d'un document, d'una gran eloquència, on queda demostrat que en aquell organisme, pel damunt d'una comprensió franca del problema nacionalitari, hi dominava un esperit espanyolista, tancat i estúpid. Costa de creure que fos una agrupació obrera qui hagués escrit aquella circular. I, no obstant això, hi ha el segell i una signatura que ho avalen. Així, no podien captar-se cap simpatia i els treballadors no els donaven la confiança i els rebut-

javen manifestament. El socialisme espanyol, amb aquestes actituds, marcava profundes separacions entre el proletariat català.

I, justament per aquesta comprensió que els socialistes no tenien, el nostre Partit creixia cada dia més i avançava sòlidament, conquerint posicions fermes i segures.

Això, fins avui. Però, ha canviat aquest panorama, de poc? Amb la ingerència d'aquests nous elements, sortits del nostre Partit, hi ha hagut un rebombori gran en aquella casa. Sembla que se'ls dóna certes llibertats. I trasllueix al carrer una part d'aquelles normes que aquells ex-companys de Partit havien trobat en nosaltres sempre.

En efecte, hem vist el seu periòdic transformat de la nit al dia. Hi ha la mà innegable d'aquests nous elements. Així mateix, veiem —cosa estranya fins avui— els cartells d'un míting escrits en llengua catalana. Ara, un altre periòdic semblant al primer.

Només cal parar una mica d'atenció per a veure la gran distància correguda des de la circular que publiquem, on es diu que la Joventut Socialista de Barcelona *«defenderá poniendo a contribución todo su esfuerzo el idioma español como lengua oficial usada en todos los grados de la enseñanza dependiente del Estado»*, fins a la posició defensada fins avui pels nostres ex-companys, envers el problema de Catalunya. Francament, creiem que no lliga gaire el pensament de l'esmentada Joventut Socialista amb la campanya pro Universitat catalana, defensada per ells, i, sobretot, amb el principi elemental marxista, de donar l'ensenyança en la llengua materna.

Per a arribar-se a entendre, cal que avancin uns o que reculin uns altres. Qui cedirà? O bé es guardarà, cada una d'aquestes forces, ben reservada la seva opinió per no xocar i cercaran una convivència?

Nosaltres creiem que sí, ben aviat, els qui han

efectuat aquest trasllat polític no han assentat posicions fermes i dominen per sobre d'aquesta superfície rànica que, segons demostrem, hi han trobat, ells seran absorbits per l'olor del nou estatge.

Seguirem el desenllaç d'aquest plet interior, fins que prengui caràcters de solució definitiva.

Joan Ventura

[Circular esmentada]

«Dada la importancia de la campaña iniciada les rogamos nos envíen su adhesión. La Juventud Socialista de Barcelona está dispuesta a todo para impedir el triunfo del separatismo reaccionario que pretende aislar a Cataluña del resto del mundo y defenderá poniendo a contribución todo su esfuerzo el idioma español como lengua oficial usada en todos los grados de la enseñanza dependiente del Estado. No negamos a la Generalidad el derecho de implantar en sus centros de enseñanza el catalán y cooperaremos con entusiasmo para que la cultura catalana no desaparezca, pero en las escuelas, en los Institutos, en las Normales y en la Universidad del Estado no debe usarse otro idioma que el español.

«Por la Juventud Socialista de Barcelona.— Raimundo Morales Veloso.

«Integrada por obreros y estudiantes, la Juventud Socialista de Barcelona ha decidido emprender una activa y enérgica campaña por toda España en favor de las bases aprobadas en varias reuniones a las que asistieron nutridas comisiones de estudiantes de todas las Facultades y Escuelas Especiales de Barcelona y los compañeros que integran el Comité de la Juventud.

«Dichas bases son las siguientes:

«1ª Que el Estado siga manteniendo su Universidad de Barcelona sin perjuicio de que el Gobierno

Regional de Catalunya pueda organizar la Universidad Catalana.

«2ª Que no abandone tampoco sus demás Centros de enseñanza tanto primaria como secundaria. Ciudadanos españoles en territorio español deben tener garantizada legalmente la enseñanza en el idioma oficial de la República.

«3ª Los estudiantes de habla no catalana de la Universidad de Barcelona matriculados en el presente curso 1931-32 tienen derecho a la enseñanza en el idioma oficial de la República dada por los catedráticos numerarios, ya que al matricularse lo hicieron en condiciones idénticas a los años anteriores y a las de las otras Universidades españolas.

«Entre los acuerdos tomados figura el pedir las adhesiones a estas bases de las Juventudes Universitarias, Obreras y Políticas de España, así como del profesorado español, y elevarlas al Gobierno y a las Cortes. Para ello se repartirá profusamente un manifiesto firmado por estudiantes y obreros y se realizará una intensa campaña desde la prensa y la tribuna.

«Las adhesiones pueden remitirse al local de la Juventud Socialista de Barcelona, Pasaje de la Paz, 2, principal.»

(Hi ha un segell que diu: «P.S.— Federación Nacional de Juventudes Socialistas.— Sección de Barcelona».)

El document al·ludit en el present article és prou eloqüent per si sol.

(«Front», 2ª època, nº 19, 1936, p. 4.)

44. Marxisme i nacionalisme.

El problema de les nacionalitats ha estat considerat massa sovint com un problema la solució del qual

els marxistes revolucionaris haviem d'incloure en el nostre programa de revolució democràtica però només per una simple qüestió d'oportunisme.

Es deia que, puix que encara hi ha importants nuclis obrers que en diverses nacionalitats sotmeses a un Estat centralista pateixen la mania petitburgesa del nacionalisme, calia afegir a les nostres consignes immediates aquella del dret dels pobles a disposar de llurs destins, però deixant-la només escrita damunt el paper, sense fer res de positiu per aplicar-la.

I aquest confusióisme ha arrelat tant entre certs sectors del proletariat que ja és hora de dir ben clar i ben alt que són perfectament compatibles el marxisme revolucionari i el maximalisme nacionalitari. Cal dir ben clar als treballadors de les nacionalitats oprimides que llur deure és ésser maximalistes i marxistes revolucionaris tot alhora. I cal dir també a la classe treballadora dels països opressors que el deure dels treballadors d'un Estat centralista i unitari és reclamar i defensar la llibertat de les nacionalitats que lluitin, dintre el propi Estat, per llur emancipació política completa.

«La formació d'un front revolucionari comú només és possible si el proletariat dels països opressors sosté directament i resoludament el moviment d'independència dels pobles oprimits contra l'imperialisme de la metròpolis, perquè —segons digué Marx— un poble que n'oprimeix un altre no pot ésser lliure».

♦♦

A casa nostra, el doctor Martí i Julià fou qui primer va llançar-se a la lluita per agermanar el socialisme i el nacionalisme.

Iniciada la campanya a la darreria del segle passat, va trobar de seguida col·laboradors entusiastes entre la classe treballadora i entre els pocs intel·lectuals de Catalunya que, aleshores, s'atrevien a dir-se socialistes.

Precisament, aquests dies fa trenta-tres anys (era l'any 1902) que, secundant aquella campanya de l'ala esquerra de la Unió Catalanista, Gabriel Alomar, l'ex-militant de la U.S.C., publicava un treball en espanyol que titulava: *Harmonización de la corriente socialista con la nacionalista*. Els marxistes revolucionaris és evident que no podem subscriure aquell estudi pel seu fons socialista reformista, però el leninisme ha assentat les bases veritablement revolucionàries d'aquesta compatibilitat entre el socialisme i el nacionalisme ben entès.

Després de la gran guerra, el sentit del mot «nacionalista» ha estat tergiversat i interpretat pejorativament. I és per això que, per evitar que qualsevol moviment d'emancipació nacional sigui considerat com a feixista, els marxistes revolucionaris mai no els anomenen «nacionalistes».

El nacionalisme ben entès, el nacionalisme que senten, per exemple, certs obrers que encara no tenen consciència de classe però que lluiten amb entusiasme per l'emancipació nacional del propi país, no pressuposa de cap manera la unitat nacional de totes les classes, com algú afirma. Els obrers als quals ens referim, tot i no tenir consciència de classe, saben prou bé que, amb la burgesia de llur país, no hi poden pas comptar per a la lluita contra l'Estat opressor. El nacionalisme d'aquests obrers és progressiu i mai no el podem confondre amb el nacionalisme burgès. I són aquests moviments nacionals de caràcter progressiu els que ha de sostenir el proletariat, i més que sostenir-los n'ha d'ésser el capdavanter i el més esforçat defensor de la consigna del dret d'autodeterminació de les nacionalitats oprimides, fent-los costat i impulsant-les fins a la separació absoluta, si aquesta és llur voluntat, per constituir un Estat independent.

«A la fusió, inevitable, de les nacions, només s'hi pot arribar a través del període transitori de l'allibera-

ment complet, és a dir, de la llibertat de separació de totes les nacions oprimides» (Lenin).

Així, quan un obrer partidari de l'emancipació nacional del seu país ens parla del desig d'harmonitzar l'acció socialista amb l'acció nacionalista —posem per cas—, cap marxista no podrà combatre ni refusar una tal posició, perquè s'ajusta perfectament al marxisme revolucionari i, per tant, al leninisme.

Segons Lenin, no es podrà realitzar la gran unió mundial de Repúbliques socialistes si no és «per la unió lliure i fraternal dels obrers i de les masses populars de totes les nacions». Es evident que té tota la raó, i també en té quan diu que cal anar primer a la separació per anar després a la unió.

I quan nosaltres defensem el dret d'autodeterminació dels pobles fins a la separació en nom del marxisme revolucionari estem perfectament dintre la línia, com quan defensem els règims d'autonomia. La defensa d'un règim autonòmic, per esquifit que sigui, és perfectament compatible amb la defensa del dret a la llibertat absoluta.

«L'autonomia, com a reforma, es diferencia fonamentalment de la llibertat de separació, com a mesura revolucionària. Com tothom sap, però, en la pràctica, la reforma, sovint, no és sinó un pas cap a la revolució. L'autonomia permet a les nacions retingudes per força dins les fronteres d'un Estat de constituir-se definitivament com a nació, d'aplegar, conèixer, organitzar les seves forces, d'escollir el moment oportú...» (Lenin).

**

Tots els partits obrers, a excepció del B.O.C., diuen: primer la Revolució social, després la llibertat de les nacionalitats.

De la mateixa manera que els republicans d'esquerra diuen: primer l'afiançament de la República burgesa i centralista, després parlarem de federalisme.

Nosaltres hem de combatre els uns i els altres.

Hem de defensar el dret a la separació i dirigir la lluita a cada nacionalitat tot pensant en una futura Unió de Repúbliques Socialistes.

Ramon FUSTER («L'Hora», nº 51, 20-IX-35, p. 2.)

45. El carácter de la unidad española.

Existen en España dos movimientos de emancipación nacional de vitalidad indudable: el de Cataluña y el de Euzkadi. El de Galicia, por el momento, no es más que un balbuceo regionalista, falto del calor de las grandes masas, y refugiado, por ello, en los cenáculos literarios y en las Academias. Para que se convierta en un movimiento nacional, en el verdadero sentido de la palabra, le faltan las premisas económicas necesarias. En todo caso, hoy no es todavía una *realidad* y, mientras no lo sea, carece de interés para los marxistas, los cuales deben operar siempre con *hechos*. De Euzkadi hablaremos en otra ocasión. Por hoy, nos limitamos a examinar someramente, aplicándole el criterio teórico esbozado (*), el problema concreto de Cataluña.

España, como hemos indicado ya más arriba, pertenece a la categoría de los Estados plurinacionales, cuya formación ha precedido al desenvolvimiento capitalista. En todos los grandes Estados de Europa —como hace observar Marx en sus luminosos estudios sobre la revolución española— las grandes monarquías se

(*) Vegeu els fragments del mateix assaig publicats a la primera part d'aquesta obra: [«La lluita per l'emancipació nacional, factor revolucionari», «La burguesía industrial y la pequeña burguesía en la lucha nacional» i «¿Cuál debe ser la actitud del proletariado?»]. R.A.

crearon sobre las ruinas de las clases feudales, la aristocracia y las ciudades. En los demás países, «la monarquía absoluta apareció como un centro de civilización, como un agente de unidad social. Fue como un laboratorio en el cual los distintos elementos de la sociedad se mezclaron y transformaron, hasta tal punto que les fue imposible a las ciudades substituir su independencia medieval por la superioridad y la dominación burguesa». (*)

En cambio, en España la monarquía absoluta «hizo todo cuanto dependió de ella para entorpecer el aumento de los intereses sociales, que trae aparejada consigo la división natural del trabajo y una circulación industrial múltiple, y así suprimió la única base sobre la cual podía ser fundado un sistema unificado de Gobierno y de legislación común. He aquí por qué la monarquía absoluta española puede ser más bien equiparada al despotismo asiático que comparada con los otros Estados europeos». (**)

La poderosa inteligencia de Marx señaló magistralmente, en estas líneas, el carácter regresivo de la unidad española, en el cual hay que buscar la causa de su inconsciencia y de la agudeza extraordinaria adquirida por los problemas de emancipación nacional. A la luz de esta interpretación y de las consideraciones expuestas en la primera parte de este estudio, aparecerán claramente los motivos por los cuales los focos más considerables del movimiento de liberación nacional se han concertado, principalmente, en Cataluña y en Euzkadi; es decir, en los dos centros industriales más importantes del país.

Andreu NIN (De *El marxismo y los movimientos nacionalistas*, a «Leviatán», nº 5, IX-34, pp. 44-45.)

(*) Karl MARX: *La Revolución española*, Madrid, Editorial Cenit, 1929, p. 78.

(**) *Ibid.*, p. 80.

46. La lucha de Cataluña por su emancipación.

Si los rasgos distintivos de una nación los constituyen la existencia de relaciones económicas determinadas, la comunidad de territorio, de idioma y de cultura, Cataluña es indudablemente una nación. Cataluña, cuna de una burguesía comercial poderosa, entra desde los primeros momentos en lucha con el Estado unitario español, representado por las castas parasitarias y feudales. Y cuando, como consecuencia del descubrimiento de América, el Mediterráneo pierde su importancia comercial y se prohíbe a los catalanes comerciar con el Nuevo Mundo, la decadencia de la burguesía determina un colapso en el desarrollo económico y cultural del país.

Con la aparición de la industria y de la burguesía industrial, se acentúa el antagonismo con la oligarquía que rige los destinos de España y se inicia el movimiento de emancipación nacional, cuya intensidad aumenta en proporción directa con el desarrollo de la industria. La *renaixença* literaria que caracteriza los inicios del movimiento no es más que la envoltura externa, el medio de expresión inconsciente de ese antagonismo fundamental, que no tarda en manifestarse en toda su desnudez. En efecto, cuando el catalanismo empieza a tomar cuerpo como movimiento político, es para expresar las reivindicaciones de carácter económico de la burguesía industrial. Y cuando, con la pérdida de las colonias, Cataluña se ve privada de sus mercados más importantes y la incapacidad de la oligarquía gobernante aparece en toda su trágica magnitud, el catalanismo adquiere un nuevo y poderoso impulso. La protesta de la burguesía catalana se acentúa y se precisa. En la Prensa de la época aparece reflejado el antagonismo de intereses entre la Cataluña industrial y la España agrariofeudal. La tesis de la burguesía catalana, expresada por uno de sus órganos

más caracterizados, el «Diario del Comercio», según un artículo que resumimos, es la siguiente: La industria catalana necesita importar algodón, lino, cáñamo, seda, lana, etcétera, con franquicia absoluta. A las demás regiones les conviene, en cambio, exportar sus frutos y sus primeras materias en las mejores condiciones posibles e importar, a bajo precio, los artículos manufacturados. «Esta es la verdad escueta que, sin ambages ni rodeos, cabe expresar concisamente de esta manera: Cataluña, económicamente, es un pueblo independiente que se basta a sí mismo; el resto de España, salvo raras y honrosísimas excepciones, es una colonia» (*). Añádase a esto el descontento por expedienteo, las trabas administrativas opuestas al desarrollo económico y al establecimiento de las industrias, y se tendrá una idea clara de los orígenes del movimiento catalán, movimiento indudablemente progresivo frente al Estado semifeudal y despótico.

En este sentido, como hemos hecho ya observar más arriba, el movimiento de emancipación nacional de Cataluña no es más que un aspecto de la revolución democrático-burguesa en general, que tiende a destruir, en interés del desarrollo de las fuerzas productivas, las reminiscencias de carácter feudal y se distingue por los mismos rasgos característicos. La emancipación nacional, como la revolución democrática, no es posible más que con la participación de las masas obreras y campesinas, y esta participación, en las circunstancias históricas presentes, presupone la lucha contra los privilegios de la clase capitalista, el desbordamiento de los límites fijados por la burguesía. De aquí que ésta tienda al compromiso y a la alianza pura y simple con el Poder central para aplastar el movimiento de las masas. Así, en 1899, en uno de los

(*) «Diario del Comercio», de Barcelona, del 4 de enero de 1899.

momentos más graves para el centralismo español, la burguesía catalana presta su apoyo a Polavieja, el asesino de Rizal; en 1917, aterrorizada por la huelga general de agosto, da dos ministros a la monarquía; en 1919-1922 colabora directamente en la sangrienta represión ejecutada por los representantes del Poder central; en 1923 facilita el golpe de Estado de Primo de Rivera, y, finalmente, intenta apuntalar a la monarquía tambaleante participando en su último Gobierno.

La traición de la gran burguesía en el terreno de la lucha por la emancipación nacional la desplaza —exactamente igual como en la revolución democrática— de la dirección del movimiento. Y entonces aparece, en primer término, la pequeña burguesía, la cual, gracias, por una parte, a su radicalismo y a su programa demagógico —es el caso de Maciá y de la «Esquerra Republicana de Catalunya»— y, por otra, a la ausencia de una gran partido proletario, consigue arrastrar tras sí a las grandes masas populares. Pero la pequeña burguesía manifiesta desde el primer momento las vacilaciones y la indecisión propias de una clase incapaz, por su propia naturaleza económica, de desempeñar un papel independiente. Llevada del impulso inicial, proclama la República Catalana, para batirse en retirada dos días después y contentarse con un Estatuto que establece una autonomía limitadísima. Y cuando los campesinos obligan al Parlamento catalán a consagrar de derecho —mediante la ley de Contratos de Cultivo— lo que habían ya conquistado de hecho, adopta una actitud defensiva y se transformará indefectiblemente en una claudicación o en un compromiso equívoco.

Y, sin embargo, el movimiento nacional de Cataluña, por su contenido y por la participación de las masas populares, es, en el momento actual, un factor revolucionario de primer orden, que contribuye poderosamente, con el movimiento obrero, a contener el

avance victorioso de la reacción. De aquí se deduce claramente la actitud que ha de adoptar ante el mismo el proletariado revolucionario:

1° Sostener activamente el movimiento de emancipación nacional de Cataluña, oponiéndose enérgicamente a toda tentativa de ataque por parte de la reacción.

2° Defender el derecho indiscutible de Cataluña a disponer libremente de sus destinos, sin excluir el de separarse del Estado español, si ésta es su voluntad.

3° Considerar la proclamación de la República catalana como un acto de enorme trascendencia revolucionaria; y

4° Enarbolar la bandera de la República catalana, con el fin de desplazar de la dirección del movimiento a la pequeña burguesía indecisa y claudicante, que prepara el terreno a la victoria de la contrarrevolución, y hacer de la Cataluña emancipada del yugo español el primer paso hacia la Unión de Repúblicas Socialistas de Iberia.

Andreu NIN (De *El marxismo y los movimientos nacionalistas*, a «Leviatán», nº 5, IX-34, pp. 45-47.)

L'Hora

any II Barcelona, 12 abril 1921 A. 18

Per Catalunya!
Per la República!
Per la llibertat obrera!
Hi ha que crear la guardia
cívica republicana!

semanari d'avanzada

20 cèntims

III

SOBRE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

1. L'Estatut de Catalunya i nosaltres.

En la feixuga ascensió del progressiu recobriment de la consciència de la nacionalitat catalana, hem arribat —per obra i gràcia de la República, a tres mesos després de la seva proclamació— en aquella augural cruïlla històrica on es parteixen els camins. La gràcia ingènua de les tímides creus de terme dels antics viarany, que obren encara els braços desolats com si volguessin deturar un passat que fuig sense esperança, es troba aquí substituïda per la serena fortitud d'un monòlit erecte, de cara a tots els futurs: l'Estatut de Catalunya.

La sonora rotunditat d'aquests simples mots defineix clarament i precisament tot llur sentit. No es tracta ara d'un Estatut de dretes ni d'esquerres, reaccionari ni socialista, de burgesos ni de proletaris. És l'Estatut de tots els partits i de tots els estaments. És l'Estatut de Catalunya!

Però cada hora que passa té el seu to i la seva veu, i el nostre Estatut parla ara amb l'accent «de franqueses e llibertats» que escau avui al nostre poble, aquell mateix que el comte-rei Martí I saludava a les Corts de Perpinyà, l'any 1460, com el poble més liberal de la terra.

Fidels avui, com sempre, al nostre imperatiu ciutadà, els companys de la «Unió Socialista» que ocupen llocs distingits a la Generalitat han sabut sacrificar quan ha estat necessari —com digué el diputat Felip Barjau— llurs peculiars punts d'albir per tal que l'obra conjunta pogués ara assolir l'adhesió fervorosa de tots els homes de bona voluntat. Tot allò que separa els partits i anima les disputes dels homes ha estat reservat, amb perfecte sentit polític i estricta noblesa, per a la Constitució interna que lliurement es dictarà demà Catalunya, mestressa dels propis destins.

La memorable data del 14 de juliol unirà d'ara endavant, per a nosaltres, catalans, el doble prestigi revolucionari de la caiguda de la Bastilla i de la caiguda de l'Espanya feudal.

Tots els ciutadans de Catalunya, catalans i no catalans, amb consciència de la responsabilitat d'aquestes hores solemnes, tenen el deure de fer-se seu l'Estatut de Catalunya i de votar-lo. Amb ell, pel segur camí del dret i de la justícia, els treballadors catalans obrim les portes del nostre destí a totes les possibilitats. Amb ell bastirem la nova Catalunya, universal i humana, dels nostres somnis, i amb ell serà possible la nova Espanya dels nostres anhels, germana digna de totes les democràcies lliures.

Catalans i castellans, gallecs i andalusos, bascs i lusitans podrem formar ara aquella gran família ibèrica que cantava el nostre gran Maragall. Res no hi haurà entre nosaltres que pugui separar-nos, fora dels llorers de Milcíades, que estimularan la generosa emulació dels pobles germans per a servir en lloc d'honor, per a glòria pròpia i de la República, els més alts interessos humans.

Rafael CAMPALANS («Justícia Social», 18-VII-1931, transcrit a *Política vol dir Pedagogia*, pp. 67-68.)

2. L'Estatut no soluciona la qüestió nacional catalana.

I

La aprobación por las Cortes del Estatuto de Cataluña no solucionará la cuestión nacional. El problema es mucho más hondo. El Estatuto no será más que una carta autonómica que confiere a Cataluña una delegación de Poder —pero no el Poder— en cuestiones administrativas, secundarias. Cataluña no recobra su personalidad nacional. Queda sujeta a la voluntad de la burguesía panespañola.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, p. 123.

II

La cuestión nacional ha sido simplemente esbozada.

El Estatuto de Cataluña no aporta la solución a un gran programa histórico. Admitiendo que el Estatuto quede aprobado, con las limitaciones consiguientes, Cataluña será una gran provincia de España, pero no una nación en la plenitud de sus derechos.

La pequeña burguesía catalana, que había enarbolado la bandera de la reivindicación nacional, una vez puesta en movimiento, ha visto con terror las derivaciones revolucionarias que puede acarrear el planteamiento del problema nacional y ha hecho marcha atrás. (...)

La cuestión nacional es enfocada por partes, a pequeñas dosis, lo mismo que el problema de la tierra. Sin embargo, no es solamente Cataluña la que necesita una solución. Están Galicia, Andalucía y Vasconia. Y está, sobre todo, Marruecos.

Plantear el problema nacional en España, olvi-

dando Marruecos, es como anteponer el otoño al verano.

Marruecos tiene más derecho que Cataluña a la independencia. Está menos asimilado, separado de la Península, con diferencias raciales profundas. Tiene a su favor una historia heroica de luchas contra los dominadores.

La República, al mismo tiempo que promete una pequeña autonomomía a Cataluña, refuerza más y más la opresión en Marruecos.

Joaquim MAURIN: *La Revolución española*, pp. 178-179.

3. Crítica de la solución estatutaria.

I

La limitación del problema nacional a Cataluña hizo perder al movimiento catalán una gran parte de su fuerza revolucionaria. Cataluña aparecía entonces no como el adalid de la liberación colectiva, sino simplemente como una región que quería obtener ventajas exclusivamente para ella. La gran simpatía que Cataluña había despertado se convirtió en menosprecio, que la reacción supo utilizar, hábil y demagógicamente, para crear un abismo entre Cataluña y el resto de la Península. Royo Villanova, el jefe reaccionario que había llevado en las Cortes Constituyentes la campaña más consecuente contra el Estatuto de Cataluña, salía elegido diputado, en noviembre de 1933, por varias circunscripciones. Era un símbolo. El éxito de las fuerzas contrarrevolucionarias en aquellas elecciones fue determinado en una cierta medida por la hostilidad contra Cataluña, que gracias a la política de corto alcance —«pairal», mejor «lugareña», como se dice en Cataluña— de la pequeña burguesía, había pasado del puesto de abanderado al del pelotón rezagado.

El Estatuto ofrecido nominalmente y a regañadientes a Cataluña fue, como la propia Constitución, como la Reforma agraria, como las reformas militares, un dique para detener la marcha de la revolución. Con la Constitución de doble cara se detuvo la marcha hacia la libertad. Con la Reforma agraria, la revolución campesina. Con el Estatuto de Cataluña —reforma regional—, el aspecto nacional de la revolución en toda la Península. Una reforma es siempre provisional. Puede deshacerse; se deshace generalmente. Lo que es indestructible es la revolución cuando, realmente, ha tenido tiempo de operar.

De la Reforma agraria, de la Constitución, en suma, no queda nada. Del Estatuto de Cataluña, tampoco.

Es el fin inevitable de todo lo que es de cartón, de todo lo que se construye como decorado para simular una solución.

La verdad es siempre una cosa concreta.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, p. 41.

II

Los integristas de 1931 trabajaron por el restablecimiento aproximado de la situación derrocada el 14 de abril. Siguieron el impulso del viejo Estado, no queriendo descubrir cuál era la necesidad histórica. La República de 1873 se hundió, entre otras razones, porque el federalismo revolucionario latente que había en el país fue ahogado por el centralismo. El cantonalismo —explosión federal contra el centralismo— era el resultado directo de la oposición que los mismos teorizantes del federalismo, Pi y Margall al frente de ellos, hacían en la práctica a la estructuración federal que España quería y la revolución necesitaba. Entonces

como ahora los republicanos eran federales, pero se opusieron al federalismo. Pi y Margall se vanagloriaba de haber impedido la proclamación del Estado Catalán. El padre del federalismo enseñó a Lerroux y a Gil Robles lo que debía hacerse en casos semejantes.

La República de 1931 había de pasar a las fuerzas más reaccionarias, más antidemocráticas del país, a las mismas que constituyeron los fundamentos de la Monarquía porque los republicanos, los hombres y partidos que durante más de dos años disfrutaron del fervor popular, no supieron comprender la antinomia: Nación-Estado. La ruptura del centralismo hubiera ayudado en gran manera a liquidar los restos del feudalismo y a iniciar una nueva fase en la historia de nuestro país.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, pp. 37-38.

4. El Estatuto de Cataluña.

Se ha publicado ya el Estatuto de Cataluña. Su lectura produce una impresión extremadamente penosa. Se ve cómo la gran burguesía catalana ha logrado, después del 14 de abril, reconquistar las posiciones momentáneamente y es ella la que ha elaborado la Carta Magna de la nacionalidad catalana.

Muertos que yacían años ha en el Cementerio Católico, como Corominas, Hurtado, Carner, etc., han sido resucitados para redactar el Estatuto. La gran burguesía es extremadamente hábil y sagaz. Cuando en virtud de un ciclón revolucionario sus figuras representativas desaparecen, sabe llevar a cabo la «resurrección de los muertos». Y esos difuntos, galvanizados para que redactaran el Estatuto, han forjado un Estatuto

muerto. Es un Estatuto de Cementerio Nuevo, no de Cataluña viva, dinámica, revolucionaria.

En virtud de ese Estatuto, Cataluña no conquista sus derechos y su personalidad. Queda atada al poder de la gran burguesía panespañola. El Estatuto no es más que una resurrección —muertos que resucitan— de la fenecida Mancomunidad. Se le otorgan ciertas concesiones de carácter regional. Cataluña-nación queda ahogada dentro de un Estado que podrá llamarse federal, pero que será completamente unitario. Cataluña deviene provincia de España.

El Estatuto de Cataluña debía haber sido éste: «Artículo único. Cataluña, como nación que es, se organizará como le dé la gana». Todo lo demás no son más que cesiones del derecho de Cataluña a disponer de sus destinos.

Maciá ha sido desbordado y avasallado por la gran burguesía, que, naturalmente, se opone con todas sus fuerzas a que las nacionalidades ibéricas recobren su independencia.

¿Qué hará ahora todo el sector catalanista-extremista? ¿Se contentará con ese Estatuto o querrá ir más adelante al lado nuestro? ¿Valía la pena de haber comenzado una Revolución para ofrecer ese Estatuto redactado en el Cementerio Nuevo por muertos notables como Carner, Hurtado y Corominas?

(«La Batalla», nº 50, 16-VII-31, p. 1.)

5. El Estatuto de Cataluña.

Hemos venido diciendo los comunistas que militábamos en el BLOQUE OBRERO Y CAMPESINO que nuestra posición ante el problema de Cataluña es terminante: derecho a su libertad a disponer de sí misma, hasta la separación inclusive si el pueblo catalán lo

quiere. Esto es una posición de respeto absoluto a la voluntad del pueblo y dispuestos siempre a defenderle del modo que sea si es atacado en sus soberanas decisiones.

Esta es nuestra posición frente al pueblo catalán. ¿Y cuál era nuestra opinión particular de comunistas sobre cómo debería resolverse el problema de Cataluña? También sobre esto nos hemos pronunciado sin equívocos. Para nosotros no es cuestión de un Estatuto que haya de menester la aprobación de unas Cortes extrañas a los catalanes. Creemos impropio, servil, considerarnos nosotros mismos «colonia» de España, que no otra cosa es el ir a Madrid a pedir la aprobación de lo que Cataluña ha acordado. Estamos, pues, en principio contra el Estatuto autonómico, que, quierase o no, acepta la unidad estatal del antiguo imperialismo español que nosotros negamos. No era un Estatuto autonómico lo que debía de elaborarse, sino la Constitución del Estado Catalán para consagrar de hecho la Cataluña-Nación.

Cataluña-Estado era para nosotros el primer paso, a la vez para libertar totalmente Cataluña de las influencias españolas imperialistas, para desarticular, romper definitivamente la construcción del Estado feudal español y ser antorcha y guía de las otras nacionalidades que como Galicia y Vasconia quieren vivir libres de tutelas extrañas.

Pero, como comunistas, somos contrarios a alzar fronteras. Las preocupaciones nacionales son producto de la estructura capitalista. Trabajadores de Cataluña y de Galicia, de Vasconia o de Andalucía, no tenemos por qué vivir separados, desconociéndonos mutuamente. Por esto, si primero pedíamos que las nacionalidades ayer oprimidas por la monarquía imperialista española se libertaran constituyéndose en Estados independientes, decíamos, en seguida, que creíamos que debían federarse en una UNION DE REPUBLI-

CAS SOCIALISTAS DE IBERIA en la que también debería entrar Portugal.

El ejemplo de Rusia es luminoso para nosotros. Los pueblos ayer oprimidos bajo el zarismo, una vez libres, se han unido más fuertemente sobre la base del mutuo reconocimiento de sus libertades y particulares características. Rusia ha muerto. En su lugar ha surgido la U.R.S.S. (Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas). ¿Por qué, pues, no acabar España, nombre ligado a todos los crímenes de las monarquías que hemos sufrido? En su lugar pueden florecer también cuatro letras luminosas: U.R.S.I. (Unión de Repúblicas Socialistas de Iberia).

Si en principio estamos, pues, contra el Estatuto autónomo que consideramos una claudicación para los que como Maciá se habían proclamado partidarios del Estado Catalán y habían aprobado ya —Congreso Separatista de La Habana— una Constitución de Cataluña, también como obreros y catalanes estamos disconformes con el articulado y la forma de votarlo.

El Estatuto no habla para nada de los derechos del proletariado. Sus confeccionadores se han olvidado de la gran mayoría de la población integrada por la clase trabajadora explotada. Estatuto redactado por capitalistas y socialistas «*déclassés*», es natural que en él no se haya tenido en cuenta el derecho de los explotados. No es, pues, el Estatuto de Cataluña, a nuestro entender, el Estatuto de todo el pueblo catalán, sino el Estatuto de la Cataluña burguesa. Estamos disconformes. Para nosotros no puede haber otros intereses a tener en cuenta que los del proletariado. Los trabajadores de Cataluña, con exclusión absoluta de la burguesía, son quienes deben elaborar sus normas jurídicas.

Hemos dicho que estamos disconformes con la forma de votar el Estatuto, porque hay que votar en pro o en contra en bloque. Y esto es antidemocrático. Uno puede aceptar unos artículos y rechazar otros. Y

la forma en que se ha acordado la solución impide hacer estas distinciones.

Si se aprueba el Estatuto nosotros lo defenderemos ante los que, no catalanes, se crean con el derecho de discutirlo. Pero dentro de Cataluña nosotros haremos la crítica de este Estatuto burgués y abogaremos por el Estado Catalán y por la UNION DE REPUBLICAS SOCIALISTAS DE IBERIA.

Jaume SALTOR («La Batalla», nº 51,
23-VII-31, p. 1.)

6. Nosotros y el Estatuto.

El Bloque Obrero y Campesino votará a favor del Estatuto que ha redactado la burguesía de Cataluña. Pero no por estar conforme con él, sino porque a pesar de estar convencido de que la burguesía es incapaz de resolver la cuestión nacional, los comunistas no podemos aplazar hasta la victoria de la revolución social el derecho que tiene Cataluña y los demás pueblos hispánicos a gozar de este mínimo de libertades, por insignificantes que sean, que ha señalado el Estatuto.

Macià y los hombres de la Esquerra Republicana de Catalunya, del brazo de los reformistas de la Unió Socialista de Catalunya han hecho traición a los separatistas y a los obreros que les votaron en las últimas elecciones.

Macià y los que con él constituyen la mayoría en la Generalidad tenían que imponer algunas de las consignas del Bloque Obrero y Campesino, al objeto de que los catalanistas radicales y nosotros pudiésemos votar con menos reservas el Estatuto de Cataluña. Porque son justas, porque tienen mayoría y, sobre todo, porque algunas de ellas las prometieron Macià y demás en sus discursos demagógicos.

Señalaremos las cuestiones más importantes:

República Catalana.— Habiendo sido confirmada la confianza de Cataluña en Macià, se imponía el renacimiento de aquella República Catalana proclamada el 14 de Abril y asesinada a consecuencia del vergonzoso pacto de San Sebastián.

La República Catalana, defendida contra todo y contra todos, nos habría llevado a la Unión de Repúblicas Hispánicas basada en el derecho de los pueblos a disponer de sí mismos hasta la separación y constitución de un Estado independiente, si ésta era su voluntad. Y con estas garantías no habríamos tardado mucho tiempo en conseguir la Unión de Repúblicas de Iberia que nosotros habríamos convertido en Unión de Repúblicas Socialistas de Iberia.

La cuestión religiosa.— La cuestión religiosa no se puede dejar al poder central cuando en Cataluña domina una minoría que se llama de izquierda. La burguesía vasca dice que reclamará de las Cortes Constituyentes el derecho a pactar directamente con el Papa. Cataluña tiene que reclamar el derecho a resolver la cuestión religiosa por cuenta propia y estamos seguros que los obreros catalanes no votarán por el reconocimiento del Papa.

La cuestión social.— La mayor traición de Macià ha sido el consentir que sea el poder central, dominado por Largo Caballero quien legisle sobre las cuestiones sociales, dejando al Gobierno de Cataluña el papel vergonzoso de hacer de Comité Paritario con pocas más atribuciones que aquellos Comités Paritarios creados por la Dictadura y defendidos por los socialistas.

Cataluña tiene que reclamar la libertad absoluta de legislar y ejecutar en cuestiones sociales, al objeto de poder dar la preponderancia que les corresponde a los Sindicatos adictos a la C.N.T., y cuando llegue el momento de redactar la Constitución interna de Cataluña, nosotros lucharemos contra el Gobierno burgués

por el reconocimiento de los Comités de Empresa, contra el lock-out y por todas las reivindicaciones políticas y económicas a favor de la clase trabajadora de Cataluña, cuya victoria servirá de guía a los trabajadores de los otros pueblos hispánicos con los cuales venimos luchando fraternalmente para vencer el poder de la burguesía en toda la península.

El problema de Marruecos.— Cataluña tiene que renunciar a todos los derechos que le correspondan como parte integrante de la España monárquica, a consecuencia de los tratados internacionales hechos por los gobiernos de la monarquía referente a las tierras de Marruecos. Así quedará libre de todo compromiso y por su parte trabajará cuanto pueda por la libertad de los pueblos coloniales sometidos a España y cuya ocupación defienden los hombres de «L'Opinió».

La cuestión del Ejército.— Cataluña debe liberarse del ejército de ocupación a las órdenes del poder central. Nosotros lucharemos por una organización militar exclusivamente catalana y no admitiremos intervención de ninguna especie. No hay bastante con que los soldados catalanes no tengan que salir de Cataluña para hacer su servicio militar. Es preciso que los jefes y oficiales del ejército catalán sean hombres de confianza de la voluntad de Cataluña.

La consigna de Ejército voluntario lanzada por Macià, es una equivocación. Hay que armar al pueblo. Hay que armar al pueblo barriendo toda clase de organizaciones militares de voluntarios al servicio de la burguesía. Los obreros de Cataluña, como los de los otros pueblos hispánicos, se han manifestado resueltamente en contra de las organizaciones militares de voluntarios, como son la Guardia Civil y el Tercio de Marruecos. Hay que armar al pueblo. Y para esta primera etapa de la revolución social, precisa una organización militar que permita la organización can-

tonal independiente y obligue a servir únicamente el tiempo necesario para aprender la instrucción militar imprescindible, quedando convertido cada ciudadano en un soldado de la república obrera, disponiendo del fusil correspondiente.

He aquí cómo el radicalismo de Macià y el izquierdismo de la Esquerra también han fracasado en esta cuestión capitalísima. Es vergonzoso para Cataluña que el Estatuto que ha redactado la burguesía más reaccionaria de Vasconia sea, en esta cuestión, mucho más radical y que sean ellos quienes mejor se preocupan de las cuestiones que afectan a la soberanía de la propia nacionalidad.

Miquel FERRER («La Batalla», nº 52, 30-VIII-31, p. 4.)

7. Per a ésser lliures.

Declaràvem en el nostre manifest del mes d'agost darrer: «La Secció Ferroviària d'Estat Català accepta l'Estatut que proposa la Generalitat com un pas endavant vers la consecució del seu ideari».

Doncs bé: nosaltres acceptàvem l'Estatut perquè, tot i ésser esquifit, representava una part de les nostres reivindicacions. Una part, només, car la nostra finalitat no és pas l'autonomia de Catalunya, és la independència total.

Per això, davant la posició adoptada per les Corts Constituents espanyoles de franca hostilitat a les demandes de Catalunya, no hem sofert cap decepció, gairebé ho esperàvem, tenint el convenciment que d'Espanya, amb república o monarquia, sempre rebrem el mateix tractament.

No és allargant el braç amb la mà plana i pidolant una almoina com farem viable la llibertat de la nostra

pàtria, sinó lluitant amb fermesa i decisió i disposats a majors sacrificis.

D'aquest Estat espanyol que no ha sabut resoldre mai cap problema de llibertat sense sang, que ha preferit perdre un món abans d'afluixar les cadenes que subjectaven els pobles que dominava, Catalunya no ha d'esperar-ne res, no deu esperar-ne res.

Si volem deslliurar-nos de les cadenes que ens oprimeixen, no hem de demanar que ens les afluixin: hem de rompre-les.

Francesc PINA («El Carril», nº 1, 15-X-31, p. 4.)

8. Sobre l'Estatut d'Autonomia.

ESTAT CATALA considera l'Estatut íntegre com el primer pas en la lluita per l'Estat socialista. Cal estar alerta per si es tanquen els camins de la llibertat.

(«L'Insurgent», nº 5, 9-V-32, p. 1.)

9. Sobre Largo Caballero i l'Estatut.

Ha dit Largo Caballero: «No volem que s'atorgui res que pugui ésser una minva per a la unitat nacional... Hi haurà, en definitiva Estatut, sense desmembracions.»

¿Ha parlat l'espanyol o el socialista? L'espanyol. Sols un espanyol segle XIX, antisocialista, pot parlar d'unitat nacional, pot veure en l'Estatut una «desmembració». Un socialista, no.

Un socialista sap que el concepte de sobirania ha estat superat pel de coordinació internacional de principis i d'interessos.

Un socialista sap que el concepte de pàtria no és ja el que podia tenir un príncep de sang, ni un príncep d'alcova, o els malaurats «herois» de Cavite.

Un socialista sap que el concepte d'unitat no vol dir ja absorció, ni centralització, ni sometiment a un centre més o menys artificial, de parasitisme més o menys accentuat.

Un socialista sap que tots aquests conceptes, com tants d'altres que regulen i dirigeixen la vida dels homes i dels pobles, han sofert una revisió profunda justament sota la llum poderosa dels principis i del mètode socialistes.

I, també, un socialista sap que únicament una mentalitat imperialista ha d'oposar la unitat pàtria al principi d'autodeterminació, de veure un perill de desmembració en una redistribució de serveis i de facultats dins un clos estatal.

¿Què és, doncs, Largo Caballero?

Joan COMORERA (*La setmana política. Patriota sent per cent. «Justícia Social», 3a època, nº 45, 14-V-32, p. 2.)*

10. «Estatuto bien entendido».

Un a un, exceptuant els energúmens estil Royo Villanova, tots els diputats espanyols són amics de Catalunya i estan freturosos per a resoldre el «problema catalán».

Però, tots ells, menys uns pocs que avui es poden comptar amb els dits de la mà, volen resoldre'l sense posar en perill la «unidad de la patria», la «integridad de la nación española», sense minvar gens ni mica la «soberanía nacional».

Val a dir que, psicològicament i espiritual, estan en perfectes condicions de no resoldre res.

Oposen tòpics monàrquics a l'aspiració dinàmica dels nuclis més vius del redós ibèric. Oposen prejudicis

primaris als anhels d'emancipació individual i col·lectiva que ens arbora i ens empeny a no cedir en aquesta lluita que pensàvem hauria estat magnífica i va resultant ja mesquina, misèriosa, humiliant.

La «pàtria» en un món cada dia més relligat, és ja una cosa òrfena de contingut humà.

La integritat de la «pàtria» no la simbolitza ni un rei ni un Estat policial. Existeix i preexisteix per la voluntat dels que viuen en ella, i per la mútua convivència.

I la sobirania, ara que els Estats grans i petits signen convenis internacionals que són altres tantes retallades a les pròpies sobiranes, és un concepte buit i malastruc i adient sols en llavis cavernícoles.

(...)

L'Estatut no disminueix la «pàtria», no socava la integritat de la «pàtria», no mediatitza ni trenca la «sobirania nacional»; l'Estatut no és més que una reorganització tècnica, econòmica i política d'un Estat contemporani, demanada per uns ciutadans que han assimilat les idees i els sentiments del món, que no volen ja sofrir les facècies i les indignitats i les turpituds d'un Estat policial, paràsit, instrument i refugi d'un funcionarisme a tant per cent i eixorc.

Una cosa amenaça de mort d'Estatut: la concepció «colonial» que converteix les «províncies» riques en dot de fills de papà, ja es tracti d'un papà de levita o d'un papà de brusa.

Que a la fi de comptes en tot l'aldarull entorn l'Estatut no hi ha altra cosa que això: la defensa aferrissada de «situacions creades», del dret a ésser «funcionari» per designació libèrrima de la Divina Providència en aquesta Catalunya que ha comès el gravíssim delictes de crear riquesa i treballadors entusiastes.

(«Justícia Social», nº 45, 14-V-32, p. 1.)

11. Sobre l'Estatut d'Autonomia.

(...)

Pueden Maciá y compañía seguir tranquilos. Cataluña tendrá esta burla del Estatuto que ellos han elaborado. En premio a lo que han sabido callar, el cancerbero de la burguesía (*) les da este pedazo de carne para que lo disfruten. Si un día se sienten impotentes para contener el empuje del proletariado catalán que quiere obtener todo aquello a que tiene derecho, no deben temblar: el Estado central estará con ellos y pondrá a su disposición ametralladoras y bayonetas para que no sean arrollados. Lo ha dicho Azaña de un modo bien determinante en un discurso en el Parlamento. Si un día los «rabassaires» se sienten inclinados a hacerse la justicia que sus dirigentes de la *Esquerra* no les han hecho, el ejército y la guardia civil del Estado Central caerán sobre ellos con la aquiescencia de sus gobernantes catalanes, que para nada se acordarán de su condición de catalanes ante el peligro que correrá su condición de burgueses.

La libertad de Cataluña no puede obtenerla más que el proletariado catalán unido al del resto de España, en estrecha e indisoluble alianza con las masas campesinas.

Ni la *Esquerra* ni los Azañas por demagoga que haya sido su propaganda para engañarles mejor irán más allá de lo que han ido.

Azaña ha hablado, pero de su discurso de tres horas no quedan más que frases ampulosas y ningún ofrecimiento concreto. El trabajo de amputación de ese Estatuto, ya tan mísero de sí, iniciado por la Comisión, ahora van a continuarlo las Cortes.

Azaña ha hablado. Los fusiles de la fuerza pública hablan también con frecuencia aterradora. ¡La *Esquer-*

(*) Es refereix a Manuel Azaña. R.A.

ra está salvada! La alianza ha empezado a dar sus frutos.

Pero un día hablará también el proletariado, hablarán las masas campesinas, y ese día Cataluña tendrá su libertad, una libertad conquistada sin compromisos ni pactos vergonzosos y que nadie podrá arrebatárle.

Narcís MOLINS I FABREGA («El Soviet»,
nº 6, 2-VI-32, p. 1.)

12. La cuestión de Cataluña en las cortes. Otra vez cruje la nave.

El problema de Cataluña no podía ser una excepción entre los que tenía planteados el régimen republicano. Estaba sentenciado al mismo destino que la cuestión religiosa, que la cuestión agraria, y, como todos los problemas que tenía planteados el nuevo régimen, tenía que evaporarse después de un forcejeo parlamentario más o menos laborioso.

Actualmente, estamos presenciando, en medio de una enorme tempestad parlamentaria, como el problema de Cataluña — reducido ya a la simple concesión de un estatuto autonómico y no un pacto con un pueblo a quien se le reconocen sus derechos como tal, su libertad completa, su personalidad íntegra — se evapora y desaparece desde el momento en que los catalanes cedieron las posiciones adquiridas cuando el cambio de régimen y dejaron la solución del problema a una deliberación parlamentaria, se cegaba la posibilidad de obtener alguna conquista importante. Lo único que pedía el pacto de San Sebastián, ese estúpido fetiche, era que el problema llegase a las Cortes y que no se tomase otra actitud que la que las Cortes tomaran. Con ello había bastante para dejar la cuestión reducida a nada.

Antes de llegar el Estatuto a las Cortes, ya el problema estaba escamoteado, pues nadie que lo conozca un poco de cerca y observe los antagonismos que provoca puede suponer que el problema queda resuelto o siquiera en camino de resolverse, con la concesión de un estatuto autonómico. Pero, además, en las Cortes se había ido elaborando toda una red constitucional, en la cual había de quedar preso el Estatuto. Decimos, pues, que la cuestión catalana, burlada desde el momento en que se la reducía a un problema autonómico, quedó completamente muerta tan pronto se aprobó una constitución dirigida en gran parte contra él. Los delegados del reino no han tenido más que apoyarse en texto constitucional para bajarle los humos y recortarle las esquinas al Estatuto. Antes de entrar a discutirlo en detalle el Estatuto está ya suficientemente esquilado.

La mejor prueba de la afirmación anterior — si hay alguien que lo dude, que debe haber — es observar a quienes está encomendada la defensa del Estatuto en las Cortes. La minoría catalana no existe, y hasta puede decirse que no tiene parte en este pleito. Los diputados catalanes se limitan a llorar de dolor o de alegría, según hable Maura o Azaña. Por una serie de azares parlamentarios son una fuerza decisiva en la defensa del Estatuto los socialistas, sus más encarnizados enemigos, que se ven forzados a ello a causa de otros antagonismos que tienen con los demás grupos de las Cortes, pero que en la cuestión catalana coinciden con Maura o con Lerroux. Debido a los antagonismos parlamentarios tienen que hacer de impugnadores y defensores del Estatuto fuerzas que en conjunto le son encarnizadamente adversas. No se necesita ser un lince, basta sólo con no ser como la desdichada minoría catalana, para imaginarse lo que puede salir de ahí.

Bajo la forma de un llamamiento a la concordia

de todos los grupos e invocando la necesidad de que el Estatuto salga aprobado por una gran mayoría, «cediendo todos un poco», se pulverizará la cuestión al discutir el articulado. Este era el contenido del primer discurso de Azaña, en el cual ocupaban un lugar importante los halagos a Lerroux y los llamamientos a la concordia. En los discursos posteriores de Azaña, a pesar de la bravuconería y agresividad aparente, el llamamiento a la concordia subsiste y deja todo el curso de la discusión para hacer concesiones.

Y lo importante es que con la cuestión catalana, como con todos los problemas de la revolución, crujen las Cortes y amenazan romperse. Si en las Cortes no se consigue dejar la cuestión de las responsabilidades reducidas a la más cínica impunidad, la reforma agraria reducida a ese provocativo mamotreto que se está discutiendo y las reivindicaciones de Cataluña reducidas a cero; si no se consigue eso, las Cortes se rompen. El papel de lo que en las Cortes se llaman izquierdas es claudicar. De esta regla no se libra ni el bravucón Azaña; su último discurso era toda una retirada efectuada con serenidad. Pero si por cualquier motivo, por presión externa, o por amor propio, simplemente, la claudicación no llega hasta el extremo que desea Lerroux, se caerá el gobierno y se irá, si no aparece otro arreglo, a la disolución de las Cortes. Es decir, que la reacción republicana está dispuesta a triunfar completamente y no le importará tener que dar un golpe de Estado a la derecha. Un gobierno de Lerroux en este momento sería un verdadero golpe de Estado. Ello no hace más que demostrar la incompatibilidad de las Cortes con las exigencias mínimas de la revolución. Una victoria de la revolución, por pequeña que sea, traerá la caída de las Cortes por añadidura y por iniciativa de las derechas. Si hasta ahora esto no ha sucedido es porque la revolución no ha hecho más que claudicar. No puede haber combate

si uno de los enemigos se entrega. Entrar, pues, a la defensa de los derechos de Cataluña equivale a entrar en una batalla que ha de superar toda la armadura de la República. A esta batalla hay que ir inmediatamente si se quiere vencer.

L. FERSEN («El Soviet», nº 7, 9-VI-32, p. 1.)

13. Una reacción inmunda.

Al solo anuncio de que se iba a discutir el Estatuto de Cataluña, todos los representantes del más podrido patriotismo alzaron frenéticamente sus banderas. Sólo por esto se puede juzgar cuál es la verdadera naturaleza del centralismo español. Los más asquerosos representantes de la vieja política, la prensa y los hombres tradicionalmente más ligados a la monarquía —los Maura, los Albas, los Melquíades, «El Imparcial», «El Debate», el «A B C»...—, ocupan los puestos de avanzada en la defensa de lo que llaman «unidad de la patria». Los inclinados a la conciliación —sin que ello quiera decir que hayan de resolver nada, ni que nada hayan de conciliar —son los liberales tipo Azaña. Nadie que se tenga por revolucionario, por medianamente decente, estamos por decir, necesitará saber más para que se le abran los ojos. Porque no hay que creer que esta delimitación es de ahora, que son —como se dice— «los enemigos de la República» que toman como pretexto el Estatuto de Cataluña para hacer agitación contra el régimen. No; siempre ha sucedido lo mismo desde que la cuestión catalana existe. Los que más patrióticamente rebuznan contra el Estatuto de Cataluña son los que han rebuznado siempre: el clericalismo españolista, los terratenientes y toda la canalla social que vino a salvar el nuevo régimen. Es la vieja sociedad monárquica, la sociedad

que tiene que destruir el proletariado, la que vino a cobijarse en la forma republicana, quien grita y se defiende. Nadie, por lo mismo, está más obligado que el proletariado, como única clase libertadora de la humanidad, a tomar una posición clara y firme en la cuestión esta. El proletariado está obligado a tomar parte en este pleito y a no seguir haciendo —como ha sucedido hasta ahora— el juego a la política de la reacción.

El papel de Lerroux siempre ha sido apoyarse en la clase obrera para combatir el movimiento catalán. Cuando los caciques de la monarquía se asustaban de las proporciones que adquiriría el movimiento catalán, le abrían la válvula a la clase obrera y automáticamente la neutralizaban. Y todavía hoy, que han cambiado tanto las condiciones, se sigue explotando la tendencia internacionalista de la clase obrera, para contener en pie toda la podredumbre del régimen monárquico. La prensa sindicalista, aunque su odio al socialismo la inclina un poco hacia el movimiento catalán, no se atreve, sin embargo, a pronunciarse, pues teme, por lo visto, que se la pueda acusar de traicionar el internacionalismo. Los socialistas, siempre los primeros en la defensa del orden constituido por las clases explotadoras, sabotean las reivindicaciones del pueblo catalán en nombre del internacionalismo. Somos partidarios de federarnos internacionalmente —dice Fabra Rivas—, pero no de separar lo que está unido. Los vendidos a la clase enemiga, los limpiabotas de la burguesía, que para nada se acordaron del internacionalismo cuando tenían la obligación de hacerlo, que en la guerra europea fueron los primeros en ponerse al lado de sus burguesías respectivas para «defender la patria», para obligar por la propaganda y el terror a millones de obreros a matarse unos a otros, se acuerdan ahora del internacionalismo proletario, se acuerdan del internacionalismo cuando se trata de defender «la

integridad del Estado» monárquico y las posiciones que en él han adquirido para actuar de rompehuelgas con su legislación social. Primero fue Lerroux, el más repugnante de los demagogos, quien vino utilizando a los obreros para defender el orden monárquico. Ahora son los herederos de la monarquía, después de haber identificado con ella en intereses y de haberse enchufado en un Estado que han dejado intacto, quienes preparan la misma maniobra.

¿Pero es que acaso tiene algo que ver el internacionalismo proletario en la actual unidad de nuestro país? ¿Se puede creer ni un solo instante que sea un paso hacia el internacionalismo la «unidad de la patria» esa que defienden los políticos marrulleros y criminales y la aristocracia española? No; la solidaridad de clase de todo el proletariado no tiene nada que ver con eso. Nuestra política revolucionaria no tiene ni un punto de contacto con la de los históricos explotadores del pueblo. Cuando algún pueblo explotado, cuando algún grupo étnico o minoría nacional ahogada quiere hacer valer sus derechos, la clase obrera no sólo debe apoyarlo, sino que en rigor es la única clase que puede prestarle un apoyo eficaz y dar completa satisfacción a sus demandas. Si una minoría nacional opta incluso por la separación completa, nosotros accederíamos a ella sin vacilar y a sabiendas, además, de que al proceder así el proletariado no traiciona sus intereses de clase. Mientras dure el régimen capitalista tan explotado estará el proletariado viviendo en distintos Estados o bajo un solo Estado burgués. Y nos parece inútil decir que una vez hecha la revolución proletaria —los socialistas pueden tener esto por seguro— los pueblos libres se unirán.

No le pasa nada al internacionalismo porque Cataluña se quede o se separe, porque sea el régimen de España unitario o federal. Solos los socialistas pueden salvarse de esta clase de argucias para cumplir

la misión que se les ha mandado que cumplan: dejar las cosas tal como se las entregó la monarquía. Los socialistas están, además, muy particularmente interesados en obstruir las demandas del pueblo catalán, pues de ser éstas satisfechas perderían la probabilidad de ejercer control alguno sobre el sector más numeroso e importante del proletariado. El control que a través de los organismos del Estado burgués vienen ejerciendo sobre la clase obrera de todo el país les quedaría notablemente reducido. A fuerza de caminar siempre juntos, los intereses de los socialistas son en todo momento los del orden constituido.

La clase obrera tiene que romper definitivamente con la actitud que venía sosteniendo en la cuestión de Cataluña y no confundir su bandera revolucionaria con la de las turbas patriotas. En este sentido ya empieza a notarse algún avance. El Sindicato Unico de Burgos (centro de operaciones de la canalla patriota) ha sentido la necesidad de delimitarse y declararse completamente ajeno a las campañas de los energúmenos que allí se reúnen en asambleas. Pero de todos modos no basta con esto. La clase obrera no puede declararse neutral en un pleito que sólo ella puede resolver. Hay, además, situaciones que no soportan la neutralidad y en las cuales el que calla otorga. El proletariado ha de ponerse a la cabeza en la lucha por el derecho de Cataluña a disponer de sí misma con entera libertad. Hemos de difundir este derecho como primera condición y como único legítimo. Para lo mismo que cuando exigimos democracia interna en el Sindicato o en la organización, no lo hacemos para quedarnos en eso simplemente, sino para respetar los acuerdos de la mayoría y exponer libremente nuestros puntos de vista, hemos de luchar también, en el caso de Cataluña, contra el chovinismo catalán o — catalanero, mejor dicho —, de combatir el separatismo, de defender la conveniencia de la unidad sobre una base

federativa, pero partiendo previamente del derecho del pueblo catalán a la autodeterminación.

Es ésta la actitud que ha de adoptar resueltamente el proletariado, como vanguardia que es de las clases y de los pueblos oprimidos. Con ello no nos aliamos a ningún chovinismo nacional, sino que, al contrario, separamos al proletariado de la burguesía españolista dispuesta a mantener su hegemonía en la cuestión de las nacionalidades, y de la burguesía catalana, que en todo momento claudica y traiciona las exigencias de Cataluña. Este problema, quierase o no, es de los más importantes de la revolución española. A pesar de las tempestades que provoca, hay quien no quiere reconocerlo así. El problema viene siendo, sin embargo, uno de los más importantes de la política de nuestro país en todo lo que va de siglo. Hay quien dice que es un problema artificial y que en realidad no existe. Y los que esto dicen son capaces de romperle la cabeza a golpes al que sostenga lo contrario. El proletariado no tiene nada que ver con este histerismo patriota. No haría el proletariado lo que la claudicante minoría catalana de las Cortes, que no hace más que dar traspiés. No encargarían al adversario la solución del problema ni cedería ninguna de las posiciones conquistadas cuando el cambio de régimen, sino que manteniéndolas con firmeza le obligaría a rendirse, porque no le quedaría más remedio que rendirse ante los hechos consumados.

L. FERSEN («El Soviet», nº 5, 26-V-32, p. 4.)

14. Sobre les limitacions de l'Estatut aprovat.

Com que de moment el mal no té remei, hem d'envisatjar la situació amb un esforç magnànim

considerant que —si el catalanisme sap superar-se com cal— la cosa no ofereix, avui per avui, massa gravetat i que faríem una mala obra si no volguéssim reconèixer el pas de gegant fet en el camí de les nostres reivindicacions. Bastará un senzill exemple per a demostrar la raó d'aquesta tesi: Ni la Constitució ni l'Estatut no reconeixen avui a Catalunya el dret de federar-se amb les regions germanes: València i Mallorca. Certament, des del camp dels principis, això és d'un antiliberalisme revoltant. Pràcticament, en canvi, no té cap importància: encara que el dret hi fos reconegut, ens manca avui als tres pobles catalans la capacitat necessària per a poder-lo fer efectiu. El mateix passa amb totes les altres llibertats que no ens han estat encara reconegudes. No és la romàntica declaració d'uns drets il·lusoris el que realment importa, sinó l'assoliment de la plena capacitat per a exercir-los. Quan la poncella és prou madura, esclata sola, sense necessitar permís de ningú. Quan la capacitat hi sigui, el reconeixement vindrà de més a més, d'una manera automàtica, igual pel que fa als nostres drets col·lectius que als nostres drets individuals. Tenim feina tallada per dies, heus ací el que ens interessa. A mesura que l'anem enllestit, si la sabem fer com cal —i en sabrem—, se'ns aniran obrint fatalment tots els camins necessaris. Tot depèn del fet que, des d'un pla de realitat, sapiguem posar-nos des d'ara a la feina com si anéssim a l'edificació de la nostra autonomia integral. Es la nostra obra d'avui allò que haurà de decidir-ho tot. Caminar és el que importa. Les llibertats complementàries que demà ens calguin ens seran donades per afegidura. Basti'ns ara de saber que, segons la paraula de Jaurès, els nostres drets no poden prescriure mai i que, si el nostre poble segueix una evolució progressiva, no s'aturarà en el camí de les seves reivindicacions fins que sigui assolida la plenitud dels seus ideals, puix fins aleshores no podrà Catalunya servir plenament, amb íntegra dignitat, els

interessos de la República i els més alts interessos humans.

Rafael CAMPALANS: *Política vol dir Pedagogia*, pp. 19-20.

15. Davant la solució estatutària donada pel Parlament espanyol a l'ensenyament.

FRONT remarca: Que la solució donada pel Parlament espanyol a la qüestió de l'ensenyament és una befa per a Catalunya que els seus diputats no podien tolerar.

(«Front», nº 5, 6-VIII-32, p. 8.)

16. L'aprovació de l'Estatut pel Parlament espanyol.

El Parlament espanyol ha aprovat l'Estatut de Catalunya. Els diputats de dreta i d'esquerra l'han signat. L'Estatut diu que Catalunya no és una nació. Es una regió d'Espanya. La burgesia catalana ha entregat al Govern central el pervindre del poble català. Serà Madrid que continuarà fent la llei. L'Estatut no és pas la llibertat de Catalunya. Unicament la classe obrera triomfant reconeixerà el dret de Catalunya i de tots els pobles d'Ibèria a forjar llur vida i llurs destins.

(«L'Espurna», Girona, nº 10, 15-IX-32, p. 4.)

17. Las Constituyentes Catalanas.

En las próximas Constituyentes Catalanas los diputados del Bloque Obrero y Campesino van a erigirse en acusadores de todos los partidos políticos catalanes, «E.R. de C.» en primer término. Toda su

actuación en la Generalidad, en el Municipio barcelonés y otros, todas las traiciones perpetradas en el Parlamento del Estado imperialista español, formarán el acta de acusación que el Bloque Obrero y Campesino ofrecerá al pueblo para que éste, en su día, haga justicia.

Desde el Parlamento catalán, los representantes auténticos del proletariado se encararán con los hombres de la E.R. especialmente —puesto que ellos tienen la responsabilidad de gobierno en Cataluña y forman el grupo más numeroso dentro de la minoría catalana— y les dirán:

¿Qué habéis hecho del Estatuto que hicisteis votar al pueblo que os nombró sus defensores? Este pingajo que nos habéis traído de Madrid es el baldón de vuestra traición, no el pliego de proposiciones que Cataluña votó el 2 de agosto por si los representantes del imperialismo español querían aceptarlas. Vosotros, burgueses que habéis traicionado a Cataluña, no estabais facultados para aceptar ninguna reforma ni disminución del programa mínimo que para Cataluña era el Estatuto. Os habéis vendido. Habéis pisoteado la voluntad del pueblo catalán, que no acepta vuestra obra miserable. No aceptamos la carta otorgada que nos habéis traído de las Constituyentes del Estado que esclaviza a Cataluña. No aceptamos tampoco la Constitución que allí por vosotros y ante vosotros habéis votado. *España no es un Estado integral*. Cataluña no es España. Cuando vosotros votasteis este artículo negabais, ya, la nacionalidad catalana. Hacíais la primera traición a Cataluña.

Nosotros, representantes del pueblo trabajador y explotado de las ciudades y del campo —dirán los diputados del B.O.C.—, no podemos tener otra norma en esta Cámara Constituyente que la voluntad del pueblo. Este la expresó en el plebiscito del 2 de agosto y es hasta que no se celebre otro su voluntad suprema.

Tanto la Generalidad, que con vuestra labor habéis envilecido, como las Cortes Constituyentes de traición en las que os habéis vendido, no tienen autoridad para ponerse por montera la voluntad del pueblo catalán.

Nosotros no aceptamos la Constitución del Estado imperialista español. Cataluña no puede aceptar vuestra traición. Declaramos solemnemente que los tribunales, las leyes, la policía, el ejército, etc., del Estado español en Cataluña forman el gran ejército de ocupación de un imperialismo extranjero que nos acogota y contra el cual, en legítima defensa, todas las armas son buenas.

Os acusamos a vosotros, diputados, que en las Cortes del país opresor no habéis sabido cumplir vuestra misión, la que el pueblo os encomendó. No teníais para nada que inmiscuiros en «su» Constitución. Habíais solamente de decir con el Estatuto en la mano: «Esta es la voluntad de Cataluña. Aceptadla tal cual es si queréis vivir con ella. Rechazadla si no os place. Pero no la discutáis. No estamos facultados para hacer ninguna transición. Conocéis ya su voluntad y no podemos admitir, por dignidad, ni discusiones ni regateos. Estudiadla y en todo caso haced una contraproposición que Cataluña entonces deliberará y decidirá».

Pero esta actitud de dignidad, señores diputados, está en contradicción con vuestra manera de proceder. Os habéis rebajado, aceptando discusión sobre todo, claudicando miserablemente.

Durante la vergonzosa discusión del Estatuto, engañabais continuamente al pueblo catalán diciéndole que todo marchaba bien y que Royo Villanova hacía el ridículo. ¡Embusteros! Comparad solamente el texto del Estatuto plebiscitado, las enmiendas de Royo Villanova y el texto acordado y se verá quién ha ganado la partida.

Vosotros mismos habéis dicho que la lengua es el alma de los pueblos y en lugar de hacer aceptar como oficial la lengua catalana en todos los servicios del

Estado han relegado a que sólo sea cooficial dentro de Cataluña. Un burócrata, un sargento o un generalote del ejército de ocupación pueden exigir que las comunicaciones de la Generalidad les sean redactadas en castellano... Esta es vuestra obra.

La policía española, cuando lo juzgue conveniente, podrá intervenir en las represiones contra el proletariado. Lo aceptasteis mansamente. ¿Cómo podíais hacer otra cosa si, sin esperar que el Parlamento catalán aceptara la Constitución española, ya admitíais que aquí actuasen las instituciones armadas del Estado opresor y votabais la deportación de obreros catalanes, según lo legislado en una ley draconiana del Estado español?

Salisteis diputados engañando a la clase obrera y después con vuestros votos habéis autorizado al gobierno capitalista a desencadenar la represión contra ella. Habéis votado por tres veces aumento de guardia civil y de asalto. Cantidades para perfeccionar su armamento. La vergüenza de deportaciones en masa, sin formación de causa... Habéis ayudado a la represión contra la C.N.T. y el B.O.C. Pero aguardad, que a no tardar seremos vuestros enterradores...

••

Y, uno a uno, los diputados del B.O.C. irán lanzando a la vindicta pública los hombres que con sus actos se han ganado el odio del pueblo catalán. Todas sus infamias, tropelías, traiciones, negocios turbios, irán saliendo a la luz pública de lo alto del Parlamento catalán. Y desde allí, por todo ello, la minoría del B.O.C. propondrá un voto de censura a Maciá, que lo ha consentido y sancionado todo, contra los consejeros, diputados al Parlamento español que en contubernio con el Estado opresor y la burguesía panespañola han tratado a Cataluña como a una cenicienta. Propondrá que Cataluña rechace la Constitución española por

extranjera y la proclamación de la República catalana, al propio tiempo que expresarán su fraternal camaradería con los trabajadores de todas las nacionalidades ibéricas.

Los diputados del B.O.C. trocarán el Parlamento Constituyente de Cataluña en la primera barrera de la futura Unión de Repúblicas Socialistas de Iberia.

Pere CASTELLS («La Batalla», nº 109, 8-IX-32, p. 4.)

18. Las futuras Constituyentes de Cataluña.

Dícese que se ha fijado la fecha del 20 de noviembre para celebrar las elecciones a la Generalidad.

Dentro del marco estrecho y reducidísimo de libertades consignadas en el «Estatuto otorgado» a Cataluña por las Cortes del Estado imperialista panespañol, va a elegirse una sombra del Parlamento Constituyente. Nosotros, comunistas, no podemos reaccionar ante el hecho vergonzoso del «Estatuto de claudicación» aceptado por todos los partidos del catalanismo burgués como una posibilidad de concordia con el Estado opresor, a la manera negativa de los camaradas anarquistas, considerando el Estatuto como un pleito entre dos burguesías, y del cual la clase obrera debe permanecer al margen.

No. Debemos acercarnos a los problemas y abordarlos de frente. Afrontarlos cara a cara y no soslayarlos y darles la espalda cómodamente, en nombre de un revolucionarismo palabrero.

La próxima campaña electoral ha de ser motivo por parte nuestra de una intensa propaganda y agitación revolucionaria. Debe servirnos para avivar la llama de la revolución democrática, ahogada casi por los gobernantes. Nuestro programa en las próximas elecciones, nuestras consignas centrales, han de llegar al

corazón mismo de las masas explotadas de la ciudad y del campo. Vamos a recoger los anhelos fervientes de las multitudes obreras defraudadas por los partidos de la pequeña burguesía radical y convertir sus aspiraciones revolucionarias —pan, tierra, libertad, trabajo, libertad sindical, libertad nacional, Generalidad obrera— en los puntos vitales de nuestra bandera de combate, base de nuestro programa electoral.

«Bloque Obrero y Campesino» y proletariado industrial y campesinado han de fundirse en una sola y misma cosa en la próxima batalla. La clase obrera está empeñada en un combate a muerte con las fuerzas de la reacción que se presentan en ejércitos separados para mejor engañar a la masa trabajadora. Del resultado de la próxima lucha electoral en Cataluña depende la suerte del movimiento obrero, no sólo en Cataluña, sino en España toda.

Barcelona, Cataluña, centro vital del Estado español, se ha proyectado sobre España, marcándole la política que había de seguir desde 1898, cuando la pérdida de las últimas tierras del imperio colonial americano. Es de Barcelona que sale el partido Radical; de Barcelona que sale la C.N.T. a influenciar el movimiento obrero español; de Barcelona que sale el partido Socialista; de Barcelona que surge el movimiento de las Juntas de Defensa; es en Barcelona que tiene lugar la Asamblea de Parlamentarios; es en Barcelona que da el golpe de Estado Primo de Rivera, y es, finalmente, en Barcelona donde primero se proclama la República.

De Barcelona, de Cataluña, tiene, pues, que salir la gran fuerza impulsora del proletariado revolucionario organizado políticamente dentro de su propio partido de clase. El Bloque Obrero y Campesino, orientado por la Federación Comunista Ibérica, tiene el deber histórico de convertirse en el guía de la revolución de los pueblos hispanos, ganando, en nombre del proletariado, la primera gran batalla en Cataluña. El gobierno

de la Generalidad ha de pasar a manos de los obreros y campesinos. La Cataluña roja se extenderá después, como torrente de lava encendida, a abrasar con el fuego de la revolución los pechos de los obreros y campesinos de las dos Castillas, de Aragón, de Galicia, de Andalucía, de Extremadura, de Murcia, de Asturias, de Navarra de Vasconia, de Valencia.

A nosotros, proletariado de Cataluña, nos toca la gran misión de encender la tea de la revolución, para alumbrar con ella el resto de la península. Tenemos que ganar la batalla a la burguesía en las próximas elecciones. Vamos a convertir la Generalidad en el foco iniciador de la guerra civil en Cataluña y de la revolución social por todas las tierras dominadas por el Estado español. El gobierno de Cataluña, en manos del proletariado y de los campesinos, será la gran hoguera refulgente que llamará al combate a las masas agrarias de Andalucía y Castilla, a los obreros revolucionarios de las grandes industrias siderúrgicas bilbaínas, a los camaradas mineros de los montes asturianos, a todos los explotados que en tierras ibéricas gimen bajo el yugo del capitalismo y del feudalismo y esperan que suene el tambor llamando a la lucha.

El Bloque Obrero y Campesino se apresta con entusiasmo febril a la gran lucha. Bajo el cielo de Cataluña queremos arrancar la bandera catalana de la burguesía para poner en su sitio la bandera roja de la revolución social, la bandera del gran separatismo de clase. Del separatismo en todos los países capitalistas.

¡Vamos a negar la Constitución española desde el Parlamento catalán!

¡Vamos a proclamar la República Socialista de Cataluña!

¡Vamos a la lucha por la UNION DE REPUBLICAS SOCIALISTAS DE IBERIA!

Jordi ARQUER («La Batalla», nº 115, 20-X-32, p. 1.)

19. Ni parlamento libre ni autonomía. Cataluña, colonia del imperialismo español.

En el Parlamento catalán la estrella de Cambó brilla encima de los escaños de la mayoría. Su concepción política ha triunfado plenamente. La «Esquerra» ha ganado con el programa de la «Lliga». Con el Estatuto «otorgado», Cataluña queda más y mejor ligada al carro del imperialismo español. A lograr este fin han rivalizado la «Lliga» de Cambó y la «Esquerra» de Maciá. Los dos —hombres y partidos—, servidores en el fondo, si bien con fraseología diferente, de los intereses de la burguesía, hacen una política de clase contra los intereses de las clases explotadas: el proletariado y los campesinos pobres. Y, como éstos forman la mayoría del pueblo catalán, al ir contra ellos, van también, de hecho, contra Cataluña. Por esto, los comunistas decimos que el problema de la liberación nacional es un problema de clase, una de las consignas de la revolución social, que sólo la clase proletaria en el poder podrá dar solución.

**

Una mayoría imponente por el número de sus componentes está ligada íntimamente con una minoría que por los intereses económicos que representa es imprescindible en el régimen actual. Cuando la «Esquerra» quiera actuar, se encontrará con la valla de la «Lliga», que le detendrá los pasos; más aún, porque un sector del capitalismo catalán está dentro de la «Esquerra», y este sector es una avanzada de la «Lliga» dentro del partido de Maciá. Pedro Corominas, Suñol, España, Casanellas, etc., son gente que, quieranlo o no, su posición social les impele a actuar de acuerdo con los plutócratas de la «Lliga». Todo lo que digan contra ella es pura fraseología para salvar las apariencias ante el pueblo, y así engañarlo mejor.

La «Esquerra» es prisionera de la «Lliga». En la sociedad actual, lo que priva no es el número, sino la potencia económica. Y ésta la tiene la «Lliga». En este sentido —y téngase en cuenta que la política viene determinada por las fuerzas económicas—, Cambó tiene más peso específico que Maciá. De hecho, los líderes de la «Lliga» y de la «Esquerra» no son dos figuras antagónicas, sino más bien complementarias. La derecha y la izquierda de una misma clase social: la burguesía.

**

El Parlamento catalán, sin una oposición progresiva de la clase obrera —y los únicos que la hubieran podido ejercer eran los candidatos del B.O.C.—, será no más que una sola voz de dos tonalidades. Sin el acicate de una oposición verdad, derecha e izquierda burguesas entablarán un diálogo plácido sobre la manera de apretar más los tornillos al proletariado, de reforzar, bajo un lenguaje idealista, la sumisión de Cataluña al Estado español. Esta labor será disfrazada con grandes frases sobre la justicia y la libertad y la democracia, mientras Cambó y Maciá, los hombres de la «Lliga» y los ricachos dirigentes de la «Esquerra», que en el Parlamento, ante las exigencias del pueblo, se darán las manos en los consejos de administración de las empresas y en las gerencias de los Bancos, donde se repartirán los beneficios del presupuesto de la Generalidad.

**

El Parlamento catalán es un Parlamento de sumisión, no de autonomía. Como signo de esclavitud, el día de su inauguración, fue custodiado por el ejército de ocupación que España mantiene en Cataluña. Maciá vio el desfile del ejército invasor y recordó con alegría que había sido coronel de este ejército, y se debió sentir

satisfecho de ser su aliado, en calidad de presidente de la Generalidad, en la tarea de mantener la esclavitud del pueblo catalán.

Cataluña no es autónoma. Autonomía es una cierta libertad política, interior y exterior, como Irlanda, de la que no goza el pueblo catalán. No tiene Cataluña ni una amplia autonomía administrativa. La Generalidad, como órgano del Estado central, no tiene en este aspecto otra misión que hacer de agente de recaudación de los impuestos generales del Estado, a cambio de lo cual éste le da una comisión. Y nada más. En las principales fuentes tributarias, no puede la Generalidad meter mano, porque se las reserva exclusivamente el Estado español. A cambio de esto, el Estado —que no ha disminuido la aportación tributaria de Cataluña— deja a ésta completamente abandonada a sus propias fuerzas, para que la Generalidad se arregle como pueda. Mírense los presupuestos que se están aprobando y se verá que no hablamos en balde. El de Obras Públicas, por ejemplo, que es de pesetas 868.920.000, solo se destinan a Cataluña 39.658.000, cuando por su tributación y su población le corresponden —si se le asignara el mismo porcentaje que a las otras tierras— pesetas 105.139.000.

Estas son las cifras que demuestran que España, con la complicidad de la burguesía catalana, representada por Cambó y Maciá, trata a Cataluña como una colonia.

**

El Parlamento catalán no tiene otra misión que dar la sensación de que Cataluña está conforme en vivir dentro del Estado español. De aunar las fuerzas de la burguesía catalana con la española. Por esto se han cuidado muy mucho de que no fueran a esta Cámara, que cínicamente se llama Constituyente, representantes

auténticos del proletariado revolucionario, que hubieran denunciado desde su tribuna el verdadero carácter de estas Cortes coloniales.

Pero el Parlamento puede ser, durante un cierto tiempo, una válvula de escape, mas no un dique infranqueable a las aspiraciones de libertad de Cataluña y al movimiento obrero revolucionario.

Y estas dos grandes fuerzas que avanzan, a pesar de todo, estrechamente ligadas, y orientadas por el Bloque Obrero y Campesino, como partido dirigente de la revolución, arrasarán a este Parlamento de la cobardía y de la indignidad, la guarida de «Esquerra-Maciá» y de «Lliga-Cambó», e implantarán la Cataluña comunista, futura república de la Unión de Repúblicas Socialistas de Iberia.

Jordi ARQUER («La Batalla», nº 123,
15-XII-32, p. 4.)

20. Els militants d'Estat Català s'atancen al nostre Partit.

Entre els nuclis de militants d'Estat Català es comenta amb enorme interès la política del Partit Comunista de Catalunya sobre el problema de les nacionalitats i en repetides ocasions els seus debats demostren el corrent de simpatia pel nostre Partit, fins a l'extrem que els camarades més decidits afirmen que l'únic partit que lluita a fons per l'alliberament de Catalunya del jou de l'imperialisme espanyol, és el Partit Comunista de Catalunya.

Nosaltres hem de dir als camarades d'Estat Català que el Partit Comunista de Catalunya es disposa a la lluita per l'alliberament nacional i social de Catalunya precisament perquè recull totes les experiències de les lluites revolucionàries de tots els països sotmesos a l'imperialisme, a través de la Internacional Comunista,

i la línia nostra en aquest sentit està sotmesa al control dels obrers i camperols revolucionaris de tot el món. Vet ací perquè som l'únic partit que pot fins a la fi resoldre el problema nacional de Catalunya. (...)

Nosaltres, el Partit de la Revolució lluita per la llibertat de Catalunya a disposar dels seus destins com millor li convingui. (...) En la U.R.S.S. ja no hi ha pobles oprimits perquè cada nacionalitat té el lliure dret de separar-se de la Unió Soviètica quan li convingui. Es precisament lligant la lluita per l'alliberament nacional de tot Catalunya al conjunt de les forces revolucionàries de tot Espanya, amb la nostra concepció internacional del problema nacional, que encaixem els nostres objectius (...), el veritable camp de combat està en el nostre Partit, que a Espanya i al món enter duu la veritable lluita contra l'opressió i sotmissió dels pobles oprimits per l'imperialisme.

Ramon CASANELLES («Catalunya Roja»,
*Unitat de lluita. Els militants d'Estat
Català s'atancen al nostre Partit*, nº 7,
22-XII-32.)

21. Catalunya independent amb República socialista.

(...) home disciplinat, les meves paraules estan autoritzades per «Estat Català-Partit Proletari», organització a la qual pertanyo.

El nostre poble passa per una situació sumament difícil; el moviment que culminà en el 14 d'abril havia tingut la virtut de mobilitzar tot un poble, fent-li esperar moltes il·lusions; la monarquia espanyola fou vençuda, cal no perdre-ho de vista, en un període de crisi mundial produïda pel desgavell del règim capitalista; no foren solament les masses treballadores de

Catalunya les que, desitjant llur llibertat política, única forma d'aconseguir l'alliberació nacional, enderrocaren el règim, sinó que foren també els camperols espanyols i la petita burgesia que, no podent viure dintre del sistema feudal, s'aixecaren. El moviment prengué una força tal que, un règim que molts consideraven utòpic vèncer, s'ensorrà com un castell de cartes.

(...)

Ara bé: el moviment fou peninsular; però, amb una intuïció formidable, el poble català, malgrat ajudar a triomfar la revolució a Espanya, veié que aquesta no li podia solucionar els seus problemes, tota vegada que la seva estructura social (...) comportava fatalment que les lleis vingudes d'aquest país [Espanya] fossin més endarrerides que les que es podia donar cas de governar-se ell mateix.

No fou, doncs, una casualitat que es proclamés la República Catalana.

Avui, però, ens trobem que d'aquell vastíssim moviment que tantes il·lusions ens havia fet concebre no en queda res.

(...)

Cal fer la revolució; cal que el poble s'adoni que la crisi que estem travessant no es pot resoldre en el marc de l'Estat espanyol.

S'imposa, doncs, la llibertat absoluta de Catalunya.

Cal liquidar aquest Estatut espanyol, escarni nostre. Com aconseguir-ho?

Que totes aquelles forces que lluiten contra l'imperialisme que ens domina s'uneixin en un ample front de lluita: poble Basc, Gallec, Marroquí, camperols espanyols i Catalunya, conscients de la justesa de llurs aspiracions es disposin a conquerir el que de justícia els pertoca.

(...)

I com a garantia de triomf, un partit «Separatista Proletari» davant aquest moviment alliberador.

El món té plantejada la lluita entre capitalisme i socialisme.

Nosaltres diem: «Catalunya independent amb República socialista».

Jaume COMPTE («La Rambla», *Una enquesta de «La Rambla». El moviment Polític de Catalunya*, nº 185, 24-VII-33, pp. 1 i 3.)

22. Declaracions de Jaume Compte, dirigent del Partit Català Proletari, sobre l'Estatut.

Per a Estat Català Partit Proletari, per als separatistes obrers, no hi ha vacil·lació referent a la sort que correrà l'Estatut de Catalunya a les Corts que es formaran després de les eleccions del 3 de desembre a Espanya. Si dintre l'Estat burgès, el Govern del qual, controlant i fent un paper decisiu l'Esquerra Republicana de Catalunya, no resolgué el nostre plet, ¿què podem esperar del Govern que es formarà, on els enemics seculars del nostre poble tenen una absoluta majoria, i que aquesta s'ha aconseguit portant com a bandera la lluita contra el que representa les nostres llibertats? L'Estatut de Catalunya, que no resolia res, serà liquidat. De la valoració dels serveis traspassats i que, segons deien, mancava trobar unes petites dades per a efectuar-los, ja no se'n parlarà. És evident, però, que de la forma que s'ha implantat l'Estatut afavoreix principalment l'Estat espanyol, i que aquest, almenys el primer Govern que va a constituir-se, procurarà per tots els mitjans mantenir l'*statu quo* actual; així, doncs, la nostra resposta a la sort que correrà l'Estatut de Catalunya a les Corts que es formaran a Espanya és la que mentre durin aquelles Corts, que serà poc temps, es respectarà en poques modificacions el que s'ha fet, sense, però, concedir res més.

Estat Català Partit Proletari ha cregut sempre que, la llibertat de Catalunya, no la resoldria el Parlament espanyol, fos aquest republicà o monàrquic. El meu partit i jo som optimistes. La reacció triomfant no té encara format l'aparell capaç de dominar Catalunya i el proletariat peninsular. Per això delegarà Lerroux per formar Govern, mentre ells intentaran preparar-se per implantar llur dictadura. La sort de les llibertats de Catalunya, que l'Estatut no ha donat, està a les mans de la classe obrera i no del Parlament espanyol. Si els partits que es diuen obrers saben formar el front únic tal com ha fet la reacció, aquesta serà aixafada, i Catalunya i la classe obrera trobaran les seves llibertats.

(«La Rambla», nº 206, 27-XI-33, p. 3.)

IV

DAVANT EL CONFLICTE DE LA LLEI DE CONTRACTES DE CONREU: CAL PROCLAMAR LA REPUBLICA CATALANA

1. ¿Qué significa Lerroux en la política española?

Contrariamente a lo que una opinión superficial podría hacer creer don Alejandro Lerroux, caudillo demagógico antaño, encarnación viva de la reacción conservadora hoy, no es, a pesar de todas las apariencias, un simple tráfuga que, en el ocaso de una larga vida de combate, renuncia a su pasado y se refugia en posiciones más confortables. Lerroux, desde los inicios mismos de su carrera política, ha servido constante y sistemáticamente los intereses de la reacción.

Lerroux aparece en Barcelona a primeros de siglo. ¿Enviado por Moret, según se ha afirmado con insistencia? No podemos, naturalmente, apoyar esta afirmación en una prueba documental, que, en fin de cuentas, no tendría otra eficacia que demostrar la venalidad del caudillo radical. Lo que para nosotros tiene importancia es dejar establecido que si no fue directamente enviado por Moret, toda su actuación sirvió fielmente los intereses representados por éste.

Barcelona era en aquellos tiempos un hervidero. Las graves repercusiones que el desastre colonial había tenido en la economía catalana provocaban un poderoso movimiento de protesta, que hallaba su expresión en el regionalismo, contra la oligarquía centralista. Este movimiento, iniciado y acaudillado por la burguesía industrial y secundado por gran parte de la pequeña burguesía, era, indiscutiblemente, un factor progresivo frente a la España semifeudal.

Simultáneamente, el movimiento obrero, aunque influenciado todavía por una ideología primaria que fomenta el espíritu anarquista y el terrorismo individual, empieza a buscar un cauce más ancho en la organización y en la lucha colectiva. El proletariado, que sufre cruelmente las consecuencias del colapso económico determinado por la pérdida de las colonias, se agita, se organiza y combate. La memorable huelga general de 1902 marca el apogeo de ese período.

Lerroux consagra desde el primer momento todas sus aptitudes excepcionales de agitador a contrarrestar los efectos de esos dos movimientos divergentes, pero que tenían como denominador común su carácter progresivo y su cualidad de factores de disgregación de la España reaccionaria.

Por ello aparece ante las masas, no como el representante de la reacción, sino como un caudillo revolucionario, cuyos discursos encendidos y cuyos artículos demoledores deslumbran a la clase trabajadora y a considerables sectores de la pequeña burguesía. Con la bandera de la unidad española, opuesta al *separatismo* catalán, arrastra a todo el elemento parasitario del mecanismo oficial español: burocracia de las oficinas del Estado, ejército, etc.

La demagogia de Lerroux produce verdaderos estragos en las filas obreras. Lerroux se convierte en la personificación de todas las rebeldías, en el ídolo de las multitudes. (...)

La confusión sembrada por Lerroux entre las masas proletarias tuvo consecuencias nefastas para el movimiento obrero. Una gran parte de la clase trabajadora, alucinada por la demagogia lerrouxista, abandonó sus organizaciones para incorporarse a un movimiento republicano radical que prometía la revolución a plazo fijo.

Lerroux consigue, pues, en gran parte, dos de sus objetivos fundamentales, que eran los de la reacción: desviar a los trabajadores de su terreno de acción natural, el de la lucha de clases; oponer una opinión unitarista, centralista, al movimiento nacionalista catalán. La fraseología revolucionaria era la tapadera con que cubría su política real. Y esta política real, inspirada en el único propósito de servir los intereses de la reacción, ha sido siempre la misma. Lo único que ha variado, según las circunstancias, ha sido sus manifestaciones exteriores.

Cuando las masas obreras catalanas reaccionan y, curadas de su alucinación anterior, abandonan el caudillo, Lerroux pierde su fortaleza barcelonesa y procura orientarse hacia otros sectores. Pero las circunstancias son poco propicias y durante algunos años es una figura más o menos decorativa, sin ninguna fuerza real, que vive a expensas de su influencia de ayer. Pero, sean cuales sean las condiciones políticas del país, sigue siendo fiel a sí mismo, y cuando en septiembre de 1923 Primo de Rivera realiza su golpe de Estado, Lerroux saluda, desde Las Palmas, el acto del dictador como el primer paso hacia la regeneración de España.

La crisis de la Dictadura, que determina su caída y el nacimiento de un poderoso movimiento antidinástico, empuja nuevamente a Lerroux hacia el campo republicano. Aquí, antes y después de la proclamación de la República, actúa como el representante genuino de los intereses cuya defensa ha constituido el eje de toda su actuación.

Este período de la vida política de Lerroux es demasiado notorio para que sea preciso insistir en los detalles. Limitémonos a consignar que es alrededor de su figura que se han agrupado los elementos de la «vieja España», dispuestos a oponerse enérgicamente a la solución de todos los problemas fundamentales de la revolución democrática: cuestión agraria, relaciones con la Iglesia, autonomía de Cataluña, etc. En este aspecto, Lerroux sigue fiel a sí mismo. El Lerroux conservador de hoy es, sustancialmente, el mismo que el Lerroux demagogo de 1901 (...).

Pero concretamente, ¿qué representa actualmente don Alejandro Lerroux en la escena de la política española?

La reacción está fundamentalmente representada en la actualidad por dos fuerzas políticas: los agrarios y los *radicales*.

Revelaría estar poseído de una miopía incurable el que viera en esas dos fuerzas a factores antagónicos. Agrarios y radicales son los dos brazos de un mismo cuerpo: la contrarrevolución. No queremos decir con ello que representan exactamente a unas mismas clases sociales, sino que sus intereses y sus fines son históricamente comunes. Los agrarios son la expresión política descarada de la clase más reaccionaria, los terratenientes, y sus soportes tradicionales, la Iglesia y el ejército. Con ello queda dicho que aspiran a anular los tímidos avances de la revolución en las cuestiones agrarias, religiosa y catalana y en la legislación obrera, y a restaurar pura y simplemente el régimen monárquico.

Lerroux, como hemos visto, coincide fundamentalmente con el programa de los agrarios. (...)

Andreu NIN («Comunismo», nº 30, 11-XII-1933.)

2. El problema nacional i la llibertat social.

El problema nacional y las conquistas de los campesinos. Nuestro Partido no concedió la debida atención a este problema. Hay que ir a los campesinos, a los obreros, a las masas nacionalistas a decirles que su liberación nacional está ligada a la liberación de los obreros y campesinos de Galicia, Vascongadas y del resto de España. El problema nacional está ligado a la libertad social. El Estatuto no dió nada a las masas y la independencia de Cataluña es una ilusión; como antes, está sometida al imperialismo español.

Antoni SESE («Catalunya Roja», nº 41, 31-V-34.)

3. El feixisme i les llengues nacionals.

El feixisme italià persegueix l'idioma alemany al Tirol.

El feixisme italià persegueix l'idioma grec al Dodecanés.

El feixisme espanyol persegueix la llengua catalana.

El feixisme és incompatible amb el respecte a les nacionalitats.

(«L'Hora», nº 7, 9-VI-34, p. 2.)

4. Davant el conflicte, cal proclamar la República Catalana.

L'hora és greu. En aquests moments que es juguen els destins de la revolució, s'imposa un mot d'ordre: Audàcia, audàcia! Audàcia! Cal llançar-se a l'atac: cal proclamar la República Catalana.

La tàctica del Govern de Madrid és hàbil. No prendre cap resolució. Esperar. Que la tensió nerviosa baixi de to. A la vegada, preparar-se i procurar intrigar. Les multituds no aguanten gaires dies una tensió extraordinària. Després de la vibració intensa i les flames de l'apassionament, ve la fase de lassitud. ¿Espera el Govern Samper aquest moment per atacar?

En la guerra civil la defensiva va acompanyada de la derrota. Danton, Lenin i tots els grans revolucionaris ho han dit: Quan se presenta l'avinentsa, audàcia, audàcia, audàcia! Perdre temps és treballar a favor de l'enemic.

El Govern Samper espera tenir liquidada la formidable vaga dels camperols. S'ha esforçat per acabar la vaga dels metal·lúrgics de Madrid. Procura de resoldre altres conflictes arreu d'Espanya.

Cal tenir en compte que després d'unes vagues llargues els treballadors es troben esgotats i tarden un cert temps a reaccionar. Els grans conflictes s'han d'aprofitar com a factors preciosos de col·laboració. Un moviment revolucionari no es forja en un despatx a caprici d'un estrateg, sinó en la realitat viva del moment i amb les forces en presència.

D'una manera ràpida, s'haurien de prendre aquestes mesures:

Proclamació de la República Catalana, primer pas per a arribar a la Unió Ibèrica de Repúbliques Socialistes.

Lliurar la terra al qui la treballa. Això mobilitzaria tots els pagesos com a soldats de la Revolució i feriria de mort les forces reaccionàries i caciquistes al camp.

Implantar immediatament la setmana de 40 hores.

Dissoldre d'una manera fulminant els ordes religiosos i expropiació de llurs béns.

Expropiar els traïdors a Catalunya.

Aquestes mesures es radiarien als pobles ibèrics. Per mitjà de manifestos també es propagaria la tasca

feta. D'aquesta manera, els obrers i pagesos de fora de Catalunya veurien que la República Catalana seria la ferma defensora de llurs reivindicacions i, en lloc de combatre-la, lluitarien per defensar-la.

Prou d'indecisions. Es perd un temps preciós que aprofiten la reacció i el feixisme.

Audàcia, audàcia, audàcia!

(«L'Hora», nº 9, 23-IV-34, p. 1.)

5. Si hi ha declaració de l'estat de guerra...

*Catalunya ha de repetir la gesta de Macià proclamant la
REPUBLICA CATALANA*

Joaquim Maurín ha dit a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, la nit del dimarts:

Van tres anys i una mica més de República i ens trobem com qui diu defraudats. ¿Es que aquesta Constitució, que diuen que és la més pura d'Europa, fa possible en un règim burgès la llibertat de les nacionalitats i la de la classe treballadora? No! Primer, hi ha hagut la llei de defensa de la República. Després, les lleis d'excepció han fet que durant aquests tres anys la Constitució hagi tingut només un valor nominal.

♦♦

L'alliberació de la terra, l'alliberació nacional, l'alliberació de la classe treballadora, no han estat assolides, perquè els partits que han tingut tota la confiança del poble no han sabut fer valer aquesta confiança en el terreny de les concrecions pràctiques. L'Esquerra tenia tota la força i podia sostenir la República Catalana. El dia 14 d'abril no hi havia força possible, ni Guàrdia Civil, ni Policia, ni Exèrcit, que pogués posar-se enfront de la República Catalana.

♦♦

Tal com estaven disposades les forces, en presentar-se l'Estatut de Catalunya, era factible que aquest només hagués constatat d'un article. El mateix article que jo vaig proposar a la Joventut de «La Falç» en una conferència: «Article únic. *Catalunya, poble lliure, es governarà com li doni la gana.*» Això, que potser no semblarà gaire *jurídic*, que és una mica *rabassaire*, podia defensar-se perquè l'Esquerra tenia tota la força d'un poble que vol anorrear les forces que l'han oprimit durant segles. I hauríeu vist com Anguera de Sojo, que ara ha escrit tants i tants «considerandos» atacant la Llei de Contractes de Conreu, hauria trobat tres-cents seixanta-set articles extrets de la més pura legislació romana argumentant la juridicitat d'aquest article únic.

**

El més gran enemic de Catalunya al Parlament espanyol, mentre durà la discussió de l'Estatut, fou Azaña. Demagog, hàbil, sabé fer entrar en un laberint de comissions i sots-comissions, que eren un veritable galimatias, els textos de l'Estatut de Núria, que d'aquesta manera veié com dintre la màxima legalitat constitucional s'anava retallant el seu esperit i la seva lletra, ja prou migrats en si.

**

L'Esquerra ha presentat, ara, la llei de Contractes de Conreu. ¿Per què ha perdut aquests dos anys, si ara hi ha una majoria reaccionària al Parlament de Madrid? La llei hauria passat bé dos anys enrera.

No obstant això, es dona ara la paradoxa que aquesta espera pot servir la causa revolucionària. La Constitució és de tipus centralista, i sempre que les nacionalitats vulguin fer un pas endavant en el camí de llur alliberació toparan amb ella. Després de l'anul·lació de la llei de Termes Municipals, que és la

més revolucionària que s'ha promulgat a Espanya, ha vingut l'anul·lació de la llei de Contractes de Conreu, que, malgrat que Humbert Torres hagi dit que a la llarga és conservadora, de fet, per a nosaltres, és revolucionària, i això pot fer que les forces sotmeses es drecin i emprenguin el camí de l'alliberació definitiva.

**

La llei era com una carta de les tres organitzacions agràries de Catalunya, les quals, en dir que no acataven la sentència del Tribunal de Garanties, han fet constar que elles tirarien endavant en el camí de les reivindicacions camperoles. Ara, posat el plet en aquest terreny, l'Esquerra no té altra cosa a fer que seguir l'empenta de les masses camperoles i treballadores, que són les que de fet la integren.

**

Nosaltres, que critiquem l'Esquerra en les coses que creiem no encertades, hem de dir que l'Esquerra ha actuat bé aquesta nit al Parlament. Ha mantingut la Llei. I això és un pas. Però cal anar més enllà, puix que el problema té una importància històrica. I cal preguntar: ¿què passarà, ara que es trenca amb la Constitució espanyola i amb el més alt Tribunal de l'Estat espanyol? Catalunya ha sortit de la legalitat del 14 d'abril, i això en el camí de la Revolució ens porta molt lluny...

**

Aquesta nit ha arribat Cabanelles, que és bastant més perillós que Sanjurjo, i que de temps prepara una dictadura *republicana*. És probable que demà hi hagi estat de guerra. I això representaria, efectivament, una

declaració de guerra al poble de Catalunya i als treballadors de tota la península. Aquest és un greu problema per a l'Esquerra, i és també un moment transcendental en la història de Catalunya.

Els enemics de Catalunya no són enemics geogràfics, sinó enemics de classe. Els treballadors d'Espanya, avui, senten i pensen en català, perquè pensar en català, avui, és pensar en la Revolució i en la llibertat. Els enemics d'allà i els d'ací són els mateixos: explotadors del poble, explotadors dels obrers i dels camperols.

Però l'enemic més gran és dins Catalunya mateix. Vosaltres sabeu que hi ha dues Catalunyaes, dues pàtries: la Catalunya de Layret i Seguí, la Catalunya del 1909, la Catalunya del 14 d'abril, la Catalunya dels rabassaires i dels treballadors. I hi ha també la Catalunya de Cambó, la de Sant Isidre, la dels explotadors del nostre camp, la d'Abadal, que ha tingut el cinisme de presentar-se, *encara*, al Parlament.

Aquesta Catalunya reaccionària és el pitjor enemic i el primer que ha d'aixafar la Catalunya revolucionària.

Catalunya ha de pensar també en els aliats de fora. Aquests amics que pensen en català. Aquests obrers i pagesos. No sabem què pot passar demà. I, si hi ha declaració d'estat de guerra, *Catalunya no s'ha de conformar amb la ratificació de la Llei de Contractes*.

El primer pas ha d'ésser *repetir la gesta de Macià, proclamant la República catalana*.

Catalunya és avui l'exponent i l'exemple de les tres forces motrius de la Revolució. A Catalunya s'ha fet el front d'aquestes tres forces: l'alliberació nacional, l'alliberació pagesa i l'alliberació obrera. Per això, Catalunya és, avui, *el baluard de la Revolució a Espanya*.

Si Catalunya segueix el camí que la Revolució li marca, a tot Espanya els obrers i els pagesos, els aliats de Catalunya, cridaran amb nosaltres: *Visca la República Catalana!*

Perquè aquesta República Catalana serà el primer pas cap a la Unió de Repúbliques Socialistes d'Ibèria.

(«L'Hora», full extraordinari del dia 13 de juny del 1934.)

6. Hores decisives !

Vivim une hores de gran transcendència històrica. Les circumstàncies actuals són més favorables a una profunda revolució democràtica que el 14 d'abril, que els dies de la crema dels convents i que el 10 d'agost.

Les masses populars tenen una consciència política més clara, tenen una rica experiència de tres anys i han presenciat les grans lliçons d'Alemanya i Austria.

L'ofensiva de les forces reaccionàries era persistent. Aixafament de les organitzacions obreres, havers de clerecia, derogació de la llei de termes municipals,

atac a la llei de Contractes de Conreu, projecte de la pena de mort... Primer, oposició; després, col·laboració; al final, apoderar-se del Poder: aquesta era la trajectòria de Gil Robles. El Govern de Lerroux i Samper s'ha ofert a servir d'instrument a la reacció més negra.

L'avenç més reaccionari s'anava realitzant. Què cal fer? Les masses obreres i camperoles s'han adonat del perill d'una derrota esclafadora. La perspectiva del triomf del feixisme apareixia cada vegada més clara.

En lloc de caure en un escepticisme suïcida, han reaccionat d'una manera coratjosa. Vagues a Catalunya, Saragossa, València, Madrid i altres ciutats. Les masses socialistes han pressionat llurs líders i els han obligats a adoptar actituds més revolucionàries. Han lluitat amb heroisme contra el feixisme assassí. Estan disposades a barrar-li el pas sigui com sigui.

Les masses pageses i obreres influïdes per la petita burgesia han pressionat també els republicans d'esquerra i els han obligats a adoptar actituds més enèrgiques.

No s'accontenten amb paraules demagògiques. Volen fets i conductes clares. No estan per promences vagues.

Per això, davant el conflicte entre la Generalitat i el Govern de Madrid, volen que se segueixi un camí clar i dreturer, sense tortuositats ni enganys.

Què cal fer? S'imposa la proclamació de la República catalana. Una República que lliuri la terra al qui la treballa, que dissolgui i expropiï les congregacions religioses i que expropiï els catalans traïdors. Aquesta República ha d'ésser la garantia d'una profunda revolució democràtica a les terres d'Ibèria. Ha de contribuir a l'alliberament dels camperols de les altres nacionalitats ibèriques, a l'aixafament implacable de totes les forces feudals, a encaminar la Unió de Repúbliques Ibèriques per l'ample camí de la justícia social.

D'aquesta manera els treballadors de les altres terres d'Ibèria miraran amb simpatia, consideraran com un factor de progrés i de justícia la República Catalana.

Som en un tombant transcendental de la història. No consentim que aquestes possibilitats i aquestes esperances de les masses populars es malmetin. Que no es capituli com el 16 d'abril i durant la discussió de l'Estatut! Si les masses es desenganyaven, la reacció es manifestarà més forta i agressiva!

Visca la República catalana, factor de progrés i justícia social!

Visca la Unió de Repúbliques Ibèriques!

Visca la veritable revolució democràtica!

Víctor COLOMER («L'Hora», n° 8, 16-VI-34, p. 1.)

7. Els deures i perills del moment.

(...)

El proletariat i els camperols catalans que s'han assimilat aquella justa concepció de Lenin segons la qual és improcedent demanar la llibertat i la igualtat de la classe obrera sense demanar també la llibertat i la igualtat dels pobles no poden en nom de res ni de ningú posar una treva a la lluita de classes, i ara menys que mai, que a la llum de la realitat tothom ha vist que és la burgesia catalana, la patronal, els qui van contra Catalunya i s'alien per abatre el poble català amb les forces de la contrarevolució de l'imperialisme espanyol.

(...)

Jordi ARQUER («L'Hora», n° 8, 16-VI-34, p. 1.)

8. Catalunya i Espanya.

Després de l'actitud adoptada pel Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, d'una banda, i la del Govern de Madrid, de l'altra (a l'hora que escrivim aquestes ratlles no sabem encara quina resolució prendran les Corts d'Espanya), han quedat ben delimitats els camps, i els representants dels factors antagònics en lluita, dins l'àmbit de l'Estat espanyol, es troben ja cara a cara.

Per a nosaltres, col·locats en un terreny netament marxista i de lluita de classes, el panorama és molt clar, i la nostra missió en aquestes hores no ofereix cap mena de dubtes. Davant l'imperialisme espanyol, que semblava haver mort amb la caiguda de la monarquia i que rebrota amb més empena renovant amb més fúria els seus atacs contra la llibertat del nostre poble i contra les llibertats inherents a una democràcia, no ja socialista, sinó simplement burgesa, nosaltres no tenim dilema possible: ens hem de posar decididament enfront de les forces reaccionàries coalitzades d'Espanya i de Catalunya i hem de contribuir amb tot el nostre esforç perquè triomfi el sentit revolucionari en tota la línia.

Hem de fer el front per tal que Catalunya torni a posar-se al davant del moviment reivindicador que acabi d'una vegada amb el medievalisme que impera actualment a Espanya. Però Catalunya ha de fer el seu camí, el seu camí de llibertat i d'esquerrisme; i a Espanya les esquerres han de treballar també per llur banda, segures que nosaltres no els negarem el nostre ajut ni la nostra col·laboració; i si, malgrat tot, no els fos possible, a despit de llur bona voluntat, d'assolir llur propòsit, nosaltres no ens hem pas d'aturar en la nostra ruta. Nogensmenys, que no es desesperin, perquè a l'hora de fer el fet no els ha de mancar la nostra contribució a llur obra d'alliberament.

Tenim posada la nostra fe i la nostra confiança en els homes que avui formen el Govern de Catalunya, perquè tenim la seguretat que no defalliran i sabran complir el mandat que els ha donat el poble que els ha portats als llocs de responsabilitat —de responsabilitat revolucionària— en què es troben en aquestes hores de lluita. Però bé ens serà permès de fer-los avinent que situats com estem tots en un pla netament revolucionari i de rebel·lia, un dels factors principals que poden decidir l'èxit de la lluita és de no deixar-se arrabassar la iniciativa per l'adversari. Iniciativa, audàcia —audàcia serena, però— i confiança en el poble, que aquest sabrà estar a l'altura que demanen les circumstàncies presents, seran les que ens han de dur a tots a la victòria.

Pau CIRERA («Justícia Social», nº 154, 16-VI-34, p. 1.)

9. La U.S.C. davant la situació actual.

L'hora gràvida de responsabilitat que vivim no ens ha sorprès, a nosaltres, els homes de la Unió Socialista de Catalunya. L'havíem prevista i havíem obrat bo i esperant-la. I l'havíem anunciada. En el report del Comitè Executiu presentat al darrer Congrés dels dies 19 i 20 de maig, justificàrem, precisament, en l'espera de l'hora d'ara, la decisió de col·laborar al Govern de la Generalitat.

El problema de Catalunya a la Península Ibèrica, enfront del centralisme espanyol, ha tingut sempre una gravetat extraordinària des del punt de vista socialista. El poble català, distret i abassegat per la qüestió diferencial de la col·lectivitat catalana, no parava esment en l'altra qüestió més profunda i més humana de les reivindicacions de classe que és la base del Socialisme.

No ho van comprendre mai els socialistes de la resta d'Espanya i per això no van fer mai res de bo a Catalunya. Uns quants homes més comprensius van fundar la Unió Socialista de Catalunya, basada en la comprensió de l'existència d'aquella qüestió, i per això la U.S.C. ha pogut arrelar al nostre país. I és per això, encara, o sigui per la manca de comprensió, que els dirigents socialistes de més enllà de l'Ebre han posat entrebancs a la fusió total de les forces socialistes a Catalunya.

Des del punt de vista del Socialisme a Espanya la situació actual ha posat una vegada més la raó al costat de la U.S.C. «El Socialista» de Madrid, ara, ens reconeix tant aquesta raó, que ha publicat articles d'adhesió total a Catalunya i ha arribat al punt de fer constar que el Partit Socialista Obrer Espanyol ha reconegut en els seus Congressos el problema de les nacionalitats, o sigui el dret dels pobles a decidir de llur destí, o sigui el dret de Catalunya a governar-se ella mateixa. Ho hem de celebrar i només hem de pregar als companys del P.S.O.E. que siguin conseqüents amb els Congressos de llur Partit i que ho diguin als grupets que en nom d'ells sabotegen, a Catalunya, el dret dels catalans a la llibertat, o sigui que sabotegen l'essència del Socialisme, amb la qual cosa, d'altra banda, amputen unes possibilitats revolucionàries de primer ordre a la Península.

Se'ns ha titllat de catalanistes, i, en començar unes hores que és possible que siguin d'una veritable acció revolucionària, cal que deixem ben assentada la nostra posició. No som catalanistes.

Es possible que posem tot el nostre esforç i tot el nostre abrandament en una lluita per la independència total i absoluta de Catalunya. Però no som catalanistes. Contribuirem tant com podrem perquè sigui un fet la separació de Catalunya. Però no som catalanistes.

Mirem els fets cara a cara. La nacionalitat central de la Península Ibèrica, Castella més concretament, no pot ésser la directiva política de les nacionalitats ibèriques. El seu sistema de producció la fa ineficaç. El seu regnat fou condemnat a mort quan va acabar el predomini dels Governos absolutistes. I aviat o tard arribarà l'hora del compliment de la sentència. És possible que sigui ara. S'ha anat sostenint, però, la unitat forçada i fictícia de l'Estat espanyol gràcies a la inèrcia tràgica injectada en el poble per la misèria i la ignorància. Quan aquesta misèria i aquesta ignorància comencen a ésser atacades són atacats automàticament els perns que sostenen la unitat espanyola.

Madrid, centre artificial d'un Estat sostingut per l'atavisme imperialista, ciutat bastida capriciosament en un lloc qualsevol de la Meseta central, vol continuar essent una residència de luxe d'un país envilit per les monarquies que la van crear. Però el país és pobre i no pot mantenir luxes semblants. L'única raó que abona l'existència de Madrid al lloc on es troba, en plena plana estepària, sense unes viles o unes ciutats veïnes que la justifiquin o l'anuncin, és la situació geogràfica, al centre de la Península. Però aquesta raó no té cap valor. Podrien ésser capital dels pobles ibèrics Barcelona, Sevilla, Lisboa o qualsevol altra ciutat que tingui una situació justificada per una raó o altra, però Madrid no.

I en l'orgull de Madrid, que és la personificació de l'orgull de Castella, rau tot el problema de l'organització política espanyola, que ha d'ésser resolt, fatalment, mitjançant un desplaçament inevitable de la sobirania de l'Estat.

Tots els qui defensen la unitat espanyola centralitzada a Madrid són imperialistes i ho són tots el qui posen traves a la llibertat dels pobles d'Espanya. Tots, sigui quin sigui el partit a què pertanyin.

El problema català va tenir un inici de solució

amb la concessió de l'Estatut. Però l'imperialisme de l'estepa ha ressorgit i, com que ho ha fet atacant la dignitat d'un poble que es redreça, i com que ho ha fet en ocasió d'una Llei votada pel Parlament de Catalunya, en la qual llei hi ha un bri de justícia contra els abusos dels privilegiats, els socialistes catalans ens posem al costat dels qui han sentit llur dignitat ferida i al costat sobretot de les víctimes d'uns privilegis que l'imperialisme central vol protegir, i cridem ben fort: Presents.

R. FOLCH I CAPDEVILA («Justícia Social»,
nº 154, 16-VI-34, p. 1.)

10. La lucha por las reivindicaciones de los trabajadores es la lucha por la liberación nacional y social de Cataluña.

El ataque del imperialismo español contra las libertades de las masas populares, contra las aspiraciones de las masas campesinas trabajadoras, ha levantado una tempestad de odio y de revuelta, agudizando la lucha del movimiento de liberación nacional del pueblo catalán. Pero así como se pretende ahogar la lucha de los rabassaires y demás cultivadores por la posesión íntegra de la tierra y de la cosecha por medio de las «reformas» de la ley de contratos, de la misma manera los elementos representantes de la burguesía y grandes propietarios de la tierra y sus agentes quieren desviar la lucha por la liberación nacional del pueblo catalán pretendiendo reducir la batalla actual a una cuestión de competencia entre el organismo legislativo de la burguesía y terratenientes catalanes y el del imperialismo español.

Para nosotros lo importante es lo que piensan las masas de Cataluña en el período actual, sus aspira-

ciones y necesidades. Y si analizamos lo que hay en el fondo de estas masas veremos que para ellas la cuestión de la libertad de Cataluña no es una fórmula sin ningún contenido, sino que, por el contrario, dentro de ella están comprendidas todas sus reivindicaciones.

Cuando los rabassaires y demás campesinos luchan por la liberación nacional de Cataluña del yugo del imperialismo español, no lo hacen por el simple capricho de querer ser gobernados por hombres de raza y lengua catalana. Para ellos liberación de Cataluña significa liberación de la rabassa morta y toda clase de contratos, posesión integral de la tierra y de la cosecha, anulación de los impuestos y otras reivindicaciones que les han de liberar del hambre y de la miseria que actualmente sufren.

¿Qué hay en el fondo de esas masas obreras concentradas en el Parque de la Ciudadela el día de la ratificación de la ley de Contratos de Cultivo? ¿Cómo se manifestaban? ¡Dos gritos significativos se alzaban de la muchedumbre y se destacaban sobre todos los demás! ¡Muera la Lliga! ¡Muera el fascismo! Es decir, que los obreros de Barcelona identificaban la causa de la liberación nacional de Cataluña con la lucha contra la burguesía y el fascismo. ¡Muera la Lliga, que es la representación más genuina de los fabricantes de tejidos, de los patronos metalúrgicos, de todos los explotadores de Cataluña que realizan una ofensiva feroz contra los salarios y las condiciones de trabajo de los obreros! Y en el grito de ¡muera la Lliga! estaba contenida toda el ansia, todo el espíritu de lucha por alcanzar la jornada de 7 horas, el aumento de los salarios, el subsidio de 3 pesetas para los parados, la readmisión de todos los obreros seleccionados en las huelgas del Transporte Urbano y del Ramo del Agua. Y cuando esas masas se manifestaban contra el imperialismo español al grito de ¡muera el fascismo! es que en el fondo los obreros sentían la opresión de ese

imperialismo a través del estado de alarma y de prevención, a través de la continua suspensión y recogida de los periódicos revolucionarios, a través de las cortapisas que se impone al derecho de reunión, manifestación y huelga, a través de la represión que tiene en las cárceles y presidios a millares de trabajadores.

Las masas obreras de Cataluña saben, pues, lo que quieren. Al Partido Comunista pertenece el papel de recoger esos deseos de los trabajadores y orientarlos por el camino en cuyo final se encuentra la satisfacción de esos deseos y de esas necesidades. Todas las maniobras de la burguesía y de sus agentes, todos los frentes patrióticos engarzados estos días, no expresan sino los deseos de esta gente de seguir teniendo a las masas bajo su control, la lucha para impedir que los trabajadores se orienten en ese camino, no es otro que el camino del derrumbamiento de la clase dominante, el camino de la toma del Poder.

Esto lo conseguiremos aclarando a las masas de Cataluña que el problema actual salido a flote con motivo de la cuestión de la ley de Contratos de Cultivo está íntimamente ligado a todo el problema de la revolución en España y Cataluña. Que este frente de combate es una parte del frente de la revolución en lucha encarnizada con la contrarrevolución. Que al mismo tiempo que se desarrollaba la demostración del Parque de la Ciudadela contra el imperialismo español, en otra parte del frente, los obreros agrícolas se batían con las armas en la mano contra ese mismo Poder. Que las huelgas de Málaga y Sevilla, que la heroica lucha de los metalúrgicos de Madrid, la huelga de los mineros de Sallent, la de Blanes y los centenares de luchas reivindicativas de los obreros y campesinos de la península, no son más que partes de una misma batalla, la batalla de la revolución, de los explotados, de los pueblos oprimidos contra la contrarrevolución, la burguesía y terratenientes y el imperialismo español.

Nuestro Partido ha de saber aprovechar las inmensas posibilidades revolucionarias de la situación actual encauzando la actividad de las masas hacia el triunfo definitivo de la revolución.

Se desprenden de la situación actual enormes tareas para nuestro Partido. Impulsar, desarrollar, crear en las fábricas y en el campo el frente único de hierro de los explotados, formar los Comités de Fábrica y de Campesinos, realizar un reclutamiento intensivo entre los obreros más luchadores y entre los campesinos trabajadores para fortalecer las organizaciones del Partido y crear otras nuevas en las industrias básicas y en el campo.

Nuestro Partido debe trabajar en el sentido de realizar el frente único con los obreros anarquistas, socialistas, bloquistas y de la Esquerra para desencadenar las acciones huelguísticas, las luchas de las masas.

Nuestro Partido, que es el único que puede y quiere dirigir la lucha de los obreros y campesinos por el Poder, ha de aprovechar el desarrollo de las grandes luchas mostrando a los trabajadores el camino de su definitiva liberación, el camino de la instauración de los Soviets.

En todas las grandes luchas, en todas las huelgas, en las acciones de los rabassaires, nuestro Partido ha de mostrarse como el dirigente más firme y más abnegado de las luchas de los trabajadores, por sus reivindicaciones económicas, contra la reacción y el fascismo, contra las ilusiones democráticas, ligando todas estas luchas con el problema de la salida revolucionaria: la destrucción del Poder de los explotadores.
[Final censurat.]

Antoni SESE («Catalunya Roja», nº 44,
21-VI-34, p. 1.)

11. Hacia la liberación nacional y social de Cataluña.

LA CONQUISTA DEL DERECHO DE AUTODETERMINACION

El ritmo del desarrollo del movimiento de liberación nacional y social de Cataluña se acelera extraordinariamente. Cada día el problema nacional es más agudo, más apremiante. Miles y miles de obreros, de campesinos, de la pequeña burguesía rural y urbana, se incorporan al movimiento de liberación nacional.

Muchos de los que no hace mucho reducían sus aspiraciones autonómicas a los límites engañosos del Estatuto hoy claman por la libertad completa y hasta por la separación del Estado central. Las masas de toda Cataluña, siguiendo las consignas de nuestro Partido, han patentizado esta voluntad de lucha pidiendo fusiles para defender las libertades nacionales y sociales del pueblo catalán, lucha que va íntimamente ligada a las reivindicaciones de rabassaires, aparceros y arrendatarios por las cosechas, y por la supresión de los privilegios feudales y por la tierra.

La agudización del movimiento nacional en Cataluña presenta en primer plano la conquista del derecho de autodeterminación, o sea la libertad del pueblo catalán de disponer de sí mismo, incluso hasta la separación del Estado español.

¿Qué significa esta consigna de conquistar el derecho de autodeterminación?

Significa que el pueblo catalán, que nunca aceptó de buen grado, libremente y con igualdad de derechos, su incorporación al Estado imperialista español, luche para que salgan del territorio de Cataluña las tropas españolas, las fuerzas de represión, de administración y de justicia españolas; luche por arrojar del territorio catalán a los capitalistas, a los banqueros y terratenientes españoles y con ellos a los capitalistas, ban-

queros y terratenientes catalanes, que son los mejores sostenes del imperialismo español en Cataluña, con el cual comparten los beneficios y los privilegios de la opresión nacional y social de las masas laboriosas de Cataluña y también de España; luche, en fin, para que los catalanes puedan determinar libremente sus destinos, adoptar el régimen político que les plazca, concertar sus tratados comerciales y establecer con entera libertad sus relaciones internacionales.

Estas luchas forman parte de los episodios más importantes de la revolución y determinan una polarización cada vez más clara de las fuerzas sociales, unas hacia la revolución y otras hacia la contrarrevolución. Con el imperialismo español se unen todos los explotadores de las masas laboriosas de Cataluña, y Cambó se ha encargado de dejarlo bien sentado desde el capital financiero hasta los terratenientes, desde la Lliga, el Fomento del Trabajo Nacional y el Instituto de San Isidro, que han aparentado defender los derechos autonómicos, hasta los demagogos de la Esquerra, que hacen esfuerzos desesperados para impedir que las propias masas obreras y campesinas conquisten el derecho a la autodeterminación, se apoderen de la totalidad de las cosechas y de la tierra, aplicando la consigna de la tierra para el que la trabaja.

Para luchar por el derecho de autodeterminación hay que luchar contra la burguesía y terratenientes de España y muy especialmente contra la burguesía y terratenientes catalanes, por ser éstos los más firmes sostenes del imperialismo español.

La burguesía y los terratenientes catalanes no pueden defender el derecho a la autodeterminación de Cataluña, pues sus intereses están fuertemente ligados a los de los imperialistas españoles y equivaldría a sembrar su propia ruina terminando la inicua expoliación de las masas laboriosas.

Si no existieran otras razones, la combinación de

intereses entre los bandoleros de la finanza catalana y española para mantener la opresión nacional y social sería suficiente para determinar la unidad de acción de los obreros y campesinos de Cataluña y de España para luchar contra sus explotadores, contra el imperalismo y por la libertad de los pueblos a disponer de sí mismos. Pero además de esa razón existen otras de suma importancia, entre las cuales hay la de que entre las masas explotadas del país imperialista y las masas también explotadas de la nacionalidad oprimida no pueden existir antagonismos de intereses, ni de raza, ni de diferencia de cultura y de idioma, sino que frente a los opresores esas masas están ligadas por intereses comunes que requieren una lucha común y una sola dirección revolucionaria: la del Partido Comunista y la de su guía la Internacional Comunista, la Internacional de Lenin y de Stalin.

La experiencia de la Unión Soviética es absolutamente concluyente. Bajo la bandera de la libertad de los pueblos a disponer de sí mismos, pero aplicando los principios del internacionalismo proletario, conviven allí las masas trabajadoras de 150 nacionalidades antes oprimidas y una gran variedad de pueblos y razas, sin coacción ni opresión del más fuerte, con la más absoluta libertad para determinar sus relaciones económicas culturales y políticas, e incluso para separarse.

Y esta experiencia de la solución del problema nacional en la U.R.S.S. la deben tener muy en cuenta las grandes masas laboriosas de la ciudad y del campo de Cataluña que luchan por su liberación nacional y social, por conquistar revolucionariamente el derecho a la autodeterminación y que solamente lo alcanzarán siguiendo las enseñanzas de Lenin, aplicando las consignas del Partido Comunista.

Hilari ARLANDIS («Catalunya Roja», nº 45, 28-VI-34, p. 4.)

12. Dos «sistemes» anticalans.

Amb tot i l'enaltiment moral, amb repercussions damunt el sentit de la seva sobirania, per obra i gràcia de l'actitud que ha adoptat Catalunya enfront del Govern espanyol, la posició que existeix de potència a potència és desavantajosa per a Catalunya. L'ordre de relacions entre els dos Governos estableix una preeminència a favor de Madrid.

Catalunya depèn de Madrid; i hi depèn, sobretot, per la naturalesa dels procediments que s'«admeten» i que esgrimeixen des de Madrid com a resultat d'un predomini històric. I per no existir a Catalunya una voluntat creada en funcions d'oposar-se a aquesta dependència. No és Catalunya la que ha pogut dir al Poder central: somete't, sinó el contrari. I està en l'ànim de molta gent que, en un pla de dignitats tanmateix, és Catalunya la que ha de cedir en problemes de sobirania com els que ara hi ha plantejats.

No creiem que Catalunya vagi camí del separatisme. Estem convençuts, però, que un sentiment d'aquesta naturalesa evitaria els perills que amenaçaran en tot moment l'Estatut d'Autonomia. Al nostre entendre, l'episodi de la llei de Contractes de Conreu, fins i tot resolent-se a favor de Catalunya, no elimina la continuació de l'ofensiva anti-autonomista.

En els medis governamentals espanyols, existeix un estat de consciència contra Catalunya que no té, malauradament, el contrapès de quelcom d'identificat contra Espanya. A cada moment és fàcil que Catalunya es confii amb la creença d'una política de lleialtat. En cap moment no sofrirà alteració, en la gent que governa a Madrid actualment, el disseny d'anul·lar la força governamental de Catalunya, que equivaldria a l'anul·lació de fet de l'autonomia.

Es per això que, àdhuc una aparent concessió del Govern espanyol seria un gran triomf per a aquest

ja que restauraria una política «normal», que és la que li permet de portar a fons les seves maniobres contra Catalunya. I és per això que una victòria de Catalunya, amb l'actual situació d'Espanya, no tindria cap valor, ja que Catalunya no pot transigir que l'actual situació d'Espanya pugui considerar-se normal.

A Espanya, després de les eleccions del 19 de novembre proppassat, va produir-se el mateix fenomen psicològic que a Alemanya on no existia gairebé cap alemany que acceptés com a definitiu el tractat de Versalles. I a Espanya gairebé tots els espanyols que tenen influència política conspiren contra l'estat de coses legal i constitucional de Catalunya.

L'estat d'ànim que s'ha atribuït a la Lliga, que combat l'autonomia per odi a l'Esquerra i pel despit i la gelosia als homes que tenen la confiança dels catalans, pot fer-se extensiu als altres partits d'Espanya, en particular als lerrouxistes. Perquè si la Lliga no pot conformar-se amb la pèrdua de les influències i dels avantatges a Catalunya, ja no cal que diguem que, per part dels lerrouxistes, els greuges que poden fer a Catalunya encara són pitjors. Figurem-nos l'efecte que ha hagut de fer en gent que només es mou pels apetits i les concupiscències personals l'expulsió de que s'ha fet objecte als lerrouxistes de Catalunya. I figurem-nos el reforç que aquests odis han portat al sentiment anticatalà dels espanyols que tenen un concepte visigòtic de l'Estat.

(...)

La solució de l'actual conflicte a profit de l'Estat, podria desarmar els odis contra el que Catalunya representa? No. Perquè l'atemptat a la llei de Contractes de Conreu forma part d'una ofensiva deliberada, sistemàtica, contra la Constitució de la República. (...)

Catalunya ha assumit una grandiosa responsabilitat en la marxa vers l'alliberament peninsular de tota reminiscència del feudalisme. Si, per satisfactori que

fós, s'establís un acord, que no seria altra cosa que un armistici amb el Govern espanyol, Catalunya faltaria a aquesta responsabilitat, sense salvar l'autonomia.

Ramon JOVE I BRUFAU («Justícia Social», nº 157, 7-VII-34, p. 2.)

13. Hay que reforzar la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña.

(...) para organizar la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña, el Partit Comunista de Catalunya ha llamado a todos los habitantes catalanes a forjar los Comités de Acción en los propios lugares de trabajo, firmemente convencidos de que todos los obreros y campesinos responderán a este llamamiento, porque todos ellos quieren la libertad nacional y social de Cataluña.

(...)

Por esto plantea a los obreros y campesinos la necesidad de formar las milicias obreras y campesinas para el ataque y defensa contra las fuerzas represivas de la burguesía y terratenientes, para defender la cosecha, la tierra de los rabassaires y demás campesinos y para llevar la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña. (...)

Cuando la reacción monárquico-fascista amenaza con imponer su dominación, cuando la Generalidad se dispone a claudicar, solamente nuestra acción y defensa, nuestra lucha decidida puede batir la retirada a la contrarevolución y asegurar por medio de los Soviets el derecho de Cataluña a disponer libremente de sus destinos. (...)

Pere ARDIACA (*Hay que reforzar la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña*, «Catalunya Roja», nº 47, 12-VII-34, p. 4.)

14. Cap a la República Soviètica Catalana.

(...) Debemos ir a la formación de Comités de frente único y de las milicias antifascistas obreras y campesinas e ir a la creación de los Soviets bajo la dirección de nuestro Partido y es así como se podrá ir a la creación de la República Soviética Catalana. (...)

Pere ARDIACA (*Informe del Camarada Ardiaca. Las sesiones del Pleno del Partit Comunista de Catalunya (1ª Sección)*), «Catalunya Roja», nº 48, 19-VII-34, p. 1.)

15. Revolució socialista alliberadora dels treballadors i dels pobles.

El projecte de mobilització ha causat estranyesa. Costarà molts milions de pessetes, en un temps en què l'Estat té un dèficit enorme i molts Ajustaments en fallida. Provocarà trastorns a les famílies dels mobilitzats i greus perjudicis a la producció. Les molèsties seran abundoses.

La gent es pregunta: Per què tant trasbals? I declara que és un disbarat, una ximpleria, voler ocasionar tants trastorns, despeses i molèsties.

Es de suposar que una qüestió com aquesta deu haver estat meditada i discutida. No cregueu que siguin tan ximplers de provocar un daltabaix tan gran sense saber com va ni com ve.

Què persegueixen? Es parla obertament d'un Govern Melquíades amb participació de la CEDA i la Lliga. Serà el pont per a un altre encara més reaccionari. Malgrat tot, serà un Govern centralista i representant de la vella Espanya feudal, militarista, reaccionària i unitarista. Un dels seus objectius serà

imposar l'autoritat del Govern de Madrid a la Catalunya rebel i engegar a rodar la migrada autonomia.

Les pressions en aquest sentit de les forces de «El Debate», «ABC», «La Nación» i «La Veu» són fortes. Els militars monàrquics, reaccionaris i pretorians no paren d'empènyer. El feudalisme té por a l'autonomia de Catalunya, no pel que fa el Govern de la Generalitat, que és ben poca cosa, sinó pel que pugui passar. Temen que les masses treballadores no ho agafin com a punt de recolze contra l'Estat reaccionari.

Com dominar Catalunya? Mobilitzant desenes de milers de soldats i, amb gran aparatositat, terroritzar les masses populars catalanes. D'aquesta manera es donaria un cop fulminant, i l'autoritat del Govern central quedaria per sobre de tot i s'escarmentaria les altres nacionalitats ibèriques que volguessin lluitar per llur alliberació. El que ha passat a Biscaia i Guipúscoa ha alarmat el Govern i els seus aliats. Per més que es digui ha estat greu. Feia molts anys que no s'havia vist una cosa semblant. Aquest aixecament dels bascos, el conflicte amb Catalunya, altres pobles que comencen a reclamar llurs llibertats, el greu problema camperol i les fortes lluites obreres, creen una situació perillosa per al Govern. El temporal resulta massa perillós. Veuen que els enemics són molts, són poderosos i ataquen a l'hora.

Davant els atropells als bascos i a Catalunya, davant la fòbia rabiosa a tot el que significa desig d'alliberació nacional, una cosa resulta clara: que només la Revolució socialista alliberarà les nacionalitats oprimides d'Ibèria.

La Rússia tsarista, veritable presó de pobles, només va esdevenir una unió de pobles lliures per mitjà de la Revolució. Ací passarà el mateix. L'objectiu ha d'ésser triple: lluita per l'alliberament dels camperols, lluita per l'alliberament econòmic dels

obriers i lluita per l'alliberament de les nacions oprimides.

Els treballadors han d'arrencar aquesta bandera de les mans de la burgesia, que hi fa xantatge, i de la petita burgesia, que hi fa demagògia.

Serà la classe treballadora la que alliberarà els pobles ibèrics oprimits.

Visca la República catalana!

Visca la República basca!

Visca la Unió de Repúbliques Socialistes d'Ibèria!

(«L'Hora», nº 17, 18-VII-34, p. 1.)

16. Cap a la República Soviètica Catalana.

En estos momentos, la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña, debe ir especialmente ligada a la lucha contra la reacción y el fascismo, puesto que el fascismo es el reforzamiento de la opresión nacional y social. (...) Las masas que luchan por su libertad y por la tierra expresan en el grito de República Catalana su voluntad de lucha y de liberación. Sin embargo, la consigna no es justa. Necesita un contenido más concreto que exprese realmente el alcance y las formas de su liberación. Esto se consigue con la consigna de República Soviética Catalana. Esta consigna es la que hay que popularizar, pues ella permite la organización de las grandes masas populares en la lucha contra el imperialismo español, dando a la lucha un carácter y un contenido concretos, señalando a las masas el verdadero camino de su liberación nacional y social.

Hilari ARLANDIS («Catalunya Roja», nº 48, 19-VII-1934, p. 1. Sessions del Ple del Comitè Central del Partit Comunista de Catalunya.)

17. L'Estatut és un garbell.

Hi ha un interès marcat a desenfocar la qüestió, cada vegada que sorgeix un nou incident entre la Generalitat i Madrid en els traspassos de serveis que comporta la implantació de l'Estatut.

Cada vegada presenten el fet isoladament, fent-lo veure com una errònia interpretació. Alguna vegada, els Consellers de la Generalitat en llurs manifestacions han fet dependre de la benevolença política dels governants centrals la singular «aplicació» que es dóna a l'Estatut.

Es necessita tota la poca vergonya, tota la demagògia torbadora, per a impressionar la massa atenta, amb aquestes justificacions. I sobretot, es necessita tota la criminal insensatesa que tenen els petits polítics aventurers, que com a aspiració suprema juguen a encertar i conduir habilidosament el tripijoc parlamentari, quan prediquen el retorn a situacions i a homes la conducta dels quals fa possible el que succeeix actualment.

El fracàs actual no és d'un o altre article de l'Estatut. Recordem perfectament les claudicacions inicials que el malmeteren. Recordem les burles a que fou sotmesa la defensa de l'Estatut maximalista que feien certes minories a l'hora de presentar-lo a les Constituents espanyoles.

L'oblit polític és el més ràpid. Avui la gran massa no recorda prou la situació política del 1931 i 1932 per a explicar-se satisfactoriament el per què del desgavell estatutari actual.

Cerquem la premsa de l'Esquerra i d'Acció Catalana de les dates posteriors a l'Estatut de Núria fins a les moixigangues de gràcies que Barcelona oferí a Azaña i trobarem fàcilment els culpables actuals.

No és una disposició arbitrària la que sotmet avui al control exclusiu de l'Estat Central els ports de

Barcelona i Tarragona. No són disposicions arbitràries les que, des de fa dos mesos, formen el rosari de queixes de la gent governamental de Catalunya entorn de la legislació per laudes, la de radiodifusió, la d'arxius, museus i biblioteques, legislació agrària, etc. El que hi ha, el que s'ha de reconèixer, és la impossibilitat de fer factible un Estatut com el que s'aprova sota el signe d'Azaña, l'home més fatídic que ha trobat Catalunya a les Corts espanyoles, per raó que les esquerres catalanes el presentaren com amic i evitaren que el poble de Catalunya se'n malfiés.

El fet real que impossibilita avui la implantació de la mínima carta autonòmica és que el seu ridícul contingut no és suficient a les necessitats de sobirania que tothom creu posseir, per haver-se-li fet creure demagògicament (...).

L'estafada va ésser mixta: parlamentaris catalans i esquerres espanyoles. Ara no cal aguantar un to d'heroïcitat per tapar claudicacions passades.

Hi havia una nova possibilitat per a rehabilitar-se i també l'han traïda. El ressorgiment nacional actual entorn de la Llei de Contractes de Conreu i de l'atac a Catalunya feia possible una nova represa de la Revolució Democràtica.

Han traït fins aquesta possibilitat, i ara es queixen de la seva pròpia impotència i de veure's governant un poble amb una carta autonòmica que té forats com un garbell.

Josep ROVIRA («L'Hora», n° 13, 21-VII-34, p. 3.)

18. Consignes del P.C. de C. per al primer d'agost

En la jornada de la lucha contra la guerra y el fascismo:

¡Trabajadores! ¡Manifestaos contra la guerra imperialista!

¡Contra la reacción y el fascismo!
¡Por la defensa de la URSS!
¡Por la semana de 44 horas cobrando 48!
¡Por la amnistía de los obreros y campesinos presos!
¡Por la tierra y la cosecha!
¡Contra el imperialismo español!
¡Por la libertad nacional y social de Cataluña!
¡Por la República Soviética Catalana!

(«Catalunya roja», n° 49, 26-VII-34.)

19. Cal lluitar per l'alliberament de les nacionalitats oprimides

Mobilització militar contra Catalunya i Euzkadi?
(...) Cal lluitar per l'alliberament de les nacionalitats oprimides. La Revolució Socialista alliberadora dels treballadors i dels pobles.

El País Basc é sun altre dels pobles hispànics que es revolta contra l'Estat espanyol. Els obrers de Catalunya estan al costat dels de Bascònia. Els obrers de Bascònia han d'estar alerta contra qualsevol claudicació dels polítics burgesos i petit-burgesos que porten el moviment d'alliberació nacional.

(«L'Hora», n° 17, 18-VIII-34, p. 1.)

20. Contra l'imperialisme espanyol! Contra l'ofensiva del capitalisme català! Organitzem la lluita sense repòs!

(...)

L'imperialisme espanyol vol establir un règim colonial que, a sang i a foc, paralitzi el desenvolupament de l'alliberament nacional de Catalunya. Així

creu impedir que el proletariat català, aliat amb els camperols i amb les capes espoliades de la petita burgesia de les ciutats, trenqui les cadenes de l'imperialisme, destrueixi l'Estat borbònic espanyol i en unió estreta amb els treballadors de Castella, Euscadi i Galícia, amb el poble laboriós de la península, acabi d'una vegada amb el poder sagnant del sistema capitalista.

(De l'article editorial de «Lluita», nº 2, IX-34, p. 1.)

V

EL 6 D'OCTUBRE

1. Texte del Butlletí de l'Aliança Obrera.

El matí del dia 6 d'octubre de 1934 —en plena vaga general decretada per l'Aliança Obrera— fou fixat en diversos indrets de Barcelona, el «Butlletí» el text del qual transcrivim a continuació:

Barcelona, 6 d'octubre del 1934

BUTLLETI DE L'ALIANÇA OBRERA REPUBLICA CATALANA!

El moviment insurreccional del proletariat espanyol contra el cop d'Estat cedista ha adquirit en el curs del dia d'avui una extensió i una intensitat extraordinàries. Mai no s'havia vist a Espanya un alçament de tanta magnitud. Són totes les masses populars del país les que s'han aixecat irades i amb la decisió increbantable de lluitar sense defallir fins a la victòria. Les noves que es reben de tot el país no poden ésser més optimistes ni més encoratjadores. No hi ha ni un sol racó en el qual els treballadors no s'hagin associat a aquest moviment esplèndid, que, en

el moment en què escrivim aquestes ratlles, es desenvolupa victoriosament.

A Catalunya la vaga decretada per l'Aliança Obrera ha estat secundada per la totalitat de la classe treballadora. Totes les comarques catalanes estan en peu. Els elements reaccionaris, esfereïts davant la magnitud del moviment, no s'atreveixen a treure el cap.

Les circumstàncies són, doncs, extraordinàriament favorables per a la lluita victoriosa. Però cal, en aquestes hores greus, una acció decidida i enèrgica. En aquest sentit la proclamació de la República Catalana tindrà indubtablement una influència enorme, provocarà l'entusiasme de les masses treballadores de tot el país i impulsarà vigorosament el seu esperit combatiu.

Però no es pot perdre temps. Es AVUI que cal proclamar la República Catalana. Demà potser fóra tard. Cal que les masses populars de Catalunya ho tinguin present i facin el seu deure.

Visca la vaga general revolucionària!

Visca la República Catalana!

El Comitè de l'Aliança Obrera de Catalunya.

L'Aliança Obrera declara la vaga general revolucionària a tot Catalunya.

La vaga fou unànime a Barcelona

Les joventuts i militants dels partits que informen l'Aliança, que havien estat concentrades tota la nit als seus estatges respectius, es repartiren per tot Barcelona transmetent les ordres de vaga.

Primer plegaren els obrers del ram de l'aigua i del Sindicat Fabril. Immediatament s'estengué l'atur a tot Barcelona. A les nou, Gràcia estava totalment parada. Les altres barriades secundaren i a mig matí tot

Barcelona havia plegat. Els treballadors mercantils secundaren unànimement el moviment.

Els tramvies i autobusos semblava de primer moment que es mostraven refractaris a secundar l'atur.

Això no obstant, davant l'acció enèrgica de les nostres comissions d'atur, a les onze no circulava un tramvia ni un autoòmnibus. Calgué, però, cremar quatre tramvies i trencar bastants vidres.

A la Rambla, els treballadors cremaren la premsa reaccionària de Madrid. S'aixecaren a tota la Rambla grans fogueres que eren celebrades pel poble amb himnes revolucionaris i moris al feixisme i visques a la revolució.

A la tarda la vaga tenia un aspecte imponent i evocava la gran vaga de desembre del 1930.

Les joventuts nacionalistes han observat, enfront de la vaga, una actitud de franca simpatia.

Els empleats de telèfons i telègrafs de Barcelona han secundat unànimement la vaga. Ha estat nomenat un Comitè Revolucionari compost de membres del Sindicat. Aquests camarades tenen cura dels serveis i l'han posat a disposició de les forces revolucionàries. Mantenen a Catalunya el control de totes les comunicacions.

La imponent manifestació d'Aliança Obrera

A dos quarts de sis de la tarda s'inicià, a Canaletes, una manifestació de l'Aliança Obrera.

Presidia la gran pancarta d'Aliança Obrera que era seguida d'una altra que deia: «Exigim la República Catalana».

La manifestació enfilà la Rambla en direcció a la plaça de la República. Quan el cap de la manifestació arribava prop de la plaça encara la multitud envaïa

tota la Rambla i part de la plaça de Catalunya. Hom calcula en uns 25.000 els manifestants.

Aquests desfilaven al crit de Visca la República Catalana! i Mori Lerroux!

Des dels balcons de «La Falç» es féu objecte a la manifestació d'una salutació cordialíssima i es repetiren els visques i els cants d'himnes revolucionaris.

Els obrers entraren a la plaça de la República amb el puny enlaire.

Una Comissió passà a la Generalitat i fou rebuda pel President amb el Govern en pes.

Els delegats feren constar a Companys el desig unànime del poble de Catalunya que fos proclamada immediatament pel seu compte la República Catalana.

En sortir al carrer, enmig d'un silenci impressionant, els comissionats donaren compte de l'entrevista i digueren que ara més que mai cal que avui es continuï l'atur i es porti endavant el moviment fins al triomf definitiu.

La vaga ahir al matí fou general a tot Catalunya. L'acord pres a la matinada pel Ple Regional de l'Aliança Obrera s'estengué pertot arreu i a primeres hores del matí tota la classe obrera catalana havia respost com un sol home al crit contra la reacció i el feixisme que havia llançat el Comitè.

Els obrers sabadellencs donaren un alt exemple d'esperit de classe, i a les quatre de la matinada, arma al braç, s'havien apoderat de la població, al mateix temps neutralitzaren la guàrdia civil a la seva caserna. Constituït el Comitè Revolucionari, aquest procedí a la distribució de forces i escamparen el moviment alliberador de la classe treballadora a tots els pobles de la comarca.

NO PASSARAN!

Arreu d'Espanya els obrers i camperols insurreccionats guanyen noves posicions

Madrid.— Continua la vaga revolucionària amb un entusiasme creixent.

Astúries.— El moviment és general a tota la província. Els revolucionaris tenen la guàrdia civil assetjada a les seves casernes.

Cartagena.— S'ha rebel·lat un regiment militar. L'esquadra insurgida s'ha apoderat de l'Arsenal. La vaga és absoluta i revolucionària.

El Ferrol.— L'arsenal ha passat a mans dels revolucionaris. La vaga absoluta.

Cartagena.— Un regiment s'ha rebel·lat posant-se al costat del moviment obrer.

El Ferrol.... L'arsenal ha passat a mans dels revolucionaris.

València.— La vaga general és completa a tot Llevant.

Madrid.— Els empleats de Comunicacions han abandonat totalment el treball.

Saragossa.— La vaga general ha esclatat amb un gran entusiasme i ha estat secundada per tota la classe treballadora.

No ha arribat encara el moment de parlar ben clar sobre la U. R. S. S., en relació a la nostra Unitat anticomunista, la que mitjançant una anàlisi crítica, no podem fer veure final, fins a l'hora del nostre triomf, trencant la incultura dels creients.

No obstant, no podem ocultar el nostre bar d'aquell gran pols. Amb el nostre cal i material.

Recordem, tota aqua que s'escalfa, s'escalfa per la part inferior. És el mateix principi que s'aplica a les revolucions socials. Els canvis s'operen a partir de la base, i no des de la part superior. Els canvis s'operen a partir de la base, i no des de la part superior. Els canvis s'operen a partir de la base, i no des de la part superior.

ra, podíem citar sobretot els que els comunistes n'han fet de la U. R. S. S. manifestant-se tanmateix tan positius envers molts d'ells com tots els antifeixistes ibèrics que no volen sometre's als traïdors d'Espanya ni a les orpes criminals del feixisme italià, alemany i portuguès.

Ultra aquest aspecte d'aínt material, no podem oblidar tampoc tots els factors morals que coïnciden en aquest sentiment que ha estat Catalunya i a tot el territori de la línia gran importància, més o menys tota una consciència delatada per que travessa l'atmósfera dels moments en que hi ha una consciència d'imperialistes i de les lites immenses, amb un encarnament continuat en els pògors i de l'ontologia dels seus de l'aspecte Mussolini. Circumstàncies gravíssimes.

pan del món per culpa del criminal feixisme que ha incrementat l'incendi devastador i antihumà d'una colla de pobles ibèrics que s'acaben de clausurar.

[illegible][illegible]

Catolunya, que lluita de la seva per la seva alliberació, per trencar del tot les cadenes que l'han lligada també secularment, manifesta una vegada més la seva emoció envers el país dels Soviets que ha plantat en les onze Repúbliques lliures i indies la sangonera U. R. S. S.

... Els nacionalistes catalans, tan eficientment i abundant de la individual i col·lectiva, salutem la U. R. S. S. amb les flors que saben a més, comprendre els pobles, ultra també per la seva solidaritat catalana, defensen contra els exercits invasors nacionals.

les sexes nationalisés en les
pendants que forment la nation

Assolíreu, nacionalistes catalans, antifeixistes i amants de la nostra llibertat individual i col·lectiva, saludem la II R. E. S. S. com un suport de pautes òbriques que sabem i hem de comprendre la llibertat dels altres pobles, altra tumba per la nova solidaritat amb la base que els catalans difosem contra els exèrcits invasors feixistes, phretics i nazi-munichs.

Polides de la II R. E. S. S. !! Els nacionalistes catalans us saludem !!

Ara més que mai: Amunt els damnats de la terra!!

1. Eficacia de la insurrección de Octubre.

(...)

El argumento de los demócratas burgueses se vuelve contra ellos mismos. Es indiscutible que si en octubre de 1934 Cataluña y Asturias no se hubieran insurreccionado contra los poderes constituidos, es decir, si se hubiera actuado de acuerdo con la legalidad en virtud de la cual las derechas habían conseguido las mayorías en las elecciones del año anterior, la situación sería hoy completamente distinta: la reacción filofascista de Gil Robles se habría adueñado del poder, habrían desaparecido todas las esperanzas de reconquista de las libertades constitucionales, y Cataluña se habría visto obligada a renunciar a su autonomía. (...)

Andreu NIN («Después de las elecciones de 16 de febrero», a «La Nueva Era», nº 8, II-1936.)

2. Crítica i lliçons del moviment del 6 d'octubre.

El movimiento de octubre ha puesto de relieve que la cuestión nacional es un factor revolucionario de gran transcendencia. La Generalidad de Cataluña formando bloque con el movimiento obrero constituía el eje de la insurrección. Pero si la cuestión nacional fue un factor revolucionario, los partidos pequeño-burgueses que monopolizaban este problema hicieron marcha atrás.

Esta contradicción, que salta a la vista, y que no puede prolongarse, da al proletariado la ocasión de apartar a los partidos pequeño-burgueses de la dirección del movimiento nacional y ser él quien lo haga suyo en interés al propio tiempo de la liberación nacional y de la revolución socialista.

Los movimientos nacionales —que existen a pesar de la voluntad de los que se empeñan en negarlos—, por lo general, son utilizados por la gran burguesía para arrancar al Gobierno central concesiones de carácter político y económico. Después, en la medida en que el movimiento se populariza y evoluciona, la pequeña burguesía lo arrebató a la gran burguesía. Esta situación no se prolonga. O bien el movimiento nacional pasa entonces a ser una base del fascismo, con lo cual pierde su sentido progresivo, libertador, o es el movimiento obrero quien lo hace suyo, lo que proporciona un arma de gran valor a la causa de la revolución, neutralizando una parte de la pequeña burguesía nacionalista y atrayéndose otro sector importante.

El problema nacional, tratado por Lenin, contribuye al afianzamiento de la Revolución de octubre. Aprovechado por Pilsudsky, por Hitler, por Mussolini, convertido en chovinismo, da como resultado el fascismo.

(...)

¿Cómo se matizará el problema nacional después de la experiencia de octubre?

Hay tres perspectivas posibles:

La resurrección de la Esquerra, es decir, del republicanismo pequeño-burgués liberal; la transformación del catalanismo en sentido fascista favorecido por la Lliga de Cambó y Ventosa apoyándose, indirectamente, en aventureros dentro del movimiento nacionalista; que el movimiento nacional sea representado por la clase trabajadora.

La primera sería puramente transitoria, provisional. Si la Esquerra ha demostrado su incapacidad e impotencia para dar una solución mínima a una parte de las cuestiones que entraña la existencia del problema nacional, en un período de «euforia» pequeño-burguesa, no es fácil que se vuelva a situaciones completamente sobrepasadas.

Hubiera sido falso, en 1930, presentar como reivindicación de Cataluña la restauración de la Mancomunidad suprimida por la Dictadura. Había que ir más allá. Ese más allá fue la Generalidad. De la misma manera, ante un movimiento revolucionario ascendente, la Generalidad entregada, destruida y humillada, no podrá ser una consigna revolucionaria. Habrá que ir más allá. ¿Y podrá hacer esto el republicanismo apolillado del siglo XIX?

Los hombres y los partidos que dieron a Primo de Rivera la Mancomunidad de Prat de la Riba, los Puig i Cadafalchs y Cambós, no pudieron ser, en 1930 y 1931, los representantes del movimiento de liberación nacional. ¿Podrán serlo ahora, con igual motivo, los que el 6 de octubre entregaron la Generalidad de Macià a Lerroux-Gil Robles? La respuesta depende de la clase trabajadora.

La segunda perspectiva sería la consecuencia lógica, la continuación natural de la primera.

Las masas pequeño-burguesas, que tanto en el

campo como en el terreno de la cuestión nacional se encuentran actualmente desorientadas y buscan al gran libertador, si éste no aparece, si no surge, caerán en las garras del fascismo.

Los gérmenes fascistas, en el aspecto nacional, existen. La gran burguesía catalana, cuya ganzáa era la cuestión nacional, se encuentra inerte ahora. Hace esfuerzos por reconquistar lo que ha perdido, cosa imposible, si no es por medio de una evolución fascista del nacionalismo.

La característica del fascismo en todas partes es su comienzo como movimiento de la pequeña burguesía que, finalmente, se convierte en instrumento de la gran burguesía industrial y financiera. (...)

La tercera perspectiva, que es la revolucionaria, si se realiza, excluye tanto la primera, de transición, como la segunda, fascista.

La clase trabajadora debe tomar la dirección del movimiento de liberación nacional. Después de la experiencia de la pequeña burguesía, las circunstancias son extremadamente propicias para que sea así. (...)

El movimiento nacional ha comenzado a desplazarse del campo de la pequeña burguesía al de la clase trabajadora.

Conviene acentuar este proceso para evitar el nacimiento del nacional-fascismo y para hacer del movimiento nacional una fuerza revolucionaria.

La convergencia de los tres movimientos: proletario, campesino y nacional, que se ha encontrado a faltar en la insurrección de octubre, es la condición *sine qua non* para la victoria de la segunda revolución. (...)

Llegamos, finalmente, a la conclusión que las dos ideas clásicas que la burguesía nacional ha defendido en su tiempo: la de la liberación de la tierra, nacionalizándola, y la de las libertades nacionales, dando a la

Península una estructuración federal, ideas libertadoras que la burguesía ha abandonado al llegar al siglo XX, ha de hacerlas suyas el proletariado, remozándolas y adaptándolas a los momentos presentes.

Hay ideas-fuerza que, apoyadas en un punto sólido —el proletariado, en este caso—, pueden cambiar el curso de la Historia.

Joaquim MAURIN: *Hacia la Segunda Revolución*, pp. 187-190.

3. Editorial de «Lluita», òrgan del Partit Comunista de Catalunya, sobre la situació després del 6 d'octubre.

(...)

El terror policíaco-militar de l'Estat espanyol omple les presons de tot Catalunya de milers de revolucionaris de tots els partits, de totes les tendències. La Generalitat, el Parlament, els Ajuntaments de Barcelona i de tot el país han estat dissolts. Les organitzacions político-sindicals dels treballadors són clausurades i els seus militants perseguits. S'ataca la Universitat, la llengua i la cultura catalanes. Es selecciona els obrers més revolucionaris per a deixar-los a la fam i la misèria. Es pretén burlar les condicions de treball i els salaris. S'arrabassa dels rabassaires i altres cultivadors el suor del seu treball, anul·lant la Llei de Contractes de Conreus, per a imposar el règim semi-feudal dels antics contractes de rabassa.

L'imperialisme espanyol, el feixisme assassí necessita aterroritzar el poble laboriós de Catalunya per explotar-lo, per a extreure'n els milions que li permetin forjar un exèrcit per la guerra imperialista que s'està preparant, augmentar els efectius dels cossos de repressió i alleugerir la crisi econòmica del capitalisme espanyol i català.

L'imperialisme espanyol vol establir un règim colonial que, a sang i a foc, paralitzi el desenvolupament de l'alliberació nacional de Catalunya. Així creu impedir que el proletariat català, aliat amb els camperols i amb les capes expol·liades de la petita burgesia de les ciutats, trenqui les cadenes de l'imperialisme, destrueixi l'Estat borbònic espanyol i amb la unió estreta amb els treballadors de Castella, Euscadi i Galícia, amb el poble laboriós de la península, acabi d'una vegada amb el poder sagnant del sistema capitalista.

Però el poble laboriós de Catalunya està dempeus. El mateix odi contra l'imperialisme, el mateix odi contra el feixisme uneix tots els obrers, tots els camperols, tots els intel·lectuals, tota la petita burgesia. La «bota» militar plana damunt nosaltres tots. I tots estem disposats a seguir la lluita, a oferir la sang en el combat a mort contra tots els enemics de les llibertats de Catalunya, contra els botxins dels treballadors. A l'ensem tots sentim una solidaritat gran amb els pobles de la península, amb els heròics treballadors d'Astúries i Biscaia, amb el proletariat de Madrid, que sofreixen també l'opressió, la barbàrie del Govern de Lerroux-Gil Robles, de l'imperialisme vaticano-feixista.

Sobre aquest odi, aquesta indignació, aquest desig de lluita del poble català és necessari forjar una unitat fèrria de combat que no deixi avançar ni un mil·límetre la Reacció, que faci recular el feixisme, que amb batallons parcials prepari les condicions pel gran moviment alliberador, per la insurrecció popular de Catalunya contra l'imperialisme, que abortada el dia 7 d'octubre per la manca d'energia, pel temor a les masses populars, per part dels dirigents de la Generalitat, sortirà triomfant sota la direcció i amb l'energia d'acer del proletariat.

Els treballadors estan a punt d'assolir la seva unitat d'acció en el si d'Aliança Obrera; la majoria

dels treballadors segueixen les seves consignes; a data pròxima els obrers de la C.N.T. incorporant-se a ella completaran aquesta unitat que serà reforçada per la creació dels Comitès d'Aliança Obrera als llocs de treball. Els camperols de les comarques de Girona i de Lleida estan també dintre de l'Aliança Obrera; l'adhesió imminent dels rabassaires transformarà dita Aliança en Aliança Obrera i Pagesa.

Però el front antifeixista i antiimperialista ha d'ésser més extens i comprendre també tots els republicans, tots els nacionalistes, tots els que vulguin l'alliberació nacional de Catalunya. Per això és necessari que enfront al bloc feixista i imperialista que ens oprimeix, sorgeixi un bloc potent antifeixista i antiimperialista que uneixi els esforços de totes les masses populars en la lluita contra el règim colonial que volen imposar al poble català. L'Aliança Obrera ha d'invitar tots els partits republicans d'esquerra, tots els separatistes, a formar el front comú contra l'imperialisme espanyol.

Es així com tots els esforços seran concentrats, com totes les lluites per les reivindicacions econòmiques i polítiques dels treballadors seran lligades a les lluites per la llibertat nacional, i tots els desitjos, tots els anhels, totes les necessitats de les masses populars de Catalunya coincidiran en un sol moviment, en una impetuosa corrent revolucionària que enderroqui l'Estat opressor espanyol fins als seus fonaments.

Per les reivindicacions econòmiques i polítiques immediates dels treballadors!

Contra la Repressió!

Per la Llei de Contractes de Conreu!

Per la República Catalana!

VISCA L'ALIANÇA OBRERA I PAGESA!

VISCA EL PARTIT COMUNISTA DE CATALUNYA!

(Editorial de «Lluita», nº 2, XI-34, p. 1.)

4. Després del 6 d'octubre: Crida de «Lluita» òrgan del Partit Comunista de Catalunya als joves d'Estat Català.

Joves d'Estat Català! Ingresseu al Partit Comunista de Catalunya!

(...)

El Partit Comunista ha estat al cap de la lluita per la República Catalana!

Set membres del nostre Partit han perdut la vida per l'alliberació de Catalunya!

Ingresseu en el nostre Partit, que és el partit de la Revolució, de l'alliberació nacional i social de Catalunya!

(«Lluita», Any I, nº 2, XI-34, p. 1.)

5. Posició d'«Avant!», òrgan del Bloc Obrer i Camperol.

Catalunya segueix encadenada. Els representants de Lerroux-Gil Robles disposen íntegrament del poder a Catalunya. (...)

Però Catalunya no pot consentir per més temps aquesta situació de tutela. Prou d'esclavatge!

Catalunya volia lluitar heròicament, i lluità en molts indrets, per les seves llibertats els dies 5, 6 i 7 d'octubre. Catalunya no és responsable de la covardia d'un partit i d'uns homes que es lliuraren a l'enemic, lliurant-li els destins de tot un poble.

La Catalunya que treballa, la Catalunya dels camps i de les fàbriques, la Catalunya que es revoltà el 14 d'abril i ho féu novament el 6 d'octubre, vol les seves llibertats, encara que aquestes siguin minces. (...)

Catalunya ha d'elegir lliurement el seu govern, sense intervenció de ningú.

Catalunya en totalitat ha de demanar el restabliment íntegre de l'Estatut. L'Estatut, malgrat l'esquifit que en realitat és, constitueix avui un centre de convergència de la Catalunya obrera i pagesa i de la Catalunya democràtica.

Restabliment de l'Estatut! Però restabliment íntegre. Adhuc amb ordre públic.

(«Avant!», nº 4, 26-XI-34, p. 1.)

6. El problema nacional de Catalunya i la incomprensió anarquista.

Moltes vegades ens hem ocupat de la incomprensió dels anarquistes pel problema nacional de Catalunya, i de les conseqüències veritablement lamentables que aquesta incomprensió ha tingut en tot el desenvolupament revolucionari tant a Catalunya com a la resta d'Espanya.

En els esdeveniments revolucionaris del passat octubre una gran part dels anarquistes de Catalunya i d'arreu d'Espanya han demostrat una incomprensió total de tots els problemes de la Revolució, i molt especialment del problema nacional.

Aquesta incomprensió del problema nacional, ha estat el factor preponderant de l'abstenció i de l'oposició d'aquesta mena d'anarquistes al moviment revolucionari al costat de les masses que anaven a la lluita per la seva alliberació nacional i social i per a aixafar el feixisme. Per aquesta incomprensió han comès disbarats tan considerables com l'ordenar per la Ràdio, al costat del general Batet, que tothom reprengué el treball, donant per acabada en nom de la C.N.T., una vaga general que ells no havien declarat ni impulsat i en els mateixos moments en què el proletariat havia pres el poder a tot Astúries.

Es cert que aquesta actitud no ha estat seguida

per tots els obrers anarquistes. En moltes poblacions de Catalunya, i àdhuc a Barcelona, han estat nombrosos els que han complert valerosament el seu deure revolucionari. Però aquesta actitud revolucionària de molts obrers anarquistes no pot esborrar la greu responsabilitat contreta pels seus dirigents en obstaculitzar l'extensió del moviment i facilitant, per consegüent, la concentració de les forces repressives contra els heròics combatents revolucionaris d'Astúries i de Biscaia.

Que reflexionin els obrers anarquistes respecte les conseqüències d'aquesta actitud. Es que hauria succeït el mateix si els anarquistes, reservant-se els seus greuges contra els dirigents de l'Esquerra i d'Estat Català per la persecució sistemàtica absurda contra la C.N.T., s'haguessin incorporat al moviment i junt a l'Aliança Obrera l'haguessin impulsat endavant en lloc d'aturar-lo? No hauria estat un ajut i un encoratjament als revolucionaris d'Astúries i de Biscaia si a Catalunya hagués triomfat, malgrat la claudicació de la Generalitat, la República Catalana? Es que en aquest cas el govern reaccionari de Madrid, obligat a trametre forces armades contra Catalunya, hauria pogut ofegar la revolució d'Astúries i Biscaia?

Malgrat les conseqüències desastroses, nosaltres no podem dir que els dirigents anarquistes hagin traïcionat conscientment la revolució. L'ur actitud ha estat determinada per una concepció absolutament equivocada de tots els problemes de la revolució (organització i movilització de les grans masses, unitat d'acció, organització i direcció de la insurrecció, lluita pel poder dels obrers i dels pagesos, utilització del moviment d'emancipació nacional contra l'imperialisme opressor).

Els anarquistes no han comprès mai l'enorme transcendència que pel desenvolupament de la revolució en el nostre país té el moviment d'emancipació nacional. S'han pronunciat sempre contra el moviment d'alliberació nacional perquè creuen que impulsar

aquest moviment és contribuir a crear noves fronteres, a dividir més els pobles i per consegüent, a barrar el desenvolupament de les idees internacionalistes. Aquest argument és extremadament simplista, i els ha conduït a fer aquella cèlebre declaració a «Solidaridad Obrera» d'últims d'abril del 1931, la qual deia que si els elements separatistes de Catalunya es llancesin a un moviment insurreccional, ells agafarien les armes per a ajudar les forces espanyolistes a aixafar el moviment, puix que ells estan contra la creació de noves fronteres.

No s'adonen que aquesta actitud està en contradicció amb la llibertat, que és autodeterminació, i amb el federalisme, que és pacte de convivència social lliurement consentit pels pobles. Aquests principis de llibertat i de federalisme estan amb completa contradicció amb la situació de Catalunya, d'Euscadi i de Galícia, opreses secularment per l'imperialisme espanyol, incorporades per la força de les armes a l'Estat unitarista d'Espanya sense que intervingués per a res la voluntat del poble català, èuscar i gallec.

I en aquest cas, com poden els anarquistes oposar-se a què els pobles oprimits per l'Estat central lluitin per la seva independència, ès a dir, per la seva llibertat? Els anarquistes, enemics de l'Estat, com no comprenen que els moviments d'emancipació nacional de Catalunya i d'Euscadi són un factor poderós d'afèbliment del poder de l'Estat espanyol que tant diuen odiar?

I aquesta actitud, no està amb plena contradicció també amb les lluites del seu venerat Bakunin que fins la seva mort va dedicar les seves millors energies a organitzar la lluita dels polonesos per la seva independència, sabent que la revolta dels pobles eslaus opresos pel tzarisme seria la guspira que encengués la revolució a tota la Rússia?

Que reflexionin els obrers anarquistes i comprendran que en els moments actuals, la lluita per l'alli-

beració nacional de Catalunya és lluita també per la revolució proletària a la qual s'encaminen les grans masses laborioses de la ciutat i del camp en lluitar contra l'imperialisme espanyol.

(«Lluita», nº 3, 8-XII-34, p. 2.)

7. L'aniversari de la mort d'En Macià ha estat una manifestació anti-imperialista.

S'ha complert el primer aniversari de la mort d'En Macià, el primer President de la Generalitat de Catalunya.

Malgrat l'estat de guerra i la supressió de les llibertats democràtiques, a pesar de la censura o dels milers d'empresonats i perseguits, la desfilada de la multitud a la tomba de l'Avi ha estat una manifestació impressionant de les masses populars de Catalunya, demostrant amb llur presència la protesta unànime del poble català contra l'imperialisme espanyol, contra l'estat de guerra, contra la supressió de les llibertats autonòmiques, del Parlament català i de l'Estatut.

En aquest primer aniversari de la seva mort, el record de Macià ha tornat a mobilitzar les masses populars de Catalunya. I es que la figura d'En Macià ha estat per les masses de Catalunya el símbol de tots els seus anhels, de totes les seves aspiracions alliberadores. Encara que les masses començaren a perdre confiança en l'Avi en el temps en que semblava abandonar la seva santa intransigència sobre les llibertats de Catalunya, es al Macià lluitador i antiimperialista, al fundador intransigent d'Estat Català, al romàntic organitzador de l'expedició de Prats de Molló, al rebel contra el poder central, al que les masses reten homenatge de fervorosa adhesió.

Es amb aquest sentit que les masses populars de

Catalunya convertiren, amb la desfilada del dia de Nadal, la tomba d'En Macià en una barricada simbòlica, anunciadora dels propers grans combats per l'alliberació nacional i social de Catalunya.

(«Lluita», nº 4, 28-XII-34, p. 1.)

8. Crida d'«Avant!», òrgan del B.O.C., a les Joventuts d'Estat Català.

Les Joventuts d'Estat Català de tots els districtes de Barcelona han publicat un manifest —del qual en reproduïm en un altre lloc uns paràgrafs— contra l'Esquerra, i separant-se de l'Esquerra.

L'Estat Català està també molt dividit interiorment. Una part important segueix les indicacions de l'esmentat manifest i es col·loca al marge de l'Esquerra, una altra és manté encara dins de l'Esquerra creient que serà possible fer-la renéixer en un sentit d'esquerra social, obrera, ço que és completament il·lusori.

El què és evident és que les joventuts d'Estat Català que el 5 i 6 d'octubre varen ésser traïdes pels seus caps —els de l'Estat Català i els de l'Esquerra— avui es troben en llur majoria desenganyades, dubten i busquen orientar-se. La major part d'aquestes joventuts són obreres i s'han adonat a la fi que és una equivocació mantenir-se més temps en els rengles d'un partit demagògic, equívoc, que no pot de cap de les maneres donar una solució al problema nacional.

Els esdeveniments han demostrat sense cap dubte que la qüestió nacional i la qüestió social estan totalment lligades. No hi ha solució possible del problema nacional si a l'ensem no es resol el problema social. I el problema nacional és un ajut fort de la qüestió social.

Els dies de la insurrecció d'octubre els que lluita-

ven per la llibertat de Catalunya eren no els homenets i titelles de la Generalitat, sinó els treballadors de la ciutat i els del camp, i no solament els del nostre país, els de Catalunya, sinó també els de terres espanyoles. Els obrers d'Asturies s'insurreccionaren, lluitaren i van morir per la llibertat del proletariat i per les llibertats de Catalunya i les altres nacionalitats ibèriques.

El moviment revolucionari a Catalunya podia triomfar en tant que moviment insurreccional de la classe treballadora. Es això el que veieren els homenets i titelles de la Generalitat, i davant del que podia succeir, feren marxa enrera, traïnt Catalunya i el moviment obrer que amb gran generositat s'havia posat en peu de guerra per a defensar les llibertats de Catalunya.

Que les joventuts d'Esquerra decideixin. La lliçó ha estat prou clara.

Avui a Catalunya no hi ha més que un partit que representi aquest doble sentit d'unió de la qüestió social i nacional. Es el Bloc Obrer i Camperol (la Federació Comunista Ibèrica). Que vegin, doncs, els lluitadors desenganyats de l'Esquerra on és llur partit de batalla.

(«Avant!», *La crisi de l'Esquerra*, nº 13, 1-V-35, p. 4.)

9. Després del 6 d'Octubre: cap a un partit únic del proletariat català.

I ara què? Després del passat mes d'octubre, no hauran estat pocs els treballadors conscients que se l'hauran feta aquesta pregunta. Contra el què diuen alguns, no s'ha perdut tot i hem guanyat molt. S'ha sacrificat, és cert, un munt de vides; el nostre partit, ha tingut la dissort de veure caure diversos dels seus

millors militants, d'altres perseguits, empresonats... però davant d'aquest espectacle dolorós, quin goig pels qui sempre hem predicat arreu la llibertat integral del nostre poble i una política obrera també integral, de veure com el confusionisme existent entre les masses del nostre país s'ha esvaït en gran manera.

Per paradoxa, com més gran és el desencant dels obrers i separatistes que il·lusionadament seguien l'Esquerra, major és la nostra satisfacció en veure com l'imperialisme i la burgesia espanyola ha perdut els seus defensors més entusiastes: Companys, Dencàs.

Ja no podrà cridar més Companys en el Congrés «Viva España», com quan se'ns donava una pseudo-autonomia, en ésser ministre d'un Estat que ens oprimeix i ens vexe; Dencàs, per la seva banda, no podrà, tampoc, fer fracassar vagues de reivindicacions econòmiques invitant a l'esquirolatge des dels llocs de Govern.

Es pot constatar, doncs, que la pèrdua, històricament, depèn dels explotats que esdevingui gran o petita. Ens assisteix el dret de la raó i el dret de la força; nosaltres no pretenem esclavitzar ningú; volem viure la nostra vida. Si no és immediatament, serà demà que triomfarem, car l'avenir és nostre. Cal, solament, saber-nos unir. No hem de regatejar el nostre esforç per a aconseguir el Front Únic, que tant ha vingut reclamant el nostre Partit, dels diferents sectors del catalanisme i del proletariat revolucionari, segurs que aquest és el camí que ens ha de portar a la victòria.

El Front Únic el férem ja en el moment de la lluita: junt amb Compte i Alba, del Partit Català Proletari, hi moria també Bardines, un company del Partit Comunista de Catalunya, com morien, també, al carrer, camarades d'Aliança Obrera i d'Estat Català. Si això es realitzà anant a remorc d'un banda d'immorals i traïdors a Catalunya, quina dificultat hi haurà

per a trobar un programa mínim que aglutini aquestes forces proletàries i separatistes per anar a la consecució dels nostres ideals que tan cars ens són a tots nosaltres?

(«Catalunya Insurgent», *I ara què?*, nº 1, 25-I-35, p. 1.)

10. Crida de «Catalunya Insurgent», òrgan del Partit Català Proletari a les Joventuts d'Esquerra Republicana d'Estat Català.

Companys de les Joventuts d'Esquerra d'Estat Català: no perdeu la confiança de conquistar la llibertat de Catalunya; no feu cas del que diguin els fracassats republicans històrics; no seguiu els homes del «Viva España!». Ara més fermes que mai: *Visca la Independència de Catalunya!*

(«Catalunya Insurgent», nº 2, 10-II-35, p. 2.)

11. El nostre separatisme.

Es amb molta pena que hem pogut constatar la tossuderia i incomprensió en què es veu la nostra posició separatista intransigent. En la lluita que dia darrera dia venim sostenint amb el nostre enemic, l'Estat espanyol, hem tingut ocasió de veure la raó de la nostra existència i l'autenticitat que servim des d'un lloc d'avançada la Revolució proletària, (...) amb l'arma més eficaç que pugui proporcionar qualsevol del mateix Estat burgès i imperialista: la consigna d'una República Catalana Socialista [que] pesa més en la mentalitat dels Governos actuals que totes les estridències demagògiques dels clarins més o menys autoritzats de les esquerres dites revolucionàries, i

gosariem dir —pel contacte que hem hagut de mantenir amb els seus lacais censors, en compliment d'un deure professional— que pesa més àdhuc que la mateixa consigna marxista de propugnar la revolució social. I d'aquí la nostra intransigència en enfocar els quadres de la Revolució en un sentit d'organització catalana, per unificar el sentiment unànime del proletariat català. Si tots els partits que senten la unificació reconeixen que de fet existeix el fet català, caldrà que ho demostrin en aquesta ocasió i no es voldran mostrar orbs, o, si voleu, acceptar-ho platònicament, puix que la missió del Partit Unificat serà d'encarrilar-lo, articular-lo, donar-li, en suma, la fesomia que interessa a tots els obrers que sofreixen l'opressió capitalista en en territori català. I això és el que hem fet des del Partit Català Proletari. Aquest és el programa que ha anat passant amb meditació i sacrificis el P.C.P. I és això el que es tracta de portar a terme mitjançant la unificació dels partits obrers catalans. No afirmem tanmateix la no existència d'altres organitzacions obreres catalanes que en el seu programa o tesi política tinguin algunes clàusules acceptant la independència de Catalunya, (...) Però els costa de veure la necessitat apressant que té el poble de Catalunya de tenir un organisme efectiu com ell el sent i voldria, això és: el Partit revolucionari (...) No crear aquesta personalitat en la vida revolucionària catalana adduint raons més o menys universalistes i de solidaritat amb els explotats d'Ibèria és col·locar-se enfront de les aspiracions dels obrers catalans, és no saber-se sostreure als mateixos prejudicis burgesos dels partits antirevolucionaris. (...)

Si no fos suficient el que deixem apuntat, hi hauria encara un altre argument (...) que ha de reforçar (...) la posició sustentada pel Partit Català Proletari en constituir-se l'organisme propulsor de la insurrecció armada del proletariat català, i aquest nou argument és

el de tenir Catalunya un deure a complir d'acord amb el pensament —esdevingut amb tot l'heroisme un testament inviolable— del malaguanyat heroi de la revolució obrera, Jaume Compte. Aquest, amb la seva fe i el seu tremp rebel, era l'enemic més temut del capitalisme català i de l'imperialisme espanyol, però no pas com a home, puix que, l'home, l'haurien fet fonedís amb els seus enormes mitjans de destrucció, sinó com a militant d'una doctrina que saben capaç d'arrelar a la consciència popular fent-la posseïdora del més alt sacrifici. Com així mateix era considerat pels obrers catalans i àdhuc espanyols com un veritable orientador i un actiu cap d'organització. I, això, cal no oblidar-ho. El Partit Català Proletari no té altre interès, en recordar el seu militant caigut al camp de batalla, que el de patentitzar (...) que l'adhesió a l'obra realitzada pel malaguanyat camarada Compte, que li tributen els milers de proletaris d'arreu, ha de recollir-se en benefici del testament revolucionari que ens ha llegat. I en això tots estem obligats a posar-hi el nostre esforç, i per això el P.C.P. procura fer entendre als partits revolucionaris que, l'única consigna de la República Socialista Catalana i el camí més dretur, ens el ha deixats escrits en lletres de sang un esperit abnegat que posà tota la seva existència al servei de la causa del proletariat. El P.C.P. (...) té l'obligació de mantenir (...) una consigna prou coneguda com és la de donar a l'organisme potent que es tracta de construir una (...) personalitat característicament catalana, amb les màximes amplituds que li permetin de connectar-se amb els més dispersos i llunyans proletaris, ja estiguin en plena lluita redemptora o en plena victòria, edificant la revolució. Si aspirem a una Confederació d'Estats Lliures Obrers, en els nostres actes preparatius ja hem de comportar-nos com en plena victòria. Per tant, Catalunya en tota consciència obrera és una República més de les existents i com a tal els seus organismes han

de tenir la independència que la seva personalitat nacional té reconeguda, i el Partit Socialista de Catalunya haurà de tractar amb els camarades de Bascònia, Galícia, etc., amb la solidaritat amb què ho fan els de França i els de l'U.R.S.S., per exemple. Negar aquesta estructuració és cercar en l'àmbit polític el que no poden trobar els partits obrers: una ambició imperialista que doni un millor profit als professionals de la política i eixampli el radi d'aduladors.

(«Catalunya Insurgent», nº 6, 7-VII-35, p. 2.)

12. La solució separatista.

La covardia dels dirigents del moviment del 6 d'octubre —Dencàs, Badia i tants d'altres—, si per una banda, materialment, ha fet recular l'avenç del catalanisme en els últims anys, per l'altra banda, moralment, li ha donat arrels més profundes. Fou la demagògia de l'Esquerra, l'inconsistent i ploraner sentimentalisme de Macià, allò que arrossegà els catalans i altra gent a no acceptar l'Estatut que ens donava atribucions autonòmico-governamentals. Fou, també, el sentit aburgésat de tots els homes de l'Esquerra allò que féu portar al fracàs el magnífic moviment de masses de l'octubre del 1934 i que donà la victòria a la coalició cedo-lerrouxista. El lerrouxisme! L'amalgama política més inculta, més rapaç i més criminal de la història contemporània espanyola! L'avarícia, la petulància, la traïció, el crim, l'analfabetisme, el robatori i la bestiesa humana, tot d'una peça, fos en aquest gresol immund i ple de sang de víctimes innocents que és el partit lerrouxista! L'Esquerra, si mai torna a aixecar el cap, no es pot perdonar a ella mateixa el fet d'haver fet guanyar medalles al lerrouxisme. Precisament al lerrouxisme!

L'Esquerra, hem de reconèixer-ho, és innegable que controlava una gran massa de catalanistes. Els controlava, naturalment, donant-los la mentalitat nacionalista que pot produir un partit burgès demagog i ple de contradiccions internes. Però aquest catalanisme esquerrà, ¿és tanmateix el que desitjava la gran massa del partit —la massa que ho era de bo de bo, que volia de veritat alliberar Catalunya del jou de l'imperialisme de l'Estat espanyol, que no volia que Espanya s'ingerís per a res en la vida llibèrrima del poble català? No. El catalanisme de l'Esquerra era fet a mida per a les seves apetències de Poder, de força política, d'usdefruit de càrrecs oficials. Heus ací el perquè de les contradiccions internes. Heus ací el perquè de l'ala díscola d'Estat Català. I heus ací per què el mot «separatisme» —el que traduïa exactament la posició de la gran massa fàcil i pura del partit— era amagat, àdhuc anatematitzat, pel mateix Macià!

El catalanisme burgès no pot ésser separatista. Fóra una contradicció, una ignorància completa dels factors que donen vida al nostre moviment nacionalitari. El catalanisme burguès, a tot estirar, pot aspirar a una expansió imperialista per l'estil de la propugnada pel gran reaccionari Prat de la Riba. Donades les condicions socials i econòmiques de Catalunya i d'Espanya, la solució separatista és impossible dins el règim capitalista. Per damunt de la voluntat dels homes hi ha la força que dóna vigoria a aquesta voluntat: hi ha la realitat granítica de l'organització econòmica burgesa. Per damunt dels sentiments i de les passions hi ha tot el mecanisme armat de l'Estat capitalista. ¿Per què la Lliga ha lliurat Catalunya a mans dels nostres enemics més ben determinats? ¿Per què l'Acció Catalana ja ha abdicat el seu principi que deia que, mentre no fos material, estava en guerra espiritual contra Espanya? ¿Per què, a l'Esquerra, se li indigestava el mot «separatisme»? Aquestes preguntes es

contesten comprénent el joc del règim d'explotació burgesa.

Però el Separatisme, la plena i absoluta llibertat del poble català, l'autodeterminació sense atenuants ni reserves, és possible. Ho és, però, enfocant el problema, no pas en el camp de solució burgesa, sinó en el de solució proletària. El Separatisme, si vol un dia triomfar, ha d'ésser revolucionari. Ha d'adreçar els seus atacs, la seva lluita, contra l'Estat opressor en tant que ho és de tots els treballadors, tant catalans com espanyols. Ha d'anar contra tota forma d'estructuració burgesa de l'Estat. Ha d'esfondrar del tot el mecanisme burgès estatal i al seu lloc edificar el mecanisme estatal obrer, socialista, la dictadura del proletariat. El Poder a mans dels obrers és una garantia que els drets de tots els pobles seran garantits, impulsats i fomentats. La destrucció completa del règim capitalista assegura la llibertat de tots els pobles de Catalunya.

El Separatisme ha d'ésser revolucionari. Ha d'incorporar-se plenament a la lluita de classes. Ha de llançar bombes de metralla a la Lliga, a la Ceda, als bancs, als Ministeris, quan l'hora de la marxa coordinada de tots els obrers contra el capitalisme sigui arribada. I per a això cal que el veritable catalanista, l'home ple d'idealitat per la llibertat de Catalunya, el separatista, s'aplegui dins les organitzacions obreres i revolucionàries, deixant en l'abandonament més absolut tots els demagogs de la política burgesa —tant de dreta com d'esquerra—, en l'abandonament més insultant... fins que arribi el moment no gaire llunyà d'anar-los a treure de sota el llit i fer que es comportin com a homes de debò —com un Compte, com un Alba, com un Badrines, com un Ferrer— en l'altre 6 d'octubre que, a desgrat de la repressió sagnant i de la voluntat dels reaccionaris, s'atansa a passes de gegant.

Per un altre 6 d'octubre socialista i triomfant!
Visca Catalunya Lliure!

(«Catalunya Insurgent», n° 6, 7-VII-35, p. 3.)

13. El moviment nacional i la lluita de classes.

La gloriosa revolució russa del 1917, entre les moltes i riques ensenyances que ha donat a les masses explotades i oprimides del món, mostra als pobles oprimits el camí de llur alliberament. Però la gran experiència russa no ha estat assimilada pels moviments nacionalistes, i d'això prové el poquíssim èxit que ha tingut llur lluita en tots els països.

Per no saber o no voler lligar la lluita per l'alliberació nacional amb la d'alliberació social de les masses treballadores, els moviments no han avançat res o han estat esclafats i perseguits brutalment. Només a la Unió Soviètica les nacionalitats posseeixen una llibertat tan àmplia que els permet de desenvolupar llur economia i llur cultura en proporcions colossals, com mai no ho havien somniat.

A Catalunya, on el sentiment nacional és tan profund i es desenvolupa constantment sota l'opressió del Govern central, l'experiència d'octubre de l'any passat confirma plenament la tesi comunista sobre el problema nacional, això és, que el moviment d'alliberació nacional està estretament lligat al de l'alliberació social des les masses treballadores, la gran ensenyança russa il·lumina amb vives resplendors el camí de la lluita contra el poder central opressor.

Tancar els ulls per no veure aquest camí assenyalat per la història i per la revolució russa, i confirmat per les jornades d'octubre en el nostre país és afavorir la política del Govern central, representant i defensor dels interessos dels explotadors i opressors de les masses treballadores i de les nacionalitats hispàniques.

Com en l'imperi rus el 1917, la lluita de les nacionalitats oprimides per obtenir la victòria ha d'anar lligada estretament al moviment d'emancipació dels treballadors. Pretendre separar el moviment nacional de la lluita revolucionària del proletariat i les masses treballadores per llur millorament i llur emancipació social és dividir les forces de la revolució i facilitar el triomf a l'enemic, no sols de les llibertats de Catalunya, sinó també del millorament econòmic i cultural de les masses laborioses.

Els nostres militants han de comprendre aquest problema i explicar-lo als militants nacionalistes dels distints partits, ajudant-los a veure el camí que cerquen per a la consecució de llurs anhels. La revolució d'octubre constitueix una lliçó valuosa que havem d'explicar als lluitadors nacionalistes per ajudar-los a comprendre aquest problema a veure el sender que mena a l'alliberació nacional i social de Catalunya.

Per l'octubre, hem vist com el Govern de la Generalitat capitulava a la primera intimidació de les forces del Govern central. I aquesta capitulació no fou una casualitat, ans la conseqüència de la concepció falsa que els components del Govern autònom tenien del problema, producte de llur ideologia petitburguesa, de llur por a les masses, les quals volien tenir allunyades de la lluita a tot preu. Per això, davant del dilema que se'ls presentava, d'armar les masses proletàries i recolzar-s'hi per batre les forces del Govern, o capitular sense lluita, optaren per això darrer. I aquí hom confirma una vegada més la nostra tesi que la petita burgesia, caracteritzada per les seves vacil·lacions en els moments decisius, no pot dirigir cap moviment, car la seva pròpia ideologia la traeix.

Tenint en compte les forces de què disposava el Govern central a Catalunya i les que comptava la Generalitat, és claríssim que, si hom hagués armat les masses treballadores, les forces de l'exèrcit haurien

estat impotents per a dominar el moviment, és més, haurien estat abassegades i vençudes ràpidament. Però, vençudes les forces governamentals, les masses haurien dut la lluita endavant per llurs pròpies reivindicacions. I això era el que temien els homes de la Generalitat. Per això preferiren lliurar-se sense lluita, permetre que Catalunya quedés sotmesa incondicionalment al Poder central (que ja veiem com aprofita la victòria) a lluitar per l'alliberació i ensem deslliurar les masses treballadores de l'explotació.

Heus ací el que ens ensenya el moviment d'octubre a Catalunya. Però portem el nostre examen endavant i hom comprendrà com és justa la nostra posició en afirmar que la lluita de les nacionalitats no pot separar-se de la lluita per l'alliberació social de les masses laborioses. I no sols de les de Catalunya, sinó també de les de tot Espanya.

Suposem un moment que a Catalunya l'Exèrcit s'hagués posat al costat de la Generalitat; ¿podia, el Govern autònom, no obstant això, resistir amb aquestes forces a l'exèrcit que enviés el Govern central si el moviment de Catalunya no fos sostingut per la lluita dels treballadors d'Espanya? Es indubtable que, sense l'aixecament de les masses laborioses d'Espanya, Catalunya, lliurada a les seves pròpies forces, seria completament esclafada i sotmesa al Poder central. Doncs és evident que la lluita per l'alliberació nacional de Catalunya no pot separar-se de la lluita per l'alliberació social dels treballadors. La consecució d'una implica la consecució de l'altra.

Si hom pretén d'ofegar el moviment dels treballadors en nom de Catalunya o de deslligar-lo del moviment nacional, hom divideix les forces de la revolució, hom prepara la derrota del moviment nacional, el triomf del qual, en darrera instància, sols interessa i convé a les masses populars, als treballadors.

(«Lluita», n° 16, agost 1935, p. 2.)

14. Jaume Compte, rebel i heroi.

En aparèixer aquest primer número de la segona època de «L'Insurgent», ens semblaria a tots, redactors i altres afiliats al «Partit Català Proletari», que manquéssim a un sacratíssim deure si no dedicàvem un record, sincer i emocionat, al qui fou primer director d'aquest periòdic, al màrtir però invicte Jaume Compte. Per això, amb el calfred que el record de la seva heroica mort ens dóna, li dediquem aquest espai d'honor com a tribut fervent d'uns germans seus aixoplugats sota la mateixa bandera idealista que, foradada ja per les bales homicides, oneja als quatre vents demanant i exigint la plena llibertat de Catalunya i l'emancipació completa del proletariat.

Jaume Compte, el rebel i l'heroi! Com desperta, com aviva i aflama el seu nom els episodis més emocionants i admirables de la història de la Catalunya contemporània! Quin exemple és la seva personalitat —tan senzilla i tan alta alhora— per a les actuals generacions i, sobretot, per a les generacions que han de venir, de lluita, de fermesa, de tenacitat, d'heroisme, de neta honestedat revolucionària!

Fou la nit tràgica de la història del 6 d'octubre que la vida més revolucionària representativa de Catalunya —després de desaparegut el rebel de Prats de Molló que fou Francesc Macià—, que la vida de Jaume Compte caigué per sempre més destrossada per la metralla del Govern cedit-lerrouxista. La seva gesta, la seva mort (junt amb la del germà Manuel G. Alba i la del camarada Bardina) salvà l'honor revolucionari del nostre poble en defensar en l'avantguarda del mateix terreny de xoc, en el punt més culminant i compromès de la batalla (al C.A.D.C.I., davant mateix de les casernes de les Drassanes), el moviment que la Generalitat inicià. ¿I com no havia d'ésser ell qui el defensés fins a morir si dos anys abans, en separar-se

de les hosts de Francesc Macià, ho feia precisament perquè intuïa el pròxim 6 d'octubre? Compte, llavors, va ésser discutit, va ésser atacat, va ésser insultat covardament; ara, després de mort, Compte triomfa en la seva visió dels esdeveniments i en el seu heroisme i honestat sense màcula!

Jaume Compte, rebel i heroi, dins el seu posat de noi ingenu, en la seva veu prima i en la seva alegria infantil, portava tota la força intuïtiva que mena, indeclinablement, a la lluita ferma i decidida que ha de fer triomfar el proletariat i que ha de donar la llibertat a Catalunya i a tots els pobles explotats i tiranitzats pel capitalisme en decadència. Jaume Compte, de sempre —ja l'any 1909 fou reu de mort—, lluità al costat de les avançades obreres. Catalanista, nacionalista, separatista, mai no figurà en cap partit patriota en què hi hagués plutòcrates ni financers. La gesta de Garraf, tant com un sentit de dignitat nacionalista, fou una protesta contra el règim tirànic de la Dictadura que ofegava la democràcia tradicional, que anava també contra tots els treballadors. Jaume Compte, tant com un català tiranitzat, era un obrer explotat que lluitava, enardit i valent sempre, per un nou règim que fes possible la veritable democràcia i convivència social.

Jaume Compte ha mort. Millor dit, l'han matat, l'han assassinat vilment com tants i tants homes predestinats al fet que la seva sang fructifiqui en legions d'altres homes que sabran venjar tots els atropellaments, tots els escarnis, totes les vexacions i tortures d'aquesta encara humanitat que sofreix per la voluntat d'una minoria voraç, egoista i brutal.

Jaume Compe és mort... Reposi en pau.

(«L'Insurgent», 2ª època, n° 1, 16-I-36, p. 1.)

15. Jaume Compte.

La tràgica nit del 6 d'octubre deixà d'existir el nostre company Jaume Compte. La metralla homicida del criminal Capitalisme panespanyol, manada llançar contra el C.A.D.C.I. amb una ferocitat que no conseguí cap centre de la Generalitat, destruï la generosa i abnegada vida del company, del germà, del camarada sempre rebel i optimista.

Com en tots els fets que assenyalen la protesta del poble explotat i de la Catalunya sotmesa, també el nostre Jaume es trobava en peu la nit de l'alçament contra el tirànic Estat espanyol, en el seu doble aspecte d'imperialista i de subjugador de la classe obrera. En peu i a primera línia, lloc on sempre se'l trobà en tots els fets on la base del poble féu sentir la seva veu des que Compte hagué ús de raó.

Ara, davant l'actitud suïcida —que cal enjudiciar rigidament— dels qui governaven a la Generalitat, claudicant i fugint vergonyosament, ressalta amb claredat meridiana de quina banda estava la Raó en la famosa controvèrsia Compte-Badia, celebrada l'any 1932 al local de l'ex-Bohèmia, de la Ronda de Sant Antoni. Llavors, la premsa afí —la premsa burgesa— donà la raó a l'ex-cap general de Policia. Ara, la veu pública —la veu obrera, sobretot— dona la raó al més destacat dels herois de Garraf, a l'home que es digué Jaume Compte i que ha mort defensant Catalunya i el proletariat de les iniquitats incivils del reaccionari Estat espanyol.

Pocs mots més sabríem dir en aquests moments sobre el dissortat company. La causa dels explotats i oprimits ha perdut un dels seus més fermes i decidits lluitadors. L'espill que és la seva vida, sense defalliments ni claudicacions, disposat a intervenir tothora en la lluita que es plantegés per aconseguir llibertats per als pobles i per als homes, féu que se l'estimés, cosa

de les hosts de Francesc Macià, ho feia precisament perquè intuïa el pròxim 6 d'octubre? Compte, llavors, va ésser discutit, va ésser atacat, va ésser insultat covardament; ara, després de mort, Compte triomfa en la seva visió dels esdeveniments i en el seu heroisme i honestat sense màcula!

Jaume Compte, rebel i heroi, dins el seu posat de noi ingenu, en la seva veu prima i en la seva alegria infantil, portava tota la força intuïtiva que mena, indeclinablement, a la lluita ferma i decidida que ha de fer triomfar el proletariat i que ha de donar la llibertat a Catalunya i a tots els pobles explotats i tiranitzats pel capitalisme en decadència. Jaume Compte, de sempre —ja l'any 1909 fou reu de mort—, lluità al costat de les avançades obreres. Catalanista, nacionalista, separatista, mai no figurà en cap partit patriota en què hi hagués plutòcrates ni financers. La gesta de Garraf, tant com un sentit de dignitat nacionalista, fou una protesta contra el règim tirànic de la Dictadura que ofegava la democràcia tradicional, que anava també contra tots els treballadors. Jaume Compte, tant com un català tiranitzat, era un obrer explotat que lluitava, enardit i valent sempre, per un nou règim que fes possible la veritable democràcia i convivència social.

Jaume Compte ha mort. Millor dit, l'han matat, l'han assassinat vilment com tants i tants homes predestinats al fet que la seva sang fructifiqui en legions d'altres homes que sabran venjar tots els atropellaments, tots els escarnis, totes les vexacions i tortures d'aquesta encara humanitat que sofreix per la voluntat d'una minoria voraç, egoista i brutal.

Jaume Compte és mort... Reposi en pau.

(«L'Insurgent», 2ª època, nº 1, 16-I-36, p. 1.)

15. Jaume Compte.

La tràgica nit del 6 d'octubre deixà d'existir el nostre company Jaume Compte. La metralla homicida del criminal Capitalisme panespanyol, manada llançar contra el C.A.D.C.I. amb una ferocitat que no conegué cap centre de la Generalitat, destruí la generosa i abnegada vida del company, del germà, del camarada sempre rebel i optimista.

Com en tots els fets que assenyalen la protesta del poble explotat i de la Catalunya sotmesa, també el nostre Jaume es trobava en peu la nit de l'alçament contra el tirànic Estat espanyol, en el seu doble aspecte d'imperialista i de subjugador de la classe obrera. En peu i a primera línia, lloc on sempre se'l trobà en tots els fets on la base del poble féu sentir la seva veu des que Compte hagué ús de raó.

Ara, davant l'actitud suïcida —que cal enjudiciar rigidament— dels qui governaven a la Generalitat, claudicant i fugint vergonyosament, ressalta amb claredat meridiana de quina banda estava la Raó en la famosa controvèrsia Compte-Badia, celebrada l'any 1932 al local de l'ex-Bohèmia, de la Ronda de Sant Antoni. Llavors, la premsa afí —la premsa burgesa— donà la raó a l'ex-cap general de Policia. Ara, la veu pública —la veu obrera, sobretot— dona la raó al més destacat dels herois de Garraf, a l'home que es digué Jaume Compte i que ha mort defensant Catalunya i el proletariat de les iniquitats incivils del reaccionari Estat espanyol.

Pocs mots més sabríem dir en aquests moments sobre el dissortat company. La causa dels explotats i oprimits ha perdut un dels seus més fermes i decidits lluitadors. L'espill que és la seva vida, sense defalliments ni claudicacions, disposat a intervenir tothora en la lluita que es planteja per aconseguir llibertats per als pobles i per als homes, féu que se l'estimés, cosa

difícil a Catalunya, en tots els camps rebels; i els companys anarquistes, amb llur teoria que els portava a no voler contactes revolucionaris amb els altres sectors, li participaven els seus propòsits i volien el seu ajut així com el del Partit Català Proletari, del qual Compte era membre del Comitè Executiu. Dia vindrà que ben públicament podrem explicar amb tot detall la sublim tragèdia de l'home que sabé morir dignament, tal com ho deia en els seus mítings, per la llibertat de Catalunya i de tots els treballadors.

Reposa en pau, Jaume Compte. Reposa en pau, també tu, l'altre magnífic company del Partit Català Proletari en Manuel G. Alba, i tots els altres herois caiguts en la nit, plena de dignitat per als uns i de vergonya per als altres, del 6 d'octubre. Tots els catalans i obrers revolucionaris sabrem, i no trigarem gaire, venjar amb escreix les vostres abnegades vides.

(«Catalunya Insurgent», nº 1, 25-I-35, p. 4.)

16. Visca el Primer de Maig! Per l'alliberament nacional i social!

EL 1 DE MAIG

Amb la bandera roja de l'alliberament en l'aire, apretem files en el front únic d'acció! Manifestem-nos tots units!

EDITORIAL

Demà el dia Primer de Maig, la classe obrera internacional demostrarà, amb la seva acció en el carrer, la seva decisió de lluitar contra els explotadors i opressors; el seu indeclinable propòsit d'acabar per sempre amb el règim burgès, sistema de privilegis pels rics, de fam, misèria i mort per a les grans masses del poble treballador!

Aquest Primer de Maig alçarà encara més alta, internacionalment, la bandera de la lluita contra el feixisme, contra el perill amenaçador de la guerra imperialista, la bandera de defensa de la pàtria de tots els treballadors del món, la Unió Soviètica.

El Primer de Maig serà:

Lluita contra el feixisme, contra la guerra.

Per la defensa de la U.R.S.S.

Lluita per les reivindicacions econòmiques immediates.

Pel subsidi als parats!

La Joventut obrera i rabassaire de Catalunya ha de manifestar-se en aquesta gloriosa jornada de lluita, amb una unió ferrenya!

Sota una sola bandera, milers de joves deuen demà manifestar llur voluntat de lluita: per l'alliberament nacional i social de Catalunya, contra l'opressió imperialista de l'Estat Central, pel dret de disposar lliurement dels seus destins.

Lluitant sobre aquests postulats centrals —sentits de les masses populars— la massa dels treballadors de Catalunya reforçarà més que mai la lluita per emancipar-se de segles d'explotació i repressió.

La joventut obrera i camperola, tota la joventut popular i antifeixista, lluitarà unida en aquest Primer de Maig i formarà rengles apretats, per a demostrar als seus explotadors i opressors el seu estat d'esperit combatiu.

(...)

(«Alliberament», nº 1, 30-V-1935, p. 1.)

17. L'Onze de Setembre de 1935.

CATALUNYA EN MARXA

La diada de l'Onze de Setembre d'enguany ens ha fet reviure aquelles jornades inquietes d'abans i

durant la Dictadura 1923-1930. Rafael de Casanova ha tornat a ésser l'eix al voltant del qual s'aplegava el catalanisme protestatari, que la burgesia liberal, amb l'adveniment de la República, va convertir en un símbol passiu de llibertat tot llevant-li la força rebel que durant uns anys havia fet esdevenir polític un moviment simplement ètnic que no fugia d'un marc més o menys literari. Enguany, la Diada de l'Onze de Setembre, ha tingut tota la força i la significació d'una protesta enèrgica i contundent contra els coalitzats del Poder, contra els Lerroux-Gil Robles, canalles i assassins, vils i roïns, que emparats amb la força de les baionetes roben i saquegen el país sense cap escrúpol i sense aturar-se davant de cap crim.

Prou els esclaus de les armes, el uniformats mercenaris de l'ordre públic, atropellaven despietadament el poble que retia homenatge al Conseller en Cap de 1714. Prou les criminals porres, les culates de les carrabines, l'acer de les pistoles, colpejaven la gent indefensa que acudia a la Ronda de Sant Pere. Nois i noies, vells i velles, igual que homes i dones de tota edat, tots eren arbitràriament atropellats pels estris brutals dels servidors del Poder constituït —aquest mateix Poder que prescindeix de la Constitució, que manté indefinidament la censura, que perllonga l'estat de guerra, que empresona tothom sense motiu i causa...

Prou feien, prou s'acarnissaven els botxins bandarres, tan criminals com llurs mateixos amos, per a ofegar la protesta creixent i unànime del poble. A desgrat, però, de llur brutalitat, el poble cada vegada cobrava més ànims i energies, més s'apinyava en tot el que li era possible al voltant del símbol immòbil que aquell dia tenia una atracció viva que cridava tothom al seu voltant.

A través d'aquest Onze de Setembre hem pogut veure ben clar que el catalanisme és una força revolucionària de gran vàlua.

Després del 6 d'octubre, el poble atemorit sota la llosa de la repressió reaccionària, ha tornat a vibrar enèrgicament. Ha alçat el cap amb virior, amb un bell gest admirable que ens promet unes pròximes jornades de lluita i de victòria.

Al costat d'aquesta actitud magnífica i arrogant del poble, veiem l'actitud cretina i imbècil dels homes de la Lliga, que cooperen amb el Poder sanguinari a canvi d'ofegar més el treballador, el pobre jornalier i empleat que ha de viure amb jornals de fam quan té feina i que s'ha de morir com un gos —no pas com un lleó!— quan no troba treball enlloc.

Els homes de la Lliga, una vegada més han demostrat que el catalanisme no els interessa com no sigui per a treure'n profit personal de partit o profit per a la seva classe de capitalistes obtusos i bestialitzats. I el poble, quan arribi l'equivalent progressiu actual d'aquell famós i eufòric 14 d'abril, que es vagi entretenint cridant «Mori Cambó», però només cridant i sense fer-ho.

Onze de Setembre de 1935! En tu hem vist la nova llum de rebel·lió que a no trigar gaire ha d'enrogir tot el cel de Catalunya. Tu, dins la nit negra que durava des del 6 d'octubre, has llançat el primer raig de claror optimista damunt de la Catalunya sotmesa als peus de l'imperialisme voraç de la pan-burgesia espanyola i catalana.

Ara, catalans, tots a lluitar amb totes les nostres forces per a destruir aquest monstre reaccionari i criminal de la coalició cedo-lerrouxista-lliga, amb tots els seus satèlits dels Sindicats Lliures, Forces Vives i altres detritus de la societat capitalista en descomposició.

Contra l'imperialisme!

Visca Catalunya Lliure!

Visca la República Socialista Catalana!

(«Catalunya Insurgent», nº 10, 3-X-35, p. 2.)

18. Declaració d'un grup de militants que abandonen el P.O.U.M. i que participaran després en la fundació del P.S.U.C.

El grup redactor de «L'Hora», setmanari comunista, integrat per bona part de militants obrers, entre els quals es compten fundadors de l'antic Bloc Obrer Camperol, després d'haver lluitat intensament per la concòrdia obrera, decidiren presentar, durant el mes de novembre últim, un raonat document als comitès dirigents de l'anomenat Partit Obrer d'Unificació Marxista, demanant que el portantveu donés fi a la seva campanya d'insults i de calúmnies contra les altres organitzacions obreres, demanant que desistís del seu propòsit d'anar a sembrar la discòrdia entre els partits obrers de fora de Catalunya i que treballés sincerament per aconseguir la fusió de les organitzacions marxistes catalanes a base del marxisme revolucionari. Per acord del Comitè Central, reunit els dies 5 i 6 d'aquest mes, ha vist rebutjades totes les seves demandes i ha estat sancionat de tal forma que, de fet, significa col·locar tots els defensors d'aquests punts de vista al marge del P.O.U.M.

Tots els signants coincideixen en el propòsit de seguir defensant aquestes consignes, pensant solament en els interessos del proletariat, i comptant amb l'adhesió de molts companys de la resta de Catalunya, han decidit fer pública la seva posició en vista que els dirigents del P.O.U.M. la callen.

I des d'aquest moment declarem que separats de l'anomenat Partit Obrer d'Unificació Marxista, farem tota mena d'esforços per a aconseguir la unitat marxista revolucionària a Catalunya, a base de les consignes següents:

República Socialista Catalana.

Unió de Repúbliques Socialistes d'Ibèria.

Aliança Obrera.

Defensa de la U.R.S.S.

I fan saber als obrers que simpatitzin amb la seva posició i a la classe treballadora en general, que ja han començat, amb èxit, les primeres gestions per a aconseguir que, en un termini molt breu, la unificació marxista revolucionària sigui un fet.

Un altre dels acords que ha pres aquest grup és quedar absolutament al marge de tota mena d'activitat electoral recolzant, però, i recomanant la candidatura del Front Obrer Republicà que es presenti a Catalunya.

(Signen, entre altres: Víctor Colomé, Angel Estivill, Ramon Fuster, Llibert Estartús, Adrià Balenyà, Andreu Ramajo, Jaume Garrós, Victorí Sala, Joan Blas, Manuel Llebot, Julià Navarro, Germà Bosch, Víctor Bosch, Manuel Colàs, Joan Freixes, Sebastià Corredor, Joan Junyent, Joan Musté, Joan Nicolau, Pere Poblador, Jaume Roig, Bartomeu Arnau).

(«Octubre», nº 5, 24-I-36, p. 2.)

19. La Catalunya oprimida i explotada en peu per la llibertat i el treball.

Amb tot i que nosaltres, marxistes revolucionaris, discrepem dels camarades anarquistes en el que es refereix a l'actuació parlamentària, no deixem de reconèixer i de propagar que l'alliberació total de Catalunya i del proletariat no pot esdevenir-se sols i exclusivament per mitjà del Parlament. Que és precís completar aquesta actuació amb altres activitats i complementar-les. Lluita en el Parlament i lluita també de les grans masses a fora del Parlament. (...)

Per aixafar el feixisme i la reacció; per implantar el programa del Front d'Esquerrres i per crear les con-

dicions que possibilitin les conquestes supremes i definitives, la Catalunya, oprimida per l'imperialisme espanyol, i les masses treballadores de la Península han d'aplegar-se amb tot entusiasme sota la bandera del Front Obrer i republicà.

Pere AZNAR («L'Insurgent», 2ª època, nº 3, 30-I-36, pp. 1-2.)

20. Presentació del periòdic «La Dalla».

(...) Venim a treballar per a reconquerir la plenitud de la llibertat política de Catalunya. La nostra ideologia en aquest sentit va més enllà d'un Estatut, va a la plena consecució del dret i desig que tenim d'ésser amos dels nostres destins. Volem aquesta plena llibertat i entenem que la base de tota llibertat positiva és desaparèixer l'explotació de l'home per l'home, car seria una utopia pensar i lluitar per una Catalunya Lliure si els catalans restéssim dintre d'aquesta terra sota el jou econòmic imposat per altres catalans...

Volem remarcar que en lluitar per aquestes llibertats considerem com a catalans tots els ciutadans siguin d'on siguin i vinguin d'on vinguin, que vulguin acceptar i col·laborar per a l'assoliment d'aquests objectius.

(«La Dalla», nº 1, 31-I-36, p. 1.)

21. Xovinisme? No! Nacionalisme.

El nacionalisme, salvant honroses excepcions com en el malaguanyat Martí i Julià, s'inicià a l'escalf d'un romanticisme malaltís, mancat d'humanitat i de cara tan sols a les classes benestants, que hi trobaren la

vàlvula d'expansió per a les reaccions contra la lluita aranzelària que hom menava de Madrid estant; no era —doctrinàriament, és clar que ho era!— un generós afany d'alliberament col·lectiu, una expressió de lluita de les masses esclavitzades contra l'opressor, era simplement un mitjà per a intentar deturar la davallada dels interessos econòmics de les classes conservadores de Catalunya, convertides en blanc de l'egoisme centralista. Avui que hom pot salvaguardar aquells interessos amb la cooperació espanyola, s'ha negligit i blasmat el nacionalisme per propugnar teories cretinianes, com la «concordia», la «conllevancia» i la «comprensió», que ni els autors mateixos no saben digerir i la ineficàcia de les quals ha estat sobrerament comprovada. Donat el caire específic del problema, definit dintre límits ben concrets, no és amb solucions parcials o episòdiques que hom pot resoldre'l, cal anar a l'arrel, cal anul·lar totalment la causa: l'imperialisme.

Així mateix, el nacionalisme es forjà un entrebanc, i aquest fou el xovinisme rabiós que l'inspirava; per a ell sols mereixa afecte i consideració tot el que era autòcton, mentre que el foraster, l'home que havia estat foragitat de la seva terra per un Estat autòcrata que tenia cura tan sols d'afavorir les classes capitalistes i condemnava a la fam el treballador que cercava en la nostra Pàtria els mitjans de subsistència per als seus fills, havia d'ésser menyspreat com un paràsit, calia bandejar-lo, car es menjava el «nostre pa». ¿Com es pot capir que homes inspirats per un ideal generós, lluitadors de les llibertats col·lectives, disposats tothora als majors renunciaments, homes que alenaven amb simpatia els moviments alliberadors d'altres pobles, poguessin llançar el blasme cruel damunt l'ànima d'uns éssers que maldaven per assolir la llibertat individual que els era negada? ¿En nom de quina idea es creien amb dret d'enfondir les ferides d'aquelles víctimes de l'autocràcia que portaven damunt seu el dol de tantes

llàgrimes i la recança d'una terra que no sabien si tornarien a veure? Si la història era la norma d'actuació i la font inspiradora d'aquells nacionalistes, no comprenem com podien negligir el record d'en Villarroel a Catalunya, el d'en Martí a Cuba i el d'en Botha al Transvaal, tots ells forasters en les terres per les llibertats de les quals lluitaren.

Sortosament, aquelles dues posicions, passionals i egoistes alhora, han estat superades i els prejudicis que el nacionalisme de factura conservadora precipità en l'ànima del nostre poble s'han dissolt.

Avui, el nacionalisme ja no és l'instrument inconscient de les apetències i egolatries capitalistes; en presentar-se nu, amb les seves essències d'intensa humanitat i justícia, ha commogut la sensibilitat del poble sotmès que havia estat negligit a gratcient pels mercaders de l'ideal.

El 6 d'octubre serví per a constatar aquell fet i tingué l'eficàcia de deixar al descobert els jocs tèrbols: fou un garbell a través del qual només passaren els qui, en intensa vibració i exaltació de l'ideal, renunciaren a tot per realitzar el suprem anhel d'alliberament totalitari; en el carrer, presentant el pit, només s'hi trobaren els lluitadors de la suprema llibertat; en aquella vibrant demostració de dignitat col·lectiva, només s'hi aplegaren els delerosos de l'alliberament nacional i social. I heus aquí una curiosa paradoxa, car la funesta i tèrbola actuació de la política burgesa havia arribat a col·locar en una posició antitètica aquells dos principis intensament humans.

Fou la rebel·lia latent, expressió comuna dels oprimits, la que fongué aquelles dues forces en una abraçada de sang generosament vessada. I, en aquelles jornades de gloriosa emoció, els homes de diferents terres, batent-se per un ideal comú, aquells homes que veien en l'alliberament nacional el mitjà i el fi per a la concreció d'una nova societat, aquells homes que

tenen l'ànima lacerada per les ferides rebudes en la lluita per la vida, anorrearen per sempre l'espectre del xovinisme que l'egoisme capitalista forjà per dividir les classes oprimides.

Antoni MUR («La Dalla», nº 1, 31-I-36, p. 3.)

**declaració de l'estat de guerra...
ALUNYA HA DE REPETIR LA
IA DE MACIA PROCLAMANT LA
ública Catalana...**

La declaració de l'estat de guerra...
La declaració de l'estat de guerra...
La declaració de l'estat de guerra...

balladors! poble laboriós de Catalu-
L'imperialisme espanyol, la burgesia i
ratinents d'Espanya i de Catalunya,
s enemics del vostre benestar i de les
s llibertats. Unim-nos tots contra
Marxem tots units sota una sola
a, perquè units som invencibles!
s dempeus per l'amnistia i la con-
de totes les llibertats!

LLUITA!

Dempeus, Poble de Catalunya! Per
l'Amnistia, per la lliberació Nacional
i Social!

L'HORA

Catalunya és un baluard de la Revolució: Visca la República Catalana!

UN TRAIADOR A LA MONARQUIA

Tabassaires

Argument: La febre antisemita que per segon cop s'ha manifestat a Catalunya.

Retorn, fundador de Lluís Companys, al s'encarria actualment fora l'horrore històric de l'Espanya i la catalana que fa calforça sempre per no desapa- rèixer

lret de Cata-
propis destina-
talana!
l'uita, per
licacions del
sol fínic i
poder centra

insurgent

Primer de Maig! Data rojal Re-
cordem als treballadors de Cata-
lunya la necessitat de lluitar al
nostre costat per tal d'assolir la
República Catalana del Treball.

Barcelona, 24 d'abril 1932

s del capitalisme a tot el món es evident. Totes les
iques socials emprades son cataplasmes que no curen
Estatut que no respon socialment les necessitats dels ho-
volem integra la llibertat de Catalunya paral·lela a l'emana-
cipació dels treballadors
Català, en aquest 1.º de Maig, referma la
nacionalitat revolucionaria

tra q
així
mon
no el
en el
par e
trebr
allun

**DESPRES DEL TRIOMF DEL FRONT POPULAR
(16 de Febrer de 1936)**

1. Sobre la restauració de la Generalitat després del triomf electoral del Front Popular.

El Gobierno de la Generalidad de Cataluña destituido el 7 de Octubre de 1934, ha vuelto al Poder el día 1 de marzo de 1936.

Para encontrar una fórmula jurídica que permitiera una solución «legal» antes de abrirse las Cortes, se han hecho en Madrid mil proyectos y combinaciones para concluir, finalmente, aceptando la fórmula propuesta por el señor Maura, fórmula equívoca, que soslaya la ley del 2 de enero de 1935 —ley contra la Generalidad—, pero que deja virtualmente en pie dicha ley.

El Gobierno de la Generalidad cometió el error político, al salir del presidio, de ir a Madrid con objeto de arreglar armoniosamente el problema.

Si en vez de ir del Puerto de Santa María y de Cartagena a Madrid, el Gobierno de la Generalidad se traslada inmediatamente a Barcelona, no hay duda que antes de llegar a Cataluña, en Madrid se hubiese encontrado la «fórmula jurídica» que permitiera la reposición automática de la Generalidad tal como estaba constituida el 6 de octubre de 1934.

La ley no es, en último término, más que el eco jurídico de un hecho consumado. El error de nuestros republicanos de izquierda —en 1931 y en 1936— ha sido y es empeñarse en que la ley determine los hechos, cuando ha de ser al revés.

Lo ocurrido con la Amnistía, por ejemplo, es una demostración contundente de lo que decimos. Si los presos hubieran permanecido quietos, si las masas trabajadoras asimismo no se hubieran manifestado con energía, es evidente que la Amnistía hubiese quedado diferida hasta que se reuniera el Parlamento.

Pero en Asturias salieron todos los presos el jueves, 20. Y la amenaza de que ocurriera igual en los demás lugares apresuró el hallazgo de la fórmula jurídica, votando por la Amnistía incluso los cedistas.

Los hechos son tozudos, decía Lenin. La obstinación de los grandes hechos es la que después hace brotar la ley, como una chispa salta del pedernal.

El Gobierno de la Generalidad fue a Madrid, y en Madrid, ahora como en 1931, han puesto vallas jurídicas a las ansias de autonomía, de liberación nacional que siente el pueblo de Cataluña.

Maciá estuvo afortunado el 14 de abril proclamando la República Catalana. Ya no lo estuvo tanto cuatro días después, amoldándose a los deseos centralistas, transformando la República Catalana en Generalidad de Cataluña.

El Gobierno de la Generalidad hizo bien insurreccionándose, el 6 de octubre, contra el Gobierno reaccionario que se había constituido en Madrid. Pero ha hecho mal esperando que en Madrid se le repusiera cuando las masas obreras y democráticas de Cataluña se habían ya manifestado bien claramente el 16 de febrero.

El Gobierno de la Generalidad, presidido por Companys, tiene ahora la obligación de ir al restablecimiento íntegro del Estatuto sin merma alguna. No

hay «fórmulas jurídicas» ni «razones de peso» que valgan en contra del deseo general del pueblo de Cataluña.

Ahora bien, ¿es que el Estatuto, una vez restaurado, representará el coronamiento de las aspiraciones de libertad nacional que siente el pueblo de Cataluña?

En manera alguna. El Estatuto no es más que un primer paso.

Hay que ir más allá del Estatuto en bien de Catalunya y en bien de España.

El objetivo final no puede ser otro que: Unión Ibérica de Repúblicas Socialistas.

(La restauración de la Generalidad, «La Batalla», nº 241, 6-III-36, p. 1.)

2. El P.O.U.M. ante el movimiento autonomista.

Desde el 16 de febrero ha adquirido una gran importancia el movimiento estatutista en Vasconia y en Galicia.

El Estatuto de Vasconia será llevado uno de estos días al Parlamento, y en Galicia se procederá en breve al plebiscito en favor del Estatuto.

Este movimiento, que hay que impulsar, es altamente progresivo. Todo lo que tienda a dar vida a las nacionalidades y a las regiones ha de ser estimulado por la clase trabajadora.

Se ha hecho ya experiencia del Estatuto de Cataluña. A pesar de su limitación, se ha demostrado que la autonomía de Cataluña constituía una barrera importante para dificultar el retorno al viejo régimen.

El crecimiento del movimiento autonómico contribuye a desarticular el Estado monárquico-feudal que sigue en pie todavía.

Toda victoria autonómica que se consigue es un triunfo obtenido por la libertad y por el socialismo.

Saludemos, pues, la gran corriente autonomista, cuyos dos centros principales son ahora Euzcadi y Galicia.

(«La Batalla», any VII, nº 256, 15-VI-36, p. 1.)

3. Cap al Partit Únic del Proletariat.

El Partit Únic del Proletariat ha de fer-se sobre les bases del marxisme-leninisme. (...)

En aquest mes de maig, celebrarem, el Partit Comunista, la nostra Conferència Nacional que marcarà un pas decisiu per a la realització del Partit Únic que desitja el proletariat de Catalunya, partit monolític i que sobre les bases assentades per Dimitrov en el seu informe al VI Congrés Internacional Comunista ha de guiar el proletariat de Catalunya cap al seu alliberament nacional i social complet i definitiu.

Miquel VALDES («Octubre», nº 16, 1-V-36, p. 1.)

4. La unificació marxista cal fer-la sota el signe del marxisme-leninisme i el ple reconeixement de la nacionalitat catalana.

La unificació política, no cal dir que s'ha de fer sota el signe del marxisme-leninisme com a premissa indispensable; però també s'ha de fer sota el ple reconeixement de la nacionalitat de Catalunya per aconseguir la República Socialista Catalana unida amb la Unió de Repúbliques Socialistes d'Ibèria.

Rafael VIDIELLA («Octubre», nº 16, 1-V-36, p. 1.)

5. El pròxim Congrés d'Estat Català i nosaltres (el P.C. de C.).

Per als dies 16 i 17 d'aquest mes està anunciat el Congrés d'Estat Català. «Octubre» té interès que d'ell en surti un pas vers la unitat de les forces obreres de Catalunya.

Nosaltres, comunistes, esperem aquest pas en les resolucions del vostre Congrés, joves d'Estat Català!

La unitat de totes les forces obreres del nostre país i la creació del gran partit únic del proletariat a Catalunya, necessita la incorporació dels obrers nacionalistes a la lluita social activa dels nostres dies.

Joves d'Estat Català, sense l'alliberament social dels obrers catalans no hi ha possibilitat d'alliberament nacional definitiu del nostre poble!

Joves d'Estat Català, saludem en el vostre pròxim Congrés, el Congrés de la unitat d'acció immediata de la vostra organització amb els altres sectors obrers de Catalunya!

(«Octubre», nº 17, 7-V-36, p. 4.)

6. Davant el Congrés d'Estat Català: cal acordar la unitat d'acció amb els Partits i Joventuts proletàries.

Quan aquest número d'Octubre sortirà al carrer, les tasques del Congrés d'Estat Català hauran començat. En la vida política de Catalunya aquest comici revesteix una importància de primer ordre, tant pels resultats que se n'esperen com per la seva significació.

La força política representació històrica del moviment d'alliberament nacional del nostre país va a celebrar el seu comici nacional en el moment que

l'ambient d'unitat del proletariat recorre de punta a punta la península ibèrica.

Les lliçons del moviment nacional a casa nostra han de reportar-nos una experiència per al futur de les lluites del nostre poble. I és indiscutible que aquestes lliçons han de tenir el seu reflexe en les discussions i resolucions del Congrés d'Estat Català.

El 6 d'octubre a Catalunya, assenyala una fita històrica en el doll d'experiències de la lluita de masses per l'alliberament nacional. I la primera és, indiscutiblement la que solament unint l'esperit de lluita nacional amb les aspiracions socials de les masses obreres i camperoles de Catalunya, aquesta recobrarà la seva absoluta llibertat arribant àdhuc a la separació de l'Espanya unitària.

Aquesta primera lliçó històrica és una de les experiències que en el curs del procés de la revolució democràtico-burguesa que vivim ha adquirit tota la seva importància, dintre els rengles del veritable moviment nacionalista de Catalunya.

Des de la seva fundació, el Partit Comunista de Catalunya ha mantingut, *i continua mantenint avui més que mai*, la bandera de l'alliberament nacional de Catalunya, indissolublement lligada a la de l'alliberament social de la població laboriosa del país: obrers de la ciutat, del camp, rabassaires i totes les masses espoliades. La nostra consigna que *«solament Catalunya pot ésser sobirana dels seus destins quan els obrers i camperols que la formen siguin alliberats»*, el que vol dir que únicament aquests sota la direcció política del proletariat són l'única garantia positiva de la lluita activa per l'alliberament nacional de Catalunya, a l'ensens que lluiten per llurs interessos de classes, ha guanyat l'adhesió de les masses.

El Congrés d'Estat Català creiem que sabrà recollir aquesta formidable lliçó, sense l'assimilació de la

qual, avui ja no és possible lluitar positivament per una «Catalunya rica i plena». La lluita de classes a casa nostra no exclou a Catalunya d'aquesta llei general en el procés de la lluita pel seu alliberament nacional i social.

I no és solament aquesta lliçó que se'n desprèn dels cinc anys i escaig de lluites revolucionàries al nostre país. Els obrers i els camperols de Catalunya, al igual que els de la resta d'Ibèria, saben avui ja, per l'experiència viscuda, que la condició de victòria és la Unitat. Aquesta unitat es va forjant, malgrat totes les maniobres dels elements trotsquistes que a Catalunya per mitjà del P.O.U.M. intenten de portar a terme contra les masses; volen introduir el verí de les ideologies estranyes al proletariat, a la classe treballadora de Catalunya.

Com a conseqüència de la nostra persistent política d'unitat en tots els fronts, al nostre país comença a cristal·litzar d'una manera ràpida l'anhel de les masses, sobretot en el que fa referència a la creació d'un potent partit únic del proletariat català, un partit bolxevic de debò que amb la teoria del marxisme-leninisme estudiï, analitzi i orienti les lluites reivindicatives del poble treballador, menant-les pel camí de l'alliberament nacional i social.

Un partit bolxevic que recollint les enormes experiències de la Internacional Comunista, lluitant despietadament contra el trotsquisme enemic de la unitat obrera, i totes les ideologies estranyes al proletariat, condueixi les masses d'acord [amb] l'experiència de la gran revolució russa i la construcció del socialisme a la U.R.S.S.

D'ací que en el moment que l'idea de la unitat madura en les masses obreres i camperoles, quan a Catalunya els quatre partits marxistes tenen ja un Comitè d'enllaç per anar a la formació d'un potent partit marxista-leninista, els companys d'Estat Català

tenen la responsabilitat històrica d'aportar al partit únic del proletariat les masses nacionalistes que integren les seves forces.

Solament a condició de l'aportació d'un formidable contingent d'obriers i camperols procedents del camp nacionalista que s'incorporin a la lluita activa social de les masses del país, serà garantida la comprensió i continuïtat del partit únic del proletariat en la lluita incansable per l'alliberament nacional i social del nostre poble.

Els companys d'Estat Català tenen en aquests moments, doncs, la responsabilitat històrica de cercar i trobar el camí que els menï ràpidament a la unitat d'acció amb tots els partits marxistes de Catalunya que integren el Comitè d'enllaç pro-partit únic.

El Partit Comunista de Catalunya creu que en aquests moments la missió fonamental d'aquells que vulguin lluitar decididament i fermament per l'alliberament de Catalunya està amb els obrers i els camperols, rectificant actituds i marcant posicions vers la unitat de les masses.

Companys d'Estat Català, vosaltres teniu la paraula... i una mà disposada a estrènyer l'acoplament de les noves forces a la unitat política del proletariat català.

(«Octubre», Davant el Congrés d'Estat Català. Per l'alliberació nacional i social de Catalunya teniu d'acordar la unitat d'acció amb els Partits i Jovenuts proletàries, nº 19, 21-V-36, pp. 1 i 3.)

7. Hem de lluitar per la República Socialista Catalana...

(...) Si no sabem organitzar-nos, vindrà un altre 6 d'octubre i el tornarem a perdre. Hem de lluitar per

la República Socialista Catalana federada amb la Unió de Repúbliques Socialistes Ibèriques i germana de la U.R.S.S. (...)

Joan COMORERA (Del discurs pronunciat a Santa Coloma de Farnés, el 29-III-36. «Justícia Social», 4ª època, nº 53, 4-IV-36, p. 4.)

INDEX

(VOLUM I)

Nota editorial	11
Introducció	13

TEXTOS DE DIRIGENTS, MILITANTS I PERIODICS

I.— Sobre els moviments d'emancipació nacional

1.— Els moviments d'emancipació nacional: la importància del problema i els seus elements essencials, <i>d'Andreu Nin</i>	23
2.— Les revoltes obreres i els moviments d'emancipació nacional, <i>d'Andreu Nin</i> ..	25
3.— La lluita l'emancipació nacional, factor revolucionari, <i>d'Andreu Nin</i>	26
4.— Internacionalisme i nacionalisme, <i>d'Andreu Nin</i>	27
5.— Contra l'opressió idiomàtica. El dret a la llengua pròpia, <i>d'Andreu Nin</i>	29
6.— La burgesia industrial y la pequeña burgesia en la lucha nacional, <i>d'Andreu Nin</i>	30

7.—	¿Cual debe ser la actitud del proletariado?, <i>d'Andreu Nin</i>	32
8.—	El proletariat ha de sostenir, sense reserva, els moviments d'emancipació nacional, <i>d'Andreu Nin</i>	33
9.—	El dret d'autodeterminació, dret fonamental dels pobles, <i>d'Andreu Nin</i>	33
10.—	Crítica de l'obra d'Andreu Nin «Els moviments d'emancipació nacional», <i>de Joaquim Maurín</i>	34
11.—	Els obrers i la pàtria en el «Manifest Comunista», <i>de M. Serra i Moret</i>	38
12.—	El sentiment nacional dels pobles, <i>de M. Serra i Moret</i>	38
13.—	Nació i lluita de classes, <i>d'Andreu Nin</i> ..	39
14.—	La nació i el procés històric, <i>de Joaquim Maurín</i>	40

II.— Sobre la qüestió nacional catalana

1.—	El Socialisme i Catalunya, <i>de Josep Recasens i Mercader</i>	43
2.—	Catalanisme reaccionari i proletaris catalanitzats, <i>de Jordi Arquer</i>	44
3.—	Nosaltres i la qüestió catalana, <i>d'Amadeu Bernadó</i>	47
4.—	Qüestió nacional catalana i el leninisme, <i>de Jordi Arquer</i>	49
5.—	Sobre l'evolució de Francesc Cambó, <i>de Joaquim Maurín</i>	49
6.—	El Partit Comunista contra tots els sectors burgesos, <i>de Jordi Arquer</i>	50
7.—	La història d'Espanya és la història de les lluites separatistes, <i>de Joaquim Maurín</i>	50

8.—	L'aparició del moviment nacionalista català una etapa important del procés revolucionari, <i>d'Andreu Nin</i>	52
9.—	La proclamació de la República Catalana del 14 d'abril, <i>de Joaquim Maurín</i> ..	53
10.—	La proclamació de la República Catalana, l'acte més revolucionari del 14 d'abril, <i>d'Andreu Nin</i>	54
11.—	La República Catalana, <i>d'Angel Estivill</i> ..	55
12.—	Els nacionalismes ibèrics i la República espanyola, <i>de Jordi Arquer</i>	59
13.—	Per la llibertat de Catalunya, <i>d'Hilari Arlandis</i>	59
14.—	L'anarquisme i Catalunya, <i>de Rafael Vidiella</i>	62
15.—	Els anarquistes i les nacionalitats oprimides, <i>d'Hilari Arlandis</i>	63
16.—	Las tres etapas de la cuestión nacional, <i>de Joaquim Maurín</i>	66
17.—	Los problemas de la Revolución. La cuestión de las nacionalidades, <i>de Joaquim Maurín</i>	68
18.—	L'Estat espanyol contra Catalunya, <i>de Joaquim Maurín</i>	71
19.—	Independència o submissió, <i>de Joaquim Maurín</i>	71
20.—	L'independentisme català no és un moviment artificial, <i>de Joaquim Maurín</i> ...	72
21.—	Les raons perquè el proletariat no ha aconseguit l'hegemonia en la vida política catalana, <i>de Joaquim Maurín</i>	72
22.—	Sobre el separatisme. Polèmica de Nin amb Maurín, <i>d'Andreu Nin</i>	73
23.—	En torno a la cuestión nacional, <i>de «La Batalla»</i>	74

24.—	Los sindicatos y el problema de Cataluña, Vizcaya y Galicia, <i>de Pablo</i>	76
25.—	Catalanisme i burgesia, <i>de Maria Recasens</i>	78
26.—	Catalunya i Andalusia, <i>de Joaquim Maurín</i>	79
27.—	Cal la plena independència per poder pactar federacions, <i>d'«Alta Tensió»</i>	79
28.—	El lerrouxisme contra el moviment d'alliberament nacional de Catalunya, <i>de Jaume Compte</i>	80
29.—	Internacionalisme, <i>de J.R. i B.</i>	83
30.—	Estat Català no és el B.O.C., <i>de «L'Insurgent»</i>	84
31.—	Contesta del B.O.C. a Estat Català, <i>de «Front»</i>	87
32.—	Doctrina i posició. No volem ésser una escissió, <i>de S. Roca i Roca</i>	89
33.—	Per l'alliberació de Catalunya, <i>de Ramon Casanellas</i>	91
34.—	La mort del President Macià. Declaracions de Joan Comorera després de l'enterrament	94
35.—	Els obrers i els problemes nacionalitaris. Un comentari a la interviu amb A. Kumar, <i>d'Angel Estivill</i>	95
36.—	La burgesia republicana i la socialdemocràcia espanyoles enemigues de la llibertat nacional de Catalunya, <i>de Joaquim Maurín</i>	99
37.—	L'Esquerra Republicana de Catalunya i el moviment d'alliberament nacional català, <i>de Joaquim Maurín</i>	100
38.—	Comentarios a un artículo de «El Socialista»: La clase trabajadora ante la cuestión nacional, <i>de Joaquim Maurín</i> ..	100

39.—	Catalanisme i Socialisme, <i>de J. Cases i Busquets</i>	104
40.—	El que no veuen els socialistes castellans, <i>de Rafael Campalans</i>	106
41.—	Els socialistes i el problema de Catalunya, <i>de M. Bochaca</i>	108
42.—	El problema de Catalunya i la Federació Catalana del P.S.O.E., <i>de Jordi Arquer.</i>	111
43.—	El catalanisme dels nostres socialistes, <i>de Joan Ventura</i>	114
44.—	Marxisme i nacionalisme, <i>de Ramon Fuster</i>	118
45.—	El carácter de la unidad española, <i>d'Andreu Nin</i>	122
46.—	La lucha de Cataluña por su emancipación, <i>d'Andreu Nin</i>	124

III.— Sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya

1.—	L'Estatut de Catalunya i nosaltres, <i>de Rafael Campalans</i>	129
2.—	L'Estatut no soluciona la qüestió nacional catalana, <i>de Joaquim Maurín</i>	131
3.—	Crítica de la solució estatutària, <i>de Joaquim Maurín</i>	132
4.—	El Estatuto de Cataluña, <i>de «La Batalla».</i>	134
5.—	El Estatuto de Cataluña, <i>de Jaume Saltor</i>	135
6.—	Nosotros y el Estatuto, <i>de Miquel Ferrer.</i>	138
7.—	Per a ésser lliures, <i>de Francesc Pina</i>	141
8.—	Sobre l'Estatut d'Autonomia, <i>de «L'Insurgent»</i>	142

9.—	Sobre Largo Caballero i l'Estatut, <i>de Joan Comorera</i>	142
10.—	Estatuto bien entendido, <i>de «Justícia Social»</i>	143
11.—	Sobre l'Estatut d'Autonomia, <i>de N. Molins i Fàbrega</i>	145
12.—	La cuestión de Cataluña en las Cortes. Otra vez cruje la nave, <i>de L. Fersen</i> ..	146
13.—	Una reacción inmundada, <i>de L. Fersen</i>	149
14.—	Sobre les limitacions de l'Estatut aprovat, <i>de Rafael Campalans</i>	153
15.—	Davant la solució estatutària donada pel Parlament espanyol a l'ensenyament, <i>de «Front»</i>	155
16.—	L'aprovació de l'Estatut pel Parlament espanyol, <i>de «L'Espurna» (Girona)</i>	155
17.—	Las constituyentes catalanas, <i>de Pere Castells</i>	155
18.—	Las futuras constituyentes de Cataluña, <i>de Jordi Arquer</i>	159
19.—	Ni Parlamento libre, ni autonomía. Cataluña, colonia del imperialismo español, <i>de Jordi Arquer</i>	162
20.—	Els militants d'Estat Català s'atancen al nostre Partit, <i>de Ramon Casanellas</i>	165
21.—	Catalunya independent amb República Socialista, <i>de Jaume Compte</i>	166
22.—	Declaracions de Jaume Compte, dirigent del Partit Català Proletari, sobre l'Estatut, <i>de «La Rambla»</i>	168

IV.— Davant el conflicte de la Llei de Contractes de Conreu: cal proclamar la República Catalana

1.—	Qué significa Lerroux en la política española?, <i>d'Andreu Nin</i>	171
2.—	El problema nacional i la llibertat social, <i>d'Antoni Sesé</i>	175
3.—	El feixisme i les llengües nacionals, <i>de «L'Hora»</i>	175
4.—	Davant el conflicte, cal proclamar la República Catalana, <i>de «L'Hora»</i>	175
5.—	Si hi ha declaració d'estat de guerra... Catalunya ha de repetir la gesta de Macià proclamant la República Catalana. Una conferència de Joaquim Maurín	177
6.—	Hores decisives!, <i>de Víctor Colomer</i>	181
7.—	Els deures i els perills de l'hora, <i>de Jordi Arquer</i>	183
8.—	Catalunya i Espanya, <i>de Pau Cirera</i>	184
9.—	La U.S.C. davant la situació actual, <i>de R. Folch i Capdevila</i>	185
10.—	La lucha por las reivindicaciones de los trabajadores es la lucha por la liberación nacional y social de Cataluña, <i>d'Antoni Sesé</i>	188
11.—	Hacia la liberación nacional y social de Cataluña. La conquista del derecho de autodeterminación, <i>d'Hilari Arlandis</i> ...	192
12.—	Dos «sistemas» anticatalans, <i>de Ramon Jové i Brufau</i>	195
13.—	Hay que reforzar la lucha por la libertad nacional y social de Cataluña, <i>de Pere Ardiaca</i>	197
14.—	Cap a la República Soviètica Catalana, <i>de Pere Ardiaca</i>	198

15.—	La revolució socialista alliberadora dels treballadors i dels pobles, <i>de «L'Hora»</i> ..	198
16.—	Cap a la República Soviètica Catalana, <i>d'Hilari Arlandis</i>	200
17.—	L'Estatut és un garbell, <i>de Josep Rovira</i> .	201
18.—	Consignes del P.C. de C. per al primer d'agost, <i>de «Catalunya Roja»</i>	202
19.—	Cal lluitar per l'alliberament de les nacionalitats oprimides, <i>de «L'Hora»</i>	203
20.—	Contra l'imperialisme espanyol! Contra l'ofensiva del capitalisme català! Organitzem la lluita sense repòs, <i>de «Lluita»</i> .	203

V.— El 6 d'Octubre

1.—	Text del «Butlletí de l'Aliança Obrera».	205
-----	--	-----

VI.— Després del 6 d'Octubre

1.—	Eficàcia de la insurrecció de Octubre, d'Andreu Nin	211
2.—	Crítica i lliçons del moviment del 6 d'Octubre, <i>de Joaquim Maurín</i>	212
3.—	Editorial de «Lluita», òrgan del Partit Partit Comunista de Catalunya, sobre la situació després del 6 d'Octubre	215
4.—	Després del 6 d'Octubre: Crida de «Lluita», òrgan del P.C. de C., als joves d'Estat Català, <i>de «Lluita»</i>	218
5.—	Posició d'«Avant», òrgan del Bloc Obrer i Camperol	218
6.—	El problema nacional de Catalunya i la incomprensió anarquista, <i>de «Lluita»</i> ...	219

7.—	L'aniversari de la mort d'En Macià ha estat una manifestació antiimperialista, <i>de «Lluita»</i>	222
8.—	Crida d'«Avant», òrgan del B.O.C. a les Joventuts d'Estat Català, <i>d'«Avant»</i>	223
9.—	Després del 6 d'Octubre: cap a un partit únic del proletariat català, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	224
10.—	Crida de «Catalunya Insurgent», òrgan del Partit Català Proletari a les Joventuts d'Esquerra Republicana d'Estat Català, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	226
11.—	El nostre separatisme, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	226
12.—	La solució separatista, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	229
13.—	El moviment nacional i la lluita de classes, <i>de «Lluita»</i>	232
14.—	Jaume Compte, rebel i heroi, <i>de «L'Insurgent»</i>	235
15.—	Jaume Compte, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	237
16.—	Visca el Primer de Maig! Per l'alliberament nacional i social. Article editorial d'«Alliberament»	238
17.—	L'Onze de Setembre de 1935, <i>de «Catalunya Insurgent»</i>	239
18.—	Declaració d'un grup de militants que abandonen el P.O.U.M. i que participaran després en la fundació del P.S.U.C., <i>d'«Octubre»</i>	242
19.—	La Catalunya oprimida i explotada en peu per la llibertat i el treball, <i>de Pere Aznar</i>	243
20.—	Presentació del periòdic «La Dalla»	244
21.—	Xovinisme? No! Nacionalisme, <i>d'Antoni Mur</i>	244

**VII.— Després del triomf electoral
del Front Popular (16 de febrer de 1936)**

- 1.— Sobre la restauració de la Generalitat després del triomf electoral del Front Popular, *de «La Batalla»* 249
- 2.— El P.O.U.M. ante el movimiento autonomista, *de «La Batalla»* 251
- 3.— Cap al Partit Unic del Proletariat, *de Miquel Valdés* 252
- 4.— La unificació marxista cal fer-la sota el signe del marxisme-leninisme i el ple reconeixement de la nacionalitat catalana, *de Rafael Vidiella* 252
- 5.— El pròxim Congrés d'Estat Català i nosaltres (el P.C. de C.), *d'«Octubre»* 253
- 6.— Davant el Congrés d'Estat Català. Cal acordar la unitat d'acció amb els Partits i Joventuts proletàries, *de Rossend Cabré i Pallás* 253
- 7.— Hem de lluitar per la República Socialista Catalana, *de Joan Comorera* 256

EDITIONS CATALANES DE PARIS
18, rue Jobbé-Duval - Paris

IMPRIMÉ EN FRANCE

ACHEVÉ D'IMPRIMER LE 15 JANVIER 1974
SUR LES PRESSES DE L'IMPRIMERIE HERMEL
A PARIS